

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo hospodárstva“) predkladá návrh zákona o preverovaní zahraničných investícií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh zákona bol vypracovaný ako iniciatívny materiál v súlade s aktuálnym znením Bezpečnostnej stratégie Slovenskej republiky, v rámci ktorej je ako jeden zo strategických bezpečnostných záujmov vymedzené práve účinné preverovanie zahraničných investícií z dôvodu bezpečnosti a verejného poriadku a kontrola rizikového kapitálu.

V súčasnosti Slovenská republika nedisponuje komplexnou právnou úpravou v oblasti preverovania zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky a bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii. Aktuálne je v platnosti len čiastková úprava týkajúca sa prvkov kritickej infraštruktúry v pôsobnosti ministerstva hospodárstva, ktorá je obsiahnutá v zákone č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kritickej infraštruktúre“). Z pohľadu potrieb Slovenskej republiky a Európskej únie však táto úprava nie je dostatočná.

Slovenská legislatíva taktiež nedisponuje úpravou vnútroštátneho mechanizmu týkajúceho sa spolupráce s členskými štátmi Európskej únie a Európskou komisiou podľa nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie (Ú. v. EÚ L 79, 21.3.2019) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení“).

S ohľadom na uvedené sa zákonom zavádza komplexný mechanizmus preverovania zahraničných investícií v Slovenskej republike z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky, pričom sa prihliada aj na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii. Návrh zákona ďalej upravuje niektoré aspekty spolupráce Slovenskej republiky s ostatnými členskými štátmi Európskej únie a s Európskou komisiou na základe nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Východiskom pre prijatie navrhovanej právnej úpravy je aktuálny vývoj a trendy v globálnom hospodárskom priestore a vzájomná otvorenosť ekonomík Európskej únie, ktoré prispeli k tomu, že aj napriek všeobecne pozitívnemu vplyvu prichádzajúcich zahraničných investícií, je nutné venovať zahraničným investíciám zvýšenú pozornosť a identifikovať ich potenciál a spôsobilosť negatívne ovplyvniť bezpečnosť alebo verejný poriadok.

Nastavenie zákona sleduje jediný cieľ, ktorým je ochrana bezpečnosti a verejného poriadku, pričom sa rešpektuje otvorenosť ekonomiky Slovenskej republiky, t. j. snahou je dosiahnuť stanovený cieľ bez negatívneho vplyvu implementácie zákona na prílev zahraničných investícií.

Skutočnosť, že zavedenie funkčného mechanizmu preverovania zahraničných investícií nemá vplyv na prílev zahraničných investícií potvrdzuje aj prax členských štátov Európskej únie, ktoré svoje národné mechanizmy preverovania uplatňujú dlhodobo a ktoré nezaznamenali pokles prílevu zahraničných investícií. V súčasnosti národnými mechanizmami preverovania disponuje väčšina členských štátov Európskej únie, pričom ostatné členské štáty ich postupne zavádzajú.

Dôležitosť zavedenia účinného komplexného mechanizmu preverovania zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku zdôraznila situácia spôsobená pandemiou COVID-19 a taktiež situácia súvisiaca s vojnou na Ukrajine. V nadväznosti na vypuknutie pandémie COVID-19 Európska komisia vydala 26. marca 2020 dodatočné usmernenia týkajúce sa preverovania priamych zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku (Oznámenie Európskej komisie č. 2020/C 99 I/01), v ktorých

Európska komisia o. i. vyzvala členské štáty Európskej únie, aby v plnej miere využívali svoje mechanizmy preverovania priamych zahraničných investícií s cieľom plne zohľadniť riziká vyplývajúce pre kritické infraštruktúry v oblasti zdravia, dodávky kritických vstupov a iné kritické sektory, ako sa stanovuje v právnom rámci Európskej únie. Zároveň, Európska komisia vyzvala členské štáty Európskej únie, ktoré nemajú zavedené mechanizmy preverovania, aby takýto plnohodnotný mechanizmus zaviedli. V nadväznosti na vojenskú agresiu na Ukrajinu a reštriktívne opatrenia stanovené v nedávnych nariadeniach Rady o sankciách Európska komisia vydala usmernenia pre členské štáty týkajúce sa priamych zahraničných investícií z Ruska a Bieloruska (Oznámenie Európskej komisie č. 2022/C 151 I/01). Európska komisia v predmetných usmerneniach o. i. vyzýva členské štáty Európskej únie, ktoré sú v procese vytvárania komplexného mechanizmu preverovania, aby urýchlili jeho prijatie, pripravili jeho vykonávanie a vyčlenili primerané zdroje na jeho podporu.

Mechanizmus preverovania ustanovený návrhom zákona predstavuje efektívny nástroj ochrany pred bezpečnostnými rizikami spojenými so zahraničnými investíciami. Jeho implementáciou bude Slovenská republika vedieť nielen monitorovať bezpečnostné riziká, ale ich aj eliminovať, a to prijatím konkrétnych opatrení vo forme stanovenia podmienok pre realizáciu zahraničnej investície alebo jej prípadným zákazom. Osobitne sa pristupuje k tzv. kritickým zahraničným investíciám podľa § 3 zákona, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) nariadením. Ide o okruh zahraničných investícií, kde možno predpokladať zvýšené riziko negatívneho vplyvu na bezpečnosť alebo verejný poriadok a ktorých uskutočnenie bez predchádzajúceho preverenia podľa tohto zákona je zakázané (napr. určité investície v oblasti obrany, digitálnych služieb, prostriedkov šifrovej ochrany informácií, médií, prvkov kritickej infraštruktúry a pod.).

Napriek tomu, že implementácia zákona predstavuje určité obmedzenie v oblasti zahraničných investícií, zákon je koncipovaný tak, aby bola zaručená právna istota zahraničných investorov, ako aj nediskriminačné zaobchádzanie pokiaľ ide o zahraničných investorov z rôznych tretích krajín.

Súčasťou návrhu zákona sú aj novelizačné články týkajúce sa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a zákona o kritickej infraštruktúre. Navrhované zmeny existujúcej právnej úpravy sledujú jediný cieľ, a tým je zavedenie funkčného mechanizmu preverovania zahraničných investícií a funkčnej spolupráce na národnej úrovni týkajúcej sa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Pri príprave návrhu zákona sa predkladateľ inšpiroval legislatívou a bohatými praktickými skúsenosťami vybraných členských štátov Európskej únie (napr. Nemecka, Francúzsko, Fínsko, Rakúsko), ako aj legislatívou a skúsenosťami štátov mimo Európskej únie (napr. USA, Austrália).

Predložený návrh zákona bude mať mierne pozitívny i negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a mierne pozitívne i mierne negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie. Prijatie návrhu zákona nebude mať sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana, ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Dátum nadobudnutia účinnosti sa ustanovuje na 1. marca 2023.

B. Osobitná časť

K Čl. I

K § 1

Ustanovenie špecifikuje účel zákona.

Primárnym účelom zákona je úprava preverovania zahraničných investícií, a to výlučne z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky a bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii. Uvedená formulácia potvrdzuje, že zákon, resp. preverovanie zahraničných investícií, neslúži na presadzovanie ekonomických, politických, či iných záujmov.

Slovensko, obdobne ako ostatné členské štáty Európskej únie, je krajina s jednou z najotvorenejších ekonomík sveta, pričom vníma pozitívne vplyvy zahraničných investícií. Jednoznačný je najmä prínos zahraničných investícií v rámci hospodárskeho rozvoja. Cieľom novej právnej úpravy preto nie je zníženie prílevu zahraničných investícií na Slovensko, ale zavedenie mechanizmu, ktorý sa vo svete osvedčil ako účinný prostriedok ochrany pred prípadnými bezpečnostnými rizikami spojenými so zahraničnými investíciami.

Vzhľadom na uvedené sú ústrednými pojmami novej právnej úpravy práve bezpečnosť a verejný poriadok. Rozumie sa nimi najmä ochrana zvrchovanosti, územnej celistvosti a princípov demokratického a právneho štátu založeného na úcte k právam a slobodám človeka a občana, ochrana života, zdravia, či majetku, ako aj zabezpečenie obranyschopnosti Slovenskej republiky.

Nakoľko význam oboch pojmov sa mení v čase a s vývojom hodnôt spoločnosti, predkladateľ ich v zákone nevymedzil explicitne. Definovanie pojmov bezpečnosť a verejný poriadok v zákone by sa priechilo ich podstate a bolo by príčinou nežiaducej rigidity, ktorá v istej miere odporuje bezpečnostným záujmom Slovenska.

Pojmy bezpečnosť a verejný poriadok sú používané aj v primárnom práve Európskej únie, napr. v kontexte obmedzovania voľného pohybu kapitálu v čl. 65 ods. 1 písm. b) Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Taktiež im náležitú pozornosť venuje Súdny dvor Európskej únie. Podľa judikatúry Európskeho súdneho dvora možno ohrozenie bezpečnosti alebo verejného poriadku podľa čl. 52 a 65 Zmluvy o fungovaní Európskej únie odôvodniť, ak existuje skutočné a dostatočne závažné ohrozenie, ktoré ovplyvňuje základný záujem spoločnosti. V súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, čisto ekonomické dôvody spojené s podporou národného hospodárstva alebo s jeho dobrým fungovaním nemôžu odôvodniť akékoľvek porušenie základných slobôd zaručených zmluvami.

V rámci sekundárneho práva Európskej únie pojmy bezpečnosť a verejný poriadok používa napr. nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ktoré neodmysliteľne súvisí s návrhom zákona. Z rovnakého dôvodu ako zákon, ani nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení tieto pojmy nevymedzuje. V nadväznosti na vypuknutie pandémie COVID-19 však Európska komisia vydala 26. marca 2020 dodatočné usmernenia týkajúce sa preverovania priamych zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku (Oznámenie Európskej komisie č. 2020/C 99 I/01), v ktorých sa venovala práve daným pojomom. V predmetných usmerneniach Európska komisia uvádza o. i., že výnimkou „verejný záujem alebo verejná bezpečnosť“ podľa čl. 65 Zmluvy o fungovaní Európskej únie možno odôvodniť napríklad reštriktívne opatrenia potrebné na zaistenie bezpečnosti dodávok (napr. v oblasti energetiky) alebo poskytovanie základných verejných služieb, keď menej reštriktívne opatrenia (napr. regulačné opatrenia, ktorými sa ukladajú povinnosti poskytovať služby vo verejnom záujme všetkým spoločnostiam pôsobiacim v určitých sektoroch) nepostačujú na riešenie skutočného a dostatočne závažného ohrozenia základného záujmu spoločnosti.

Nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení pojmy používa pojmy bezpečnosť a verejný poriadok v súvislosti s ustanoveným mechanizmom spolupráce medzi členskými štátmi Európskej únie a Európskou komisiou v oblasti priamych zahraničných investícií do Európskej únie, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok. Základom uvedenej spolupráce je najmä zdieľanie informácií o priamych zahraničných investíciách v Európskej únii a možnosť uplatnenia pripomienok členského štátu Európskej únie alebo stanoviska Európskej komisie v prípade, ak priama zahraničná investícia v jednom členskom štáte môže ohroziť bezpečnosť alebo verejný poriadok iného, resp. iných členských štátov Európskej únie (resp. projektov a programov v záujme Európskej únie). Týmto spôsobom sa o. i. zvyšuje obozretnosť a informovanosť členských štátov Európskej únie a Európskej komisie, ako aj samotná účinnosť individuálnych národných mechanizmov preverovania. Nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení však neustanovuje povinnosť členských štátov Európskej únie zaviesť národné mechanizmy preverovania. Rozhodnutie o zavedení mechanizmu preverovania, t. j. či bude mechanizmus preverovania zavedený, kedy, akú bude mať podobu a rozsah, ako aj to, či sa v prípade zavedenia národného mechanizmu preverovania bude konkrétna zahraničná investícia preverovať alebo nie je vo výlučnej pôsobnosti členských štátov Európskej únie. Preto, kým podstata nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení spočíva vo vzájomnej spolupráci členských štátov Európskej únie a Európskej komisie v oblasti priamych zahraničných investícií, pôsobnosť národných mechanizmov preverovania môže presahovať rámec tejto definície, t. j. národné mechanizmy preverovania môžu pokrývať aj investície nad rámec priamych zahraničných investícií. Obdobne to je aj na Slovensku a v iných členských štátoch Európskej únie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že uvedené nie je tzv. goldplatingom, nakoľko nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení neustanovuje okruh zahraničných investícií, ktoré majú alebo môžu členské štáty Európskej únie preverovať. Nariadenie len ustanovuje, že spolupráca členských štátov Európskej únie a Európskej komisie (najmä výmena informácií a uplatňovanie pripomienok/stanovísk) sa týka výlučne priamych zahraničných investícií.

Vzhľadom na nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení je účelom tohto zákona aj úprava niektorých aspektov spolupráce Slovenskej republiky s ostatnými členskými štátmi Európskej únie a s Európskou komisiou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ktorá sa nachádza v § 56 a 57.

V neposlednom rade zákon upravuje aj pôsobnosť ministerstva hospodárstva a vybraných orgánov štátnej správy na úseku preverovania zahraničných investícií a spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ako aj niektoré povinnosti zahraničných investorov a cieľových osôb v súvislosti s preverovaním zahraničných investícií a uplatňovaním mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

K § 2

Jedným z ústredných pojmov zákona je zahraničná investícia.

Z pohľadu typu zahraničných investícií, ktoré podliehajú preverovaniu, je zákon koncipovaný odlišne od nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Zákon sa totiž nevzťahuje len na priame zahraničné investície v zmysle definície podľa čl. 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení ale ide nad jej rámec. Na druhej strane však zákon ustanovuje výnimky z definície zahraničnej investície, ktoré nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení nepozná (§ 2 ods. 3 písm. a) zákona).

Uvedené nie je znakom tzv. goldplatingu alebo nerešpektovania európskej legislatívy. Naopak daná úprava je v úplnosti primeraná a v súlade s nariadením (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Primeranosť takejto úpravy odôvodňujú trendy identifikované v oblasti zahraničných investícií, ktoré určujú, že nie je postačujúce, aby sa definícia zahraničnej investície vzťahovala len na tie investície, ktorými dôjde k nadobudnutiu alebo zvýšeniu účinnej účasti zahraničného investora

v cieľovej osobe ale dotknutú definíciu je nutné koncipovať širšie. Súlad s nariadením (EÚ) 2019/452 v platnom znení odôvodňuje skutočnosť, že rozhodnutie o zavedení mechanizmu preverovania, ako aj o tom, akú bude mať mechanizmus preverovania podobu a rozsah, je vo výlučnej pôsobnosti členských štátov Európskej únie. Preto zákon upravuje preverovanie zahraničných investícií v zmysle definície ustanovenej v § 2, pričom v prípade, ak preverovaná zahraničná investícia zároveň napĺňa definíciu priamej zahraničnej investície podľa čl. 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ministerstvo hospodárstva v súlade s čl. 6 ods. 1 predmetného nariadenia a § 56 ods. 1 zákona notifikuje preverovanú zahraničnú investíciu ostatným členským štátom Európskej únie a Európskej komisii. Notifikáciou sa iniciuje spolupráca podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, pričom v zmysle § 1 zákona sú potrebné aspekty tejto spolupráce na národnej úrovni upravené v § 56 zákona. Ak sa spolupráca podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení týka priamej zahraničnej investície, ktorá nie je zahraničnou investíciou podľa § 2 zákona, skutočnosť, že daná investícia nepodlieha preverovaniu podľa zákona nie je prekážkou v spolupráci podľa európskeho nariadenia. V danom prípade ministerstvo hospodárstva a ostatné zapojené subjekty postupujú v zmysle čl. 7 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení a § 56 zákona.

Zahraničnou investíciou je každá zahraničná investícia, ktorej uskutočnením došlo alebo dôjde k niektorému z následkov predvídaných v odseku 1, t. j. zahraničnou investíciou je zahraničná investícia, ktorej uskutočnenie umožní zahraničnému investorovi priamo alebo nepriamo

- a) nadobudnúť cieľovú osobu alebo časť cieľovej osoby; v tejto súvislosti zákon priamo odkazuje na § 476 až 488 Obchodného zákonníka, ktoré upravujú zmluvu o prevode podniku alebo jeho časti,
- b) vykonávať účinnú účasť v cieľovej osobe v zmysle definície ustanovenej v § 2 ods. 4 zákona, t. j. prostredníctvom podielu predstavujúceho najmenej 10 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľovej osoby, ak ide o kritickú zahraničnú investíciu (§ 3 zákona), alebo prostredníctvom podielu predstavujúceho najmenej 25 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľovej osoby, ak ide o zahraničnú investíciu, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou,
- c) zvýšenie účinnej účasti v súlade s § 2 ods. 5 zákona, t. j. zvýšenie účinnej účasti najmenej na 20 %, ale aj vždy pri dosiahnutí 33 % alebo 50 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľovej osoby, ak ide o kritickú zahraničnú investíciu (§ 3 zákona), pričom dôvodom pre preverenie kritickej zahraničnej investície je každé jedno zvýšenie účinnej účasti na alebo nad niektorú z menovaných hraníc; ak ide o zahraničnú investíciu, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou, zvýšením účinnej účasti sa podľa § 2 ods. 5 zákona rozumie zvýšenie podielu najmenej na 50 % na základnom imaní alebo na hlasovacích právach cieľovej osoby,
- d) vykonávať kontrolu v cieľovej osobe v zmysle významu kontroly podľa § 7 ods. 4 zákona č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže, alebo
- e) nadobudnúť vlastnícke právo alebo iné právo k podstatným aktívam cieľovej osoby, ak zároveň ide o kritickú zahraničnú investíciu (§ 3 zákona); iným právom sa rozumie právo užívať alebo disponovať podstatnými aktívami cieľovej osoby. V súlade s odsekom 7 je definičným znakom tohto okruhu zahraničných investícií nadobudnutie vlastníckeho práva, práva užívať alebo práva disponovať podstatnými aktívami cieľovej osoby, ktoré boli alebo sú nevyhnutné na vykonávanie činnosti cieľovej osoby, ktorá je rozhodujúca pre zaradenie zahraničnej investície medzi kritické zahraničné investície, t. j. vždy ide o zahraničnú investíciu do aktív cieľovej osoby (tzv. asset investment) a zároveň, vždy ide o kritickú zahraničnú investíciu (§ 3 zákona).

Pokiaľ ide o účinnú účasť pri kritických zahraničných investíciách, hranica 10 % bola určená s ohľadom na skúsenosti a mechanizmy preverovania členských štátov Európskej únie. Členské štáty, ktoré mechanizmami preverovania disponujú, ich v období pandémie COVID-19

sprísnil, pričom jedným zo spôsobov sprísnenia preverovania bolo práve zníženie rozhodnej hranice na úroveň 10 % (napr. Nemecko, Francúzsko, Fínsko). Rovnako český zákon o preverovaní zahraničných investícií počíta s hranicou 10 %. Zároveň aj slovenská legislatíva venuje podielu 10 % istú zvýšenú pozornosť a spája s ňou určité práva, povinnosti, procesy, napr. Obchodný zákonník, zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Taktiež slovenský devízový zákon charakterizuje priamu investíciu aj s ohľadom na účasť investora na podnikaní zodpovedajúcu najmenej 10 % podielu na základnom imaní obchodnej spoločnosti, eventuálne na čistom imaní obchodnej spoločnosti alebo na hlasovacích právach.

V súvislosti s vyššou účinnou účasťou v prípade nekritických zahraničných investíciách bola zohľadnená najmä skutočnosť, že v porovnaní s kritickými zahraničnými investíciami ide o okruh zahraničných investícií, v súvislosti s ktorými sa predbežne nepredpokladá zvýšené riziko negatívneho vplyvu na bezpečnosť a verejný poriadok. Tieto zahraničné investície by teda spravidla nemali bezprostredne ohrozovať, eventuálne narúšať bezpečnosť a verejný poriadok. Stanovením hranice 25 % sa automaticky zúžil okruh zahraničných investícií, ktoré podliehajú preverovaniu podľa tohto zákona. Investície, ktoré nespádajú do pôsobnosti zákona, nemôžu byť predmetom konania o zahraničnej investícii (tretia časť zákona), a to ani na základe dobrovoľne podanej žiadosti zahraničného investora.

Podobný prístup využitia odlišných hraníc pri definovaní účinnej účasti v prípade rôznych typov, resp. okruhov zahraničných investícií, zvolili aj niektoré iné členské štáty Európskej únie, napr. Nemecko, Rakúsko, či Fínsko. Podiel 25 % je hraničný takisto v niektorých slovenských zákonoch, napr. v zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov v rámci definície ekonomického a personálneho prepojenia.

V odseku 6 zákon ďalej upresňuje a dopĺňa definíciu účinnej účasti a zvýšenia účinnej účasti. Na účely určenia účinnej účasti a zvýšenia účinnej účasti sa zohľadňujú tiež podiely osôb, ktoré sú zahraničným investorom ovládané podľa § 66a Obchodného zákonníka, osôb, ktoré zahraničného investora ovládajú, taktiež podľa § 66a Obchodného zákonníka, a osôb, ktoré konajú v zhode so zahraničným investorom podľa § 66b Obchodného zákonníka. Zároveň, ak ide o zahraničného investora podľa § 4 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zákona, zohľadňujú sa aj podiely spriaznených osôb podľa definície § 9 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Úpravu odôvodňujú trendy identifikované v oblasti zahraničných investícií, pričom jej cieľom je zachytenie všetkých potenciálne rizikových zahraničných investícií a ponechanie minimálneho, prípadne žiadneho priestoru na obchádzanie zákona.

V odseku 2 sa explicitne uvádza, že zákon sa rovnako vzťahuje na situáciu, kedy je zahraničná investícia (napĺňajúca definíciu ustanovenú v odseku 1) plánovaná alebo uskutočnená v súvislosti s povinnosťou zahraničného investora zvrátiť zahraničnú investíciu na základe rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície, ako aj zahraničná investícia plánovaná alebo uskutočnená po vstupe cieľovej osoby do likvidácie alebo po začatí konkurzného konania, reštrukturalizačného konania alebo iného obdobného konania, exekúcie (vrátane exekúcie začatej v zmysle tohto zákona) alebo iného obdobného vykonávacieho konania, ako aj po začatí výkonu záložného práva alebo iného obdobného zabezpečovacieho práva vo vzťahu k cieľovej osobe, a to bez ohľadu na to, či ide o konanie, na ktoré je daná právomoc orgánov Slovenskej republiky. S ohľadom na uvedené je dôležité poukázať aj na situáciu, ktorá môže nastať podľa § 36 ods. 8 a § 47 ods. 7 zákona, ak zahraničný investor poruší zákaz zahraničnej investície alebo povinnosť zvrátiť zahraničnú investíciu a následne v lehote určenej ministerstvom hospodárstva v rozhodnutí o spáchaní správneho deliktu (resp. v rozhodnutí o spáchaní iného správneho deliktu fyzickej osoby) nezvráti zahraničnú investíciu. V tomto krajnom prípade ministerstvo hospodárstva podá návrh na vykonanie

exekúcie predajom obchodného podielu, hnutelných vecí alebo podniku. Výsledkom teda môže byť nová zahraničná investícia, ktorá, ak spĺňa definíciu kritickej zahraničnej investície podľa § 3 zákona, musí byť preverená pred jej uskutočnením.

Odsek 3 upravuje situácie, ktoré nespádajú do pôsobnosti zákona. Úmyslom zákonodarcu nie je preverovať zriadenie alebo vznik záložného práva vo vzťahu k cieľovej osobe, ak takéto právo nedáva záložnému veriteľovi, ktorý je zahraničným investorom, oprávnenia vo vzťahu k obchodným rozhodnutiam cieľovej osoby, t. j. ak tým nedôjde k naplneniu niektorej z definícií zahraničnej investície podľa odseku 1. Zákon menuje aj ďalšie dve skupiny prípadov, ktoré sa nepovažujú za zahraničnú investíciu, a to sú transakcie v bežnom obchodnom styku za účelom predaja alebo nákupu tovaru, výrobkov, zásob alebo služieb a investície, ktoré síce naplňajú definíciu zahraničnej investície podľa odseku 1, avšak sú uskutočnené medzi subjektmi, ktorých spoločníkmi alebo vlastníkmi sú tie isté osoby. Účelom negatívneho vymedzenia zahraničnej investície je zabezpečenie právnej istoty a zamedzenie zásahov štátu do vzťahov, kde to nie je z hľadiska bezpečnosti a verejného poriadku nevyhnutné.

Pre úplnosť je vhodné zhrnúť, že definícia zahraničnej investície pokrýva najmä akvizície, fúzie, určitý okruh “asset” investícií, ale aj investície na zelenej lúke, či investície typu “joint venture”. Investície na zelenej lúke síce nemajú vplyv s ohľadom na pôsobenie, operácie alebo väzby cieľovej osoby, ale sami o sebe, najmä s ohľadom na predmet činnosti, môžu predstavovať riziko, a teda môžu ohroziť bezpečnosť a verejný poriadok. Preto zákon umožňuje preveriť aj tento typ zahraničných investícií, a to za rovnakých podmienok, pri sledovaní rovnakého cieľa, a rovnakým procesom.

K § 3

Ďalším ústredným pojmom zákona je kritická zahraničná investícia.

Kritická zahraničná investícia predstavuje užší pojem ako zahraničná investícia podľa § 2. Konkrétne ide o skupinu zahraničných investícií, pri ktorých sa vopred predpokladá zvýšené bezpečnostné riziko.

Popri zvýšenom bezpečnostnom riziku sa pri kritických zahraničných investíciách vo všeobecnosti predpokladajú aj závažnejšie následky v prípade narušenia bezpečnosti alebo verejného poriadku Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu kritickú zahraničnú investíciu nie je možné uskutočniť bez jej predchádzajúceho preverenia podľa § 16 a nasl. zákona (viď dôvodová správa k § 11).

S ohľadom na účel zákona a snahu vyhnúť sa diskriminácii pri jeho uplatňovaní, okruh kritických zahraničných investícií nie je vymedzený podľa krajiny pôvodu zahraničného investora alebo kapitálu, ale s ohľadom na sektor, resp. oblasť, do ktorej zahraničná investícia smeruje alebo určitý špecifický status cieľovej osoby (napr. subjekt hospodárskej mobilizácie).

V súlade s § 70 ods. 1 zákona vláda ustanoví presný okruh kritických zahraničných investícií nariadením. S prihliadnutím na záujmy Slovenskej republiky a medzinárodnú prax je žiaduce, aby výpočet kritických zahraničných investícií nebol uzavretý, resp. aby bol primerane flexibilný, čo je zabezpečené ustanovením daných investícií nariadením vlády. Vzhľadom na rýchle zmeny v globálnom priestore a rýchly technologický vývoj sa strategicky dôležitými pre bezpečnosť a verejný poriadok môžu stať aj iné technológie, systémy, infraštruktúra a pod., ktorých dôležitosť v súčasnosti nie je možné predvídať. Zároveň môžu nastať iné nepredvídateľné situácie, ktoré by mohli viesť k ohrozeniu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky prostredníctvom zahraničnej investície v cieľovej osobe, resp. v sektore, ktorý sa z logických dôvodov pri príprave zákona nepovažoval za strategický.

V definícii kritickej zahraničnej investície zákon spomína základné funkcie štátu. Rozumejú sa nimi tak vonkajšie funkcie, pod ktorými si možno predstaviť napríklad obranu štátu, ako aj

vnútorné funkcie štátu, ktorými sú funkcia bezpečnostná, právna, ekonomická, sociálna ale aj kultúrna. Ich cieľom je napríklad zaistovanie bezpečnosti občanov a ich majetku, zabezpečovanie vnútorného fungovania štátu vrátane jeho orgánov a inštitúcií, zaistenie základných práv a slobôd občanov, zabezpečovanie pravidiel chodu ekonomiky, sociálne zabezpečenie občanov, v prípade choroby alebo staroby, ochrana kultúrneho dedičstva, podpora školstva, vedy, výskumu a športu atď.

K § 4

Definícia zahraničného investora je koncipovaná tak, aby zahŕňala zahraničných investorov (fyzické a právnické osoby) zo všetkých tretích krajín, t. j. zo všetkých krajín mimo Európskej únie.

Definícia zahraničného investora, ako ani nastavenie zákona (pravidlá a postup preverovania vrátane časových rámcov), nerozlišuje medzi investormi z jednotlivých tretích krajín, čo je plne v súlade s nariadením (EÚ) 2019/452 v platnom znení a bilaterálnymi investičnými zmluvami uzatvorenými medzi Slovenskou republikou a tretími krajinami. Za zahraničných investorov sa teda považujú aj investori z krajín Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarskej konfederácie. Týmto je naplnená požiadavka, aby jednotlivé mechanizmy členských štátov Európskej únie neviedli k diskriminácii medzi zahraničnými investormi z tretích krajín a zároveň je zohľadnená skutočnosť, že napriek zmluvám o voľnom obchode s krajinami Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarskou konfederáciou Slovenská republika nemá mechanizmy spolupráce v oblasti priamych zahraničných investícií obdobné mechanizmu podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Naviac, definícia zahraničného investora je za určitých podmienok rozšírená aj na investorov z krajín Európskej únie (vrátane investorov zo Slovenska). Konkrétne je zahraničným investorom aj osoba so sídlom v Slovenskej republike alebo v inom členskom štáte Európskej únie, ktorá uskutočnila zahraničnú investíciu alebo plánuje takúto investíciu uskutočniť, ak

- a) je ovládaná podľa § 66a Obchodného zákonníka subjektom (fyzickou alebo právnickou osobou) z tretej krajiny, orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny,
- b) jej konečným užívateľom výhod je subjekt (fyzickú alebo právnickú osobu) z tretej krajiny, orgán verejnej moci tretej krajiny alebo subjekt s majetkovou účasťou tretej krajiny,
- c) financovanie zahraničnej investície je zabezpečené prostredníctvom zdrojov poskytnutých orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny, alebo
- d) vo vzťahu k zahraničnej investícii koná v zhode so subjektom (fyzickou alebo právnickou osobou) z tretej krajiny, orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo so subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny.

Definícia zahraničného investora sa vzťahuje aj na fyzické osoby so štátnym občianstvom niektorého z členských štátov Európskej únie vrátane Slovenska, ak

- financovanie zahraničnej investície je zabezpečené prostredníctvom zdrojov poskytnutých orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny, alebo
- daná fyzická osoba koná vo vzťahu k zahraničnej investícii v zhode so subjektom (fyzickou alebo právnickou osobou) z tretej krajiny, s orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo so subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny.

Zahraničným investorom je taktiež právne usporiadanie majetku s cudzím prvkom (napr. trust, právne usporiadanie majetku v zmysle § 2 písm. ad) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a pod.), na účet ktorého bola zahraničná investícia uskutočnená

alebo je jej uskutočnenie plánované, resp. v prípade ak právne usporiadanie majetku s cudzím prvkom nemá právnu subjektivitu, za zahraničného investora sa považuje správca tohto usporiadania. Pre úplnosť zákon vymedzuje, čo sa považuje za právne usporiadanie majetku s cudzím prvkom. Pri hodnotení kritéria cudzieho prvku sa hľadá na osoby vystupujúce v súvislosti s právnym usporiadaním majetku, ako aj na pôvod aktív, ktoré sú využívané na jeho činnosť. Dôvodom pre subsumovanie právneho usporiadania majetku pod pojem zahraničného investora je jeho stále častejšie využívanie v Európskej únii, napr. aj v susednej Českej republike. Cieľom úpravy je zachytenie všetkých potenciálne rizikových zahraničných investícií a ponechanie minimálneho, eventuálne žiadneho priestoru na obchádzanie zákona.

Pojmy „financovanie zabezpečené prostredníctvom zdrojov poskytnutých orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny“, „orgán verejnej moci tretej krajiny, a „subjekt s majetkovou účasťou tretej krajiny“ sú vymedzené v § 6 písm. b) až d) zákona (viď dôvodová správa k predmetným ustanoveniam).

Odsek 5 obsahuje negatívne vymedzenie pojmu zahraničný investor. Na účely tohto zákona sa za zahraničného investora nepovažuje osoba so sídlom v tretej krajine, ktorá vykonáva výlučne činnosti holdingových spoločností. Kumulatívne však musí byť naplnená podmienka, podľa ktorej jediným konečným užívateľom výhod v tejto osobe je občan Slovenskej republiky alebo občan iného členského štátu Európskej únie. Pre vymedzenie činností holdingových spoločností zákon odkazuje na prílohu k vyhláske Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 306/2007 Z. z., ktorou sa vydáva Štatistická klasifikácia ekonomických činností, konkrétne na Sekciu K, skupinu 64.20 Činnosti holdingových spoločností. Cieľom tejto úpravy je snaha vyňať z pôsobnosti zákona tie investície, pri ktorých v osobe zahraničného investora vykonávajúceho činnosti holdingových spoločností vystupuje ako konečný užívateľ výhod občan Slovenskej republiky alebo občan iného členského štátu Európskej únie. Je pomerne častým prípadom, že slovenskí podnikatelia zakladajú holdingové spoločnosti v zahraničí, pričom samotné sídlo automaticky nemusí implikovať, že ide fakticky o zahraničného investora.

K § 5

Zákon zavádza pojem cieľová osoba. Rozumie sa ňou osoba so sídlom v Slovenskej republike, ktorá existuje alebo ktorá vznikne v súvislosti so zahraničnou investíciou. Z uvedeného vyplýva, že cieľová osoba môže existovať už pred uskutočnením zahraničnej investície ale taktiež môže vzniknúť v rámci plánovania alebo uskutočnenia zahraničnej investície, či už ako cieľ alebo prostriedok uskutočnenia zahraničnej investície.

Zákon výslovne ustanovuje, že pri určovaní cieľovej osoby sa nehľadá na jej právnu formu, existenciu právnej subjektivity, spôsob financovania, ani na zameranie činnosti vrátane zamerania činnosti na dosahovanie zisku. Definícia pojmu cieľovej osoby sa teda nevzťahuje výlučne na subjekty zriadené za účelom podnikania, ale môže ísť napr. aj o univerzity, či občianske združenia.

Do definície cieľovej osoby spadajú aj tzv. startupy. Pozornosť im venuje aj Európska komisia, ktorá tieto taktiež zahrnula do pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Ide o osobitne zraniteľnú skupinu podnikateľských subjektov, ktoré sú obzvlášť náchylné na financovanie z tretích krajín. V prípade vylúčenia startupov z pôsobnosti zákona by došlo k vytvoreniu priestoru pre zahraničných investorov z tretích krajín, ktorí by sa týmto spôsobom mohli bez väčšieho povšimnutia dostať na trh Slovenskej republiky.

K § 6

V § 6 sú vysvetlené ďalšie pojmy, ktorých vymedzenie je dôležité z hľadiska problematiky upravenej zákonom.

Za uskutočnenie zahraničnej investície sa považuje moment, kedy došlo k nadobudnutiu účinnosti zmluvy, ktorej predmetom je uskutočnenie zahraničnej investície. Ak k zahraničnej investícii došlo bez uzavretia zmluvy, uskutočnením zahraničnej investície sa rozumie nadobudnutie cieľovej osoby alebo časti cieľovej osoby (§ 476 až 488 Obchodného zákonníka), nadobudnutie účinnej účasti v cieľovej osobe (§ 2 ods. 4 a 6), zvýšenie účinnej účasti v cieľovej osobe (§ 2 ods. 5 a 6), nadobudnutie kontroly v cieľovej osobe (§ 7 ods. 4 zákona č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov), nadobudnutie podstatných aktív cieľovej osoby (§ 2 ods. 1 písm. e) a ods. 7) alebo začatie vykonávania činnosti cieľovej osoby alebo časti činnosti cieľovej osoby, a to podľa toho, ktorá z uvedených skutočností nastala ako prvá. Jednoznačné zadefinovanie pojmu uskutočnenie zahraničnej investície je dôležité najmä s ohľadom na skutočnosť, že kritické zahraničné investície podľa § 3 zákona nie je možné uskutočniť bez ich predchádzajúceho preverenia. Uvedené je rovnako dôležité s ohľadom na § 12 ods. 2 zákona, podľa ktorého ministerstvo môže začať preverovanie zahraničnej investície z úradnej moci najneskôr do dvoch rokov odo dňa jej uskutočnenia.

Pre jednoznačné a určité vymedzenie pojmu zahraničný investor podľa § 4 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. c) zákona je v § 6 písm. b) zákona zadefinované, čo sa rozumie pod financovaním zabezpečeným prostredníctvom zdrojov poskytnutých orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny. Ide o plnenie, ktorého predmetom sú finančné prostriedky, majetok alebo iné peniazmi ocenené hodnoty poskytnuté zahraničnému investorovi orgánom verejnej moci tretej krajiny alebo subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny. Prostredníctvom demonštratívneho výpočtu zákon ustanovuje, že k poskytnutiu predmetných statkov môže dôjsť najmä formou daru, úveru, pôžičky, dotácie alebo inou formou štátnej pomoci. S ohľadom na formuláciu predmetného ustanovenia môže byť financovanie zahraničnej investície zabezpečené aj inou ako niektorou z menovaných foriem.

V súvislosti s definíciou zahraničného investora zákon venuje pozornosť aj vysvetleniu pojmu orgán verejnej moci tretej krajiny a subjekt s majetkovou účasťou tretej krajiny. Orgánom verejnej moci tretej krajiny sa rozumie vláda vrátane regionálnej vlády, iný štátny orgán, územný alebo samosprávny orgán, ktorý vykonáva štátnu moc v štáte, ktorý nie je členským štátom Európskej únie. Subjektom s majetkovou účasťou tretej krajiny je akákoľvek právnická osoba alebo iný subjekt, v ktorom má účasť na riadení orgán verejnej moci tretej krajiny. Oba pojmy sú vymedzené nediskriminačne, nakoľko stavajú na jednu úroveň všetky tretie krajiny, a zároveň dostatočne široko na to, aby zabezpečili funkčnosť zákona napríklad aj s ohľadom na prípadný budúci vývoj schém fungovania strategických, či predátorských investícií.

Podľa § 6 písm. e) zákona sa negatívnym vplyvom zahraničnej investície sa rozumie stav, kedy zahraničná investícia ohrozuje alebo naruša bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii.

Riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky predstavuje situácia, kedy existuje dôvodný predpoklad, že zahraničná investícia môže ohroziť alebo narušiť bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky.

Rovnako pri posudzovaní negatívneho vplyvu zahraničnej investície, ako aj pri posudzovaní rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky sa zohľadňujú faktory podľa § 10 zákona (viď dôvodová správa k § 10).

Kľúčovým pojmom v súvislosti s podmieneným povolením zahraničnej investície je mitigačné opatrenie. Mitigačným opatrením sa rozumie opatrenie, ktorým sa zabezpečuje odstránenie identifikovaného ohrozenia alebo narušenia bezpečnosti alebo verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti alebo verejného poriadku v Európskej únii. Takéto opatrenie môže uložiť iba ministerstvo hospodárstva v rozhodnutí o podmienenom povolení zahraničnej investície, a to výlučne v prípade, ak zistené bezpečnostné riziko možno vhodným spôsobom mitigovať (viď dôvodová správa k § 19 zákona). Zákon ďalej konkretizuje, že mitigačné

opatrenie sa týka zahraničnej investície alebo činnosti zahraničného investora alebo cieľovej osoby, najmä ich správania, vlastníckej štruktúry alebo organizačnej štruktúry.

Rozhodnutie o podmienenečnom povolení obsahuje okrem mitigačných opatrení aj konkrétne povinnosti zahraničného investora. Opatrenie je všeobecnejšie a predstavuje určité kritérium, resp. podmienku, ktorej splnením sa zabezpečí mitigácia identifikovaného bezpečnostného rizika. Podľa zákona sa plnenie mitigačného opatrenia zabezpečuje najmä prostredníctvom konkrétnych povinností, najmä povinnosti niečo vykonať, povinnosti niečoho sa zdržať, povinnosti vzdať sa niektorých práv alebo časti majetku alebo povinnosti ich zachovať. V rozhodnutí o podmienenečnom povolení zahraničnej investície možno uložiť viacero opatrení a povinností súčasne.

Vzhľadom na nadrezortný charakter dotknutej agendy sa medzi základné pojmy zákona radí aj pojem konzultujúce orgány a konzultácie. Konzultujúcimi orgánmi sú vždy Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a ak sa to ich pôsobnosti týka, aj iné ministerstvá. Okruh konzultujúcich orgánov teda nie je vždy rovnaký, ale mení sa s ohľadom na konkrétny prípad zahraničnej investície a všetky s ňou súvisiace okolnosti. Vzhľadom na postavenie, ktoré zákon priznáva ministerstvu hospodárstva, ako aj vzhľadom na osobitné postavenie Policajného zboru a spravodajských služieb, tieto nepatria medzi konzultujúce orgány (viď dôvodová správa k § 7 zákona). Konzultáciami sa rozumie spolupráca ministerstva hospodárstva a konzultujúcich orgánov pri posudzovaní rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky podľa § 15 ods. 2 a 3 zákona, ako aj spolupráca ministerstva hospodárstva a konzultujúcich orgánov v rámci samotného preverovania - § 16 ods. 3 až 5 zákona a § 17 ods. 2 a 4 zákona. Ďalej môže ministerstvo hospodárstva a konzultujúce orgány pristúpiť ku konzultáciám v prípadoch, kedy zákon umožňuje primerané použitie ustanovení upravujúcich posúdenie rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície alebo preverovanie, t. j. napr. v prípade obnovy konania, či konania o zmene rozhodnutia o podmienenečnom povolení zahraničnej investície. Konzultácie medzi ministerstvom hospodárstva a konzultujúcimi orgánmi taktiež prebiehajú v súvislosti so spoluprácou Slovenskej republiky s inými členskými štátmi Európskej únie a s Európskou komisiou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení (viď § 56 a 57 zákona), ako aj pri vyhodnocovaní dôvodnosti kvalifikovaného podnetu (viď § 65 zákona).

Z pohľadu funkčnosti zavedeného mechanizmu preverovania zahraničných investícií zohráva dôležitú rolu vysvetlenie pojmu obchádzania zákona. Ide o spôsob uskutočnenia zahraničnej investície, ktorý má zahraničnému investorovi umožniť vyhnúť sa preverovaniu zahraničnej investície. Zákon špecifikuje hlavné znaky obchádzania, medzi ktoré patria najmä prípady, kedy zahraničná investícia je účelovo rozdelená do viacerých investícií tak, aby samostatne nenaplnili definíciu zahraničnej investície podľa § 2 zákona alebo kritickej zahraničnej investície podľa § 3 zákona, avšak spoločne túto definíciu naplňajú, alebo kedy zahraničná investícia je účelovo uskutočnená v prospech zahraničného investora osobou, ktorá nie je zahraničným investorom. Môže sa stať, že zahraničný investor účelovo, s cieľom vyhnúť sa preverovaniu podľa tohto zákona, uskutoční zahraničnú investíciu prostredníctvom právnickej osoby založenej v Európskej únii, ktorá doposiaľ nevykonáva žiadnu významnú samostatnú hospodársku činnosť a v Európskej únii nemá vlastné stále prevádzkarne vrátane priestoru, vybavenia a personálu. V prípade, ak existuje podozrenie, že došlo k obchádzaniu zákona, ministerstvo hospodárstva môže preveriť zahraničnú investíciu z úradnej moci, a to do 2 rokov odo dňa jej uskutočnenia.

K § 7

V § 7 zákona sa vymedzuje pôsobnosť ministerstva hospodárstva, konzultujúcich orgánov (§ 6 písm. h) zákona), Policajného zboru a spravodajských služieb.

Ministerstvo hospodárstva je určené ako ústredný orgán štátnej správy na úseku preverovania zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku, čomu zodpovedá aj novelizačný článok II týkajúci sa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

Ministerstvo hospodárstva vedie všetky konania a koordinuje všetky postupy podľa tohto zákona, t. j. koordinuje všetky procesy od fázy posudzovania rizík negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 zákona), či samotného preverovania zahraničnej investície (§ 16 a nasl. zákona), cez prípadnú zmenu rozhodnutia o podmienenečnom povolení zahraničnej investície, výkon kontroly, až po správne trestanie. V tejto súvislosti ministerstvo hospodárstva najmä vedie konzultácie, komunikuje a vedie rokovania so zahraničným investorom, vyhodnocuje dôvodnosť kvalifikovaných podnetov, a popritom plní povinnosti vyplývajúce z nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení (každoročne predkladá Európskej komisii výročnú správu a súhrnné informácie podľa čl. 5 ods. 1 a 2 predmetného nariadenia, zabezpečuje účasť na rokovaní Expertnej skupiny pre preverovanie priamych zahraničných investícií do Európskej únie podľa čl. 12 predmetného nariadenia, prípadne plní iné povinnosti v budúcnosti vyplývajúce z predmetného nariadenia). Ministerstvo hospodárstva sa však nad rámec koordinácie zároveň zapája do daných procesov na expertnej úrovni, t. j. najmä poskytuje stanoviská ku konkrétnym zahraničným investíciám – k riziku negatívneho vplyvu na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky a taktiež k samotnému vplyvu na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky.

Nakoľko preverovanie zahraničných investícií z hľadiska pôsobnosti presahuje kompetencie rezortu hospodárstva, zákon definuje aj pôsobnosť konzultujúcich orgánov, za ktoré sa považujú vždy Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky. Zároveň, v závislosti od zahraničnej investície, sektora, do ktorého spadá, ale aj v závislosti od iných skutočností, napr. od cieľovej osoby (jej statusu alebo činnosti), sa za konzultujúce orgány považujú aj iné ministerstvá, ak sa zahraničná investícia týka ich pôsobnosti. Napr. v prípade investície smerujúcej do sektora zdravotníctva bude konzultujúcim orgánom aj Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky.

V rámci spolupráce je potrebné vyzdvihnúť aj úlohu Policajného zboru a spravodajských služieb, ktoré podľa zákona poskytujú ministerstvu hospodárstva relevantné informácie majúce súvis s vplyvom zahraničných investícií na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky. Policajný zbor a spravodajské služby môžu zároveň podávať na ministerstvo hospodárstva podnety na preverenie konkrétnej zahraničnej investície z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky. Policajný zbor a spravodajské služby danú súčinnosť poskytnú výlučne v prípade, ak tým nedôjde k ohrozeniu plnenia úlohy spravodajskej služby, k odhaleniu jej zdrojov, prostriedkov, totožnosti jej príslušníkov alebo osôb konajúcich v prospech spravodajskej služby alebo Policajného zboru, k ohrozeniu plnenia úloh Policajného zboru alebo k ohrozeniu medzinárodnej spravodajskej spolupráce.

V nadväznosti na spomenutú potrebu zapojenia viacerých rezortov do preverovania zahraničných investícií bude na účely zákona zriadená stála expertná skupina na preverovanie zahraničných investícií. Jej pôsobnosť, zloženie, činnosť a spôsob fungovania budú bližšie vymedzené v štatúte stálej expertnej skupiny. Stála expertná skupina bude pozostávať z nominovaných zástupcov ministerstva hospodárstva a konzultujúcich orgánov ako stálych členov, ktorí budú vždy poskytovať svoje stanoviská v rámci posudzovania rizík negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 zákona), preverovania zahraničnej investície (§ 16 a nasl. zákona), ako aj vo vzťahu ku kvalifikovaným podnetom (§ 65 zákona) a v iných prípadoch vymedzených zákonom. Na základe záverov expertnej skupiny ministerstvo hospodárstva v konkrétnom preverovanom prípade vydá rozhodnutie o povolení zahraničnej investície, rozhodnutie o podmienenečnom

povolení zahraničnej investície, eventuálne predloží vláde stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii (t. j. zahraničná investícia ohrozuje alebo narúša bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii).

Stretnutia stálych členov budú pravidelné, pričom sa ich budú môcť zúčastňovať aj zástupcovia z Policajného zboru a spravodajských služieb. V zmysle vyššie uvedeného sa budú sa týkať konkrétnych prípadov preverovaných zahraničných investícií, ale aj iných tém, napr. zdokonaľovaníu mechanizmu preverovania, zefektívnenia legislatívy atď.

Spolupráca nastavená s Ministerstvom financií Slovenskej republiky (ďalej len “ministerstvo financií”) sa týka záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv obsahujúcich ustanovenia o ochrane a podpore investícií, napr. z Dohody medzi Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou a Spojenými štátmi americkými o vzájomnej podpore a ochrane investícií (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 193/1995 Z. z.) v znení Dodatočného protokolu (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 552/2004 Z. z.), z Dohovoru energetickej charty (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 175/2000 Z. z.), z Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody (CETA) medzi Kanadou na jednej strane a Európskou úniou a jej členskými štátmi na strane druhej (Ú. v. EÚ L 11, 14.1.2017). Vzhľadom na to, že zákon o preverovaní zahraničných investícií predstavuje istú mieru obmedzenia vo vzťahu k investičným záujmom zahraničným investorom, cieľom tejto spolupráce je primeraným spôsobom prihliadať na prípadné záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o ochrane a podpore investícií v gescii ministerstva financií. Výsledkom tejto spolupráce však nebude oslabenie záujmu na ochrane bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky či Európskej únie, t. j. nebude viesť k prehliadaniu zistení v rámci preverovania zahraničných investícií. Tieto budú vždy adresované primeraným spôsobom.

Nevyhnutnou súčasťou oprávnení ministerstva hospodárstva pri plnení úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení je oprávnenie požadovať súčinnosť od orgánov štátnej správy, ktoré nie sú uvedené v odseku 3 a 4, ako aj od subjektov územnej samosprávy a verejnoprávných inštitúcií. Tomu zodpovedá zákonom ustanovená povinnosť súčinnosti daných orgánov a subjektov. Zákon však rešpektuje limity, resp. obmedzenia v zdieľaní informácií, ktoré sú utajovanými skutočnosťami podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj skutočnosť, že povinnosť súčinnosti v podobe zdieľania určitej informácie môže byť v rozpore so záujmom sledovaným v rámci iného procesu, prípadne v rozpore so záujmom na neprístupnení informácie chránenej osobitným predpisom ustanovenou alebo uznanou povinnosťou mlčanlivosti. Uvedené prípady predstavujú výnimky z povinnosti súčinnosti, pričom je žiadúce, aby príslušný orgán, resp. subjekt pri ich uplatnení jednoznačne špecifikoval nie len zákonom ustanovený dôvod neposkytnutia súčinnosti ale aj konkrétnu situáciu, ktorá ho oprávňuje na využitie danej výnimky.

Na účely tohto zákona sa súčinnosťou rozumie najmä bezplatné poskytnutie informácií, ktoré ministerstvo hospodárstva označí v žiadosti o súčinnosť, a iných informácií, ktoré môžu prispieť k posúdeniu rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, pripomienky členského štátu Európskej únie a stanoviska Európskej komisie, kontrole alebo kvalifikovaného podnetu podľa § 65 zákona. Riadnou súčinnosťou zákon rozumie jej poskytnutie v lehote určenej ministerstvom hospodárstva, ktorá by naopak mala byť primeraná rozsahu požadovanej súčinnosti.

K § 8

Nevyhnutným predpokladom riadneho plnenia úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení je oprávnenie ministerstva hospodárstva na prístup k údajom z informačných systémov verejnej správy podľa § 2 ods. 4 zákona č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Príkladom informačného systému je napr. register právnických osôb podľa § 7a ods. 2 zákona č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V rozsahu potrebnom na plnenie úloh ustanovených týmto zákonom a nariadením (EÚ) 2019/452 v platnom znení, má ministerstvo hospodárstva právo na bezplatný prístup k údajom z predmetných informačných systémov vrátane prípadov, kedy je prevádzka daných systémov zverená iným právnickým alebo fyzickým osobám. Orgány verejnej správy sú povinné žiadosti ministerstva hospodárstva o prístup k údajom z informačných systémov vyhovieť. Obdobne ako pri oprávnení ministerstva hospodárstva požadovať súčinnosť však zákon ustanovuje výnimky. Pod tieto spadajú údaje z informačných systémov verejnej správy, ktoré sa týkajú zabezpečenia obrany Slovenskej republiky, bezpečnosti Slovenskej republiky alebo ochrany utajovaných skutočností a citlivých informácií, napríklad podľa § 3 ods. 16 a 17 zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 96/2017 Z. z., či § 2 písm. k) zákona č. 45/2011 Z. z. o kritickej infraštruktúre v znení neskorších predpisov. Napriek tomu, že uvedená výnimka bráni prístupu ministerstva hospodárstva k údajom z predmetných systémov verejnej správy, automaticky nevylučuje prípadné poskytnutie potrebnej informácie, ktorá sa v nich nachádza zo strany príslušného orgánu verejnej správy. Orgán verejnej správy taktiež nevyhoví žiadosti ministerstva hospodárstva o prístup k údajom z informačného systému v prípade, ak tomu bráni zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo obdobne ako pri povinnosti súčinnosti, záujem sledovaný v rámci iného procesu, prípadne záujem na neprístupnení informácie chránenej osobitným predpisom ustanovenou alebo uznanou povinnosťou mlčanlivosti.

Oprávnenie na prístup k údajom z informačných systémov verejnej správy ministerstvu hospodárstva umožní o. i. efektívnym spôsobom získať potrebné informácie alebo overiť informácie, ktoré predloží zahraničný investor v konaní o zahraničnej investícii, ako aj napríklad v konaní o zmene rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície, pri kontrole plnenia povinností podľa tohto zákona, či v rámci konania o správnom delikte alebo o inom správnom delikte fyzickej osoby. Rovnako je to v prípade informácií predložených zo strany cieľovej osoby alebo podávateľa kvalifikovaného podnetu. Zároveň, môže ísť o efektívny prostriedok pri predchádzaní obchádzania zákona.

K § 9

Ustanovenie upravuje predmet konania o zahraničnej investícii. V konaní o zahraničnej investícii sa

- posudzuje riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 6 písm. f) zákona), a to postupom podľa § 15 zákona,
- preveruje zahraničnú investíciu za účelom identifikácie prípadného negatívneho vplyvu zahraničnej investície (§ 6 písm. e) zákona), a to postupom podľa § 16 až 21 zákona.

Bez ohľadu na to, či sa konanie začne na základe žiadosti o preverenie (§ 11 zákona) alebo z úradnej moci (§ 12 zákona), jeho predmetom je výlučne riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, resp. preverenie zahraničnej investície z pohľadu jej vplyvu na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, eventuálne, ak ide o zahraničnú investíciu, ktorá zároveň napĺňa definíciu priamej zahraničnej investície podľa čl. 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, pri

preverovaní zahraničnej investície sa zohľadňuje aj jej vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii.

K § 10

Zákon neslúži ako prostriedok na presadzovanie ekonomických, politických, či iných záujmov. Uvedené výslovne potvrdzuje § 1 zákona ale aj ďalšie znenie zákona, ktoré kladie do centra pozornosti ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky a bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii.

V tejto súvislosti sa v konaní o zahraničnej investícii, t. j. pri posudzovaní rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 zákona) a pri samotnom preverovaní (§ 16 a nasl. zákona), zohľadňujú všetky faktory menované v čl. 4 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ako aj iné skutočnosti týkajúce sa cieľovej osoby, zahraničného investora, osôb, ktoré sú zahraničným investorom ovládané a osôb, ktoré zahraničného investora ovládajú, pričom pojmy ovládaná a ovládajúca osoba je nutné vykladať podľa § 66a Obchodného zákonníka. Podľa ods. 1 písm. c) sa v konaní o zahraničnej investícii zohľadňujú aj širšie súvislosti a okolnosti, za ktorých je zahraničná investícia plánovaná alebo uskutočnená.

V nadväznosti na odkaz na čl. 4 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení sa v konaní o zahraničnej investícii prihliada na možný vplyv zahraničnej investície na

- a) fyzickú a virtuálnu kritickú infraštruktúru vrátane energetickej infraštruktúry, dopravnej infraštruktúry, vodohospodárskej infraštruktúry, infraštruktúry v oblasti zdravotníctva, komunikácií, médií a spracúvania a uchovávanía údajov, leteckej a kozmickej infraštruktúry, infraštruktúry v oblasti obrany, volebnej a finančnej infraštruktúry, ako aj na možný vplyv zahraničnej investície na citlivé zariadenia, ako ja na systémy, zariadenia a nehnuteľnosti nevyhnutné pre riadne fungovanie kritickej infraštruktúry,
- b) prístup ku kritickým technológiám a položkám s dvojakým použitím vrátane technológií v oblasti umelej inteligencie, robotiky, polovodičov, kybernetickej bezpečnosti, technológií v oblasti letectva a kozmu, technológií v oblasti obrany, uskladňovania energie, kvantových a jadrových technológií, ako aj nanotechnológií a biotechnológií,
- c) prístup k dodávkam kritických vstupov vrátane energie, surovín, ako aj na potravinovú bezpečnosť,
- d) prístup k citlivým informáciám vrátane osobných údajov alebo na schopnosť takéto informácie kontrolovať, alebo
- e) slobodu a pluralitu médií, najmä pokiaľ ide o možnosť významného ovplyvnenia verejnej mienky prostredníctvom médií.

S odkazom na čl. 4 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení sa o. i. prihliada aj na to, či

- a) zahraničný investor je pod priamou alebo nepriamou kontrolou vlády vrátane štátnych orgánov alebo ozbrojených síl tretej krajiny, a to aj prostredníctvom vlastníckej štruktúry alebo významného financovania,
- b) zahraničný investor v minulosti bol zapojený do činností ovplyvňujúcich bezpečnosť alebo verejný poriadok v niektorom členskom štáte; alebo
- c) existuje závažné riziko, že zahraničný investor je zapojený do nelegálnej alebo trestnej činnosti.

Nad rámec nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení zákon demonštratívnym spôsobom menuje ďalšie faktory, na ktoré je nutné v konaní o zahraničnej investícii prihliadať. V zmysle odseku 2 sa zohľadňuje vplyv zahraničnej investície na cieľovú osobu ako takú, vrátane vplyvu zahraničnej investície na činnosť cieľovej osoby a s tým spojený možný vplyv najmä na

- a) systémy, zariadenia alebo nehnuteľnosti nevyhnutné pre riadne fungovanie infraštruktúry zabezpečujúcej výkon súdnictva a trestu odňatia slobody,

- b) prístup k informáciám, ktoré sú dôležité z hľadiska ochrany bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky vrátane osobných údajov,
- c) možnosť spracúvať a chrániť informácie podľa predchádzajúceho písmena vrátane schopnosti ich získať, zaznamenávať, prehliadať alebo ich inak využívať či vymazať,
- d) prípadnú inú infraštruktúru, technológie, zdroje, systémy a dodávky, ktorých narušenie, poškodenie, zničenie, zlyhanie alebo zneužitie by mohlo ohroziť alebo narušiť bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky.

V zmysle odseku 3 sú v konaní o zahraničnej investícii relevantné aj informácie o financovaní, vlastnickej štruktúre a konečných užívateľoch výhod zahraničného investora osôb, ktoré sú zahraničným investorom ovládané a osôb, ktoré zahraničného investora ovládajú. Rovnako sa zohľadňuje predchádzajúca hospodárska činnosť daných subjektov.

Zohľadňuje aj širší kontext a okolnosti plánovania a uskutočnenia zahraničnej investície. Príkladom môže byť určitý trend v správaní zahraničného investora, a to nie len na území Slovenskej republiky ale aj mimo nej, napríklad v podobe skupovania určitého typu kritickú infraštruktúru alebo v podobe určitej systematickej spolupráce, či preukázateľného dlhodobého konania v zhode so záujmami iného zahraničného partnera. Ako ďalší z faktorov možno zobrať do úvahy aj skutočnosť, či zahraničný investor spolupracuje v konaní o zahraničnej investícii podľa zákona, prípadne robí obštrukcie a svojim konaním, eventuálne nekonaním, neodôvodnene sťažuje jeho priebeh.

V nadväznosti na uvedené je dôležité vyzdvihnúť, že zoznam uvedený v § 10 zákona nie je konečný, resp. uzavretý, čo reflektuje aj na samotné nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení, v ktorom sa uvádza, že zoznam faktorov, ktoré by mohli mať vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok, by mal zostať otvorený.

V súvislosti s faktormi je potrebné zdôrazniť, že identifikácia niektorého z faktorov nemusí automaticky viesť k zákazu zahraničnej investície. Jednou zo základných zásad implementácie zákona je zásada proporcionality, preto neopomenuteľná súčasť posúdenia je nevyhnutne zameraná na vyhodnotenie prípadných bezpečnostných rizík plynúcich z uskutočnenia zahraničnej investície vrátane dôsledkov jej uskutočnenia, a to najmä z pohľadu ich rozsahu, závažnosti a dĺžky trvania. Na uvedenú časť posúdenia nevyhnutne nadväzuje fáza zameraná na vyhodnotenie, či prípadné identifikované bezpečnostné riziko vrátane identifikovaných dôsledkov je mitigovateľné alebo nie.

K § 11 a 12

Konanie o zahraničnej investícii sa začína na základe žiadosti zahraničného investora alebo z úradnej moci.

Zákon umožňuje podanie žiadosti o preverenie zahraničnej investície zahraničnému investorovi na ministerstvo hospodárstva výlučne v čase pred uskutočnením zahraničnej investície. V tejto súvislosti je nutné pripomenúť, že zákon rozlišuje dve kategórie zahraničných investícií, a to kritické zahraničné investície (§ 3 zákona) a ostatné zahraničné investície, ktoré nespádajú do kategórie kritických zahraničných investícií.

Predpokladaná miera bezpečnostného rizika v prípade kritických zahraničných investícií je vyššia ako pri zahraničných investíciách, ktoré nespádajú pod kritické zahraničné investície. Zároveň sa pri týchto zahraničných investíciách predpokladajú závažnejšie dôsledky z pohľadu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky ako pri zahraničných investíciách, ktoré nespádajú pod kritické zahraničné investície. Preto zákon ustanovuje, že kritické zahraničné investície sa nesmú uskutočniť bez ich predchádzajúceho preverenia. Uskutočnenie kritickú zahraničnej investície je prípustné až po tom, čo zahraničný investor požiada o jej preverenie a ministerstvo hospodárstva vydá rozhodnutie o povolení zahraničnej investície (§ 18 zákona) alebo rozhodnutie o podmienanom povolení zahraničnej investície (§ 19 zákona). Nakoľko

preverovanie kritickej zahraničnej investície môže byť ukončené aj spôsobom predvídaným v § 21 ods. 1 a 2 zákona, t. j. uplatnením tzv. fikcie, zákon explicitne uvádza, že rovnaké účinky ako vydanie rozhodnutia o povolení zahraničnej investície má aj uznesenie vlády podľa § 21 ods. 1 zákona a márne uplynutie lehoty podľa 21 ods. 2 zákona (viď dôvodová správa k § 21).

Uskutočnenie kritickej zahraničnej investície v rozpore s týmto ustanovením je platné, avšak v danom prípade ide o správny delikt podľa § 36 ods. 1 písm. a) zákona (eventuálne iný správny delikt podľa § 47 ods. 1 písm. a) zákona), kedy ministerstvo hospodárstva spolu s vydaním rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu (eventuálne iného správneho deliktu) začne konanie o zahraničnej investícii z úradnej moci, a to bez ohľadu na dvojročnú lehotu podľa § 12 ods. 2 zákona.

Druhou menovanou kategóriou sú zahraničné investície, ktoré nespádajú do okruhu kritických zahraničných investícií. V súvislosti s „nekritickými“ zahraničnými investíciami sa bezpečnostné riziko vo všeobecnosti nepredpokladá. Platí však, že jeho prítomnosť nemožno úplne vylúčiť, preto je ministerstvo hospodárstva oprávnené preverovať aj „nekritické“ zahraničné investície. Predpokladá sa, že častejšie ako z úradnej moci bude dochádzať k začatiu konania o „nekritických“ zahraničných investíciách na základe žiadosti zahraničného investora. Zahraničný investor je oprávnený požiadať o preverenie „nekritickej“ zahraničnej investície opäť len pred jej uskutočnením. Na rozdiel od kritických zahraničných investícií však nie je limitovaný zákazom uskutočnenia zahraničnej investície do vydania rozhodnutia o povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície, eventuálne do uplatnenia fikcie podľa § 21 zákona. Zahraničný investor môže uskutočniť zahraničnú investíciu, ktorá je predmetom prebiehajúceho konania o zahraničnej investícii bez ohľadu na to, že dané konanie ešte prebieha. Nakoľko zahraničný investor si je vedomý možných záverov konania o zahraničnej investícii vrátane podmieneného povolenia a zákazu zahraničnej investície, v prípade uskutočnenia zahraničnej investície pred ukončením konania štát nenesie zodpovednosť za prípadné náklady, ktoré zahraničnému investorovi alebo cieľovej osobe vzniknú v dôsledku podmieneného povolenia alebo zákazu skôr uskutočnenej zahraničnej investície.

Limitovanie oprávnenia zahraničného investora dobrovoľne požiadať o preverenie „nekritickej“ zahraničnej investície výlučne v čase pred jej uskutočnením predstavuje istý spôsob motivácie zahraničného investora požiadať o preverenie ešte v čase pred prípadným ohrozením alebo narušením bezpečnosti alebo verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti alebo verejného poriadku v Európskej únii, a zároveň v čase, kedy prípadné vydanie rozhodnutia o podmienenom povolení alebo rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície predstavuje menší zásah zo strany ministerstva hospodárstva ako vydanie daných rozhodnutí po uskutočnení zahraničnej investície.

Využitie oprávnenia dobrovoľne požiadať o preverenie predstavuje pre zahraničného investora (a cieľovú osobu) istú záruku, nakoľko opätovné začatie konania o danej zahraničnej investícii s rovnakými parametrami v budúcnosti z úradnej moci v zásade nie je prípustné s výnimkou prípadov definovaných v § 28 zákona.

Forma žiadosti o preverenie zahraničnej investície je predpísaná vyhláškou ministerstva hospodárstva (§ 70 ods. 2 písm. a) zákona), pričom je rovnaká pre kritické, ako aj „nekritické“ zahraničné investície. Žiadosť o preverenie je oprávnený podať len zahraničný investor a podáva sa vždy na ministerstvo hospodárstva.

Oprávnenie ministerstva hospodárstva začať preverovanie zahraničnej investície z úradnej moci upravuje § 12 zákona. Ministerstvo hospodárstva je oprávnené začať preverovanie do dvoch rokov odo dňa uskutočnenia zahraničnej investície, a to v prípade, ak možno odôvodnene predpokladať, že riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície existovalo už v čase jej uskutočnenia alebo v prípade, ak existuje podozrenie z obchádzania zákona. Možno tu vidieť

jednoznačný úmysel predkladateľa, o čo najmenší zásah do uskutočnených zahraničných investícií. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zásah štátu do už uskutočnenej zahraničnej investície je vo všeobecnosti neželaný. Napriek tomu je v určitých prípadoch nevyhnutný a práve tu je nevyhnutné akceptovať, že záujem na ochrane bezpečnosti a verejného poriadku prevažuje nad súkromným záujmom zahraničného investora, eventuálne cieľovej osoby, na realizácii zahraničnej investície. Ustanovenie § 12 ods. 1 písm. a) zákona sa výslovne vzťahuje na situáciu, kedy k identifikácii bezpečnostného rizika spojeného s konkrétnou zahraničnou investíciou dôjde v určitom časovom odstupe po jej uskutočnení. Za účelom zabezpečenia ochrany právnej istoty zahraničného investora (a cieľovej osoby) zákon v tomto prípade umožňuje začatie preverovania danej investície z úradnej moci iba vtedy, ak možno dôvodne predpokladať, že identifikované bezpečnostné riziko tu bolo aj v čase uskutočnenia danej zahraničnej investície.

Ministerstvo hospodárstva začne konanie z úradnej moci aj vtedy, ak

- v rámci spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení niektorý z členských štátov Európskej únie predloží dôvodné pripomienky alebo Európska komisia predloží dôvodné stanovisko k zahraničnej investícii, alebo
- existuje dôvodné podozrenie z obchádzania zákona.

S ohľadom na účel zákona sa začatie konania z úradnej moci vo vyššie uvedených prípadoch predpokladá vtedy, keď štát disponuje informáciami, ktoré naznačujú možné ohrozenie alebo narušenie bezpečnosti alebo verejného poriadku alebo obchádzanie zákona. Ide o informácie, ktoré ministerstvo hospodárstva získalo v súvislosti s výkonom svojej pôsobnosti, pričom môžu mať pôvod na priamo ministerstve, prípadne môžu byť získané prostredníctvom kvalifikovaného podnetu (§ 65 zákona), podania konzultujúcich orgánov alebo niektorej z bezpečnostných zložiek, či v rámci spolupráce podľa nariadenia (EÚ) č. 2019/452 v platnom znení.

V prípade konania z úradnej moci štát nenesie zodpovednosť za prípadné náklady, ktoré zahraničnému investorovi alebo cieľovej osobe vzniknú v dôsledku podmieneného povolenia alebo zákazu zahraničnej investície dodatočne po jej uskutočnení.

Po začatí konania o zahraničnej investícii sa samotný priebeh líši podľa toho, či sa konanie začalo na základe žiadosti zahraničného investora o preverenie alebo ide o konanie z úradnej moci. Zároveň sa priebeh konania líši v závislosti od toho, či je jeho predmetom kritická zahraničná investícia alebo zahraničná investícia, ktorá nie je kritickou.

Ak ide o zahraničnú investíciu, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou, vždy sa posudzuje riziko negatívneho vplyvu danej zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, a to postupom podľa § 15 zákona. Ide o kratší postup, spravidla ukončený v priebehu 45 dní od začatia konania o zahraničnej investícii, avšak len za predpokladu, že nebolo identifikované riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície. V opačnom prípade ministerstvo hospodárstva začne preverovanie podľa § 16 a nasl. zákona, v priebehu ktorého je zahraničná investícia podrobená dôkladnej hĺbkovej analýze.

V súvislosti s kritickými zahraničnými investíciami (§ 3 zákona) sa vo všeobecnosti predpokladá zvýšené riziko negatívneho vplyvu na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky. Z toho dôvodu sa pri kritických zahraničných investíciách neskúma riziko negatívneho vplyvu postupom podľa § 15 zákona, ale automaticky sa začne preverovanie podľa § 16 a nasledujúcich ustanovení zákona. Rovnako, t. j. bez použitia § 15 zákona, sa postupuje v prípade začatia konania z úradnej moci.

K § 13

Podľa zákona je účastníkom konania zahraničný investor.

Vzhľadom na predpoklad, že zahraničným investorom bude v prevažnej väčšine osoba, ktorá neovláda slovenský jazyk, zákon venuje svoju pozornosť aj riešeniu tejto situácie. V prípade, ak zahraničný investor prehlási, že neovláda slovenský jazyk, ministerstvo mu povolí účasť tlmočníka. Zákon neustanovuje žiadne osobitné kritériá týkajúce sa osoby tlmočníka. Jedinou požiadavkou je, aby bol v čase tlmočenia zapísaný v zozname tlmočníkov vedenom podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tlmočníka si zabezpečuje sám zahraničný investor, a to na vlastné náklady. Trovy vynaložené v súvislosti so zabezpečením tlmočníka teda idú na ťarchu zahraničného investora.

Napriek tomu, že predmetom konania je zahraničná investícia uskutočnená alebo plánovaná zahraničným investorom, je nepochybné, že konanie o zahraničnej investícii a jeho závery majú jednoznačný a nespochybniteľný dopad aj na cieľovú osobu (§ 5 zákona). Z toho dôvodu bolo cieľovej osobe v konaní o zahraničnej investícii priznané postavenie zúčastnenej osoby. V tejto súvislosti zákon priznáva cieľovej osobe určité práva, a to najmä právo na oboznámenie so začatím preverovania zahraničnej investície (§ 16 a nasl. zákona), právo na oboznámenie a o výsledku preverovania a právo na nahliadnutie do spisu (viď dôvodová správa k § 58).

Zmienené právo cieľovej osoby na oboznámenie o výsledku preverovania v úplnosti nezodpovedá právu na doručenie rozhodnutí podľa § 18 až 20 zákona alebo potvrdenia podľa § 21 ods. 3. Jeho obsah je podstatne užší. Rozumie sa ním právo cieľovej osoby byť informovaná o výsledku preverovania v rozsahu informácie, že preverovanie bolo ukončené a akým spôsobom vrátane informácie, či bola preverovaná zahraničná investícia povolená, podmienčne povolená alebo zakázaná.

Zákon výslovne neupravuje otázku splnomocnenia v konaní o zahraničnej investícii, avšak oba subjekty – zahraničný investor aj cieľová osoba – sa môžu dať zastupovať advokátom alebo iným zástupcom, ktorého si zvolia. Tak rozhodnutie o zastupovaní v konaní o zahraničnej investícii, ako aj voľba konkrétneho zástupcu, je na autonómnej vôli zahraničného investora, resp. cieľovej osoby a ministerstvo hospodárstva do rozhodovania v tejto veci nevstupuje.

Splnomocnenie na zastupovanie v konaní o zahraničnej investícii je potrebné hodnoverným spôsobom preukázať ministerstvu hospodárstva. V prípade zaslania splnomocnenia formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente je nevyhnutné, aby splnomocnenie bolo opatrené kvalifikovanými elektronickými podpismi. Ak má splnomocnenie písomnú formu, alternatívou je jeho zaslanie do elektronickej schránky ministerstva hospodárstva po vykonaní zaručenej konverzie dokumentu oprávnenou osobou (napr. notárom).

Odsek 4 ustanovuje jednu zo základných povinností zahraničného investora a cieľovej osoby v konaní o zahraničnej investícii, a tou je povinnosť poskytovať ministerstvu hospodárstva pravdivé a úplné informácie, podklady a vysvetlenia. V tejto súvislosti zákon spresňuje, že podkladom v konaní o zahraničnej investícii je aj samotná žiadosť o preverenie zahraničnej investície a formulár na preverenie zahraničnej investície v prípade konania z úradnej moci. Hovoríme o povinnosti súčinnosti zo strany zahraničného investora a cieľovej osoby, ktorá je predpokladom riadneho a efektívneho priebehu celého konania, t. j. uplatňuje sa tak v rámci posudzovania rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 zákona), ako aj na samotné preverovanie (§ 16 a nasl. zákona).

Zároveň, ministerstvo hospodárstva je v konaní o zahraničnej investícii oprávnené vyžiadať si od zahraničného investora a cieľovej osoby doplňujúce informácie, podklady a vysvetlenia, t. j. môže ísť o údaje nad rámec žiadosti o preverenie alebo formulára na preverenie, potrebné pre posúdenie kvalifikovaného podnetu, posúdenie potreby začať preverovanie zahraničnej investície, posúdenie vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky a pre vydanie rozhodnutia podľa § 18 až 20 zákona. S uvedeným

korešponduje povinnosť zahraničného investora a cieľovej osoby poskytnúť vyžiadané informácie, podklady a vysvetlenia, ktoré má k dispozícii, ministerstvu hospodárstva, a to v primeranej lehote určenej ministerstvom hospodárstva. Lehota určená ministerstvom hospodárstva na splnenie tejto povinnosti zo strany zahraničného investora alebo cieľovej osoby musí zohľadniť charakter a rozsah vyžiadaných informácií, podkladov alebo vysvetlení, pričom zákon ustanovuje, že nesmie byť kratšia ako 15 dní.

Ak zahraničný investor alebo cieľová osoba porušia povinnosť podľa odseku 4, t. j. neposkytnú ministerstvu hospodárstva pravdivé a úplné informácie, podklady alebo vysvetlenia, alebo informácie, podklady alebo vysvetlenia neposkytnú včas ministerstvo hospodárstva vyzve zahraničného investora alebo cieľovú osobu na nápravu. Ak zahraničný investor alebo cieľová osoba nevykoná nápravu v primeranej lehote určenej vo výzve, ktorá je najmenej 15 dní, považuje sa to za neposkytnutie súčinnosti v konaní o zahraničnej investícii. Počas doby, kedy zahraničný investor alebo cieľová osoba dopĺňa informácie, podklady alebo vysvetlenia alebo vykonáva nápravu vo vzťahu k podaným informáciám, podkladom alebo vysvetleniam, lehoty podľa tohto zákona neplynú (§ 64 ods. 4 zákona). Počas tejto doby teda neplynie lehota na začatie preverovania, na vydanie rozhodnutia podľa § 18 a 19 zákona, na predloženie stanoviska, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv na schválenie vládou podľa § 20 ods. 1 zákona atď.

Dôsledky neposkytnutia súčinnosti zo strany zahraničného investora alebo cieľovej osoby zákon upravuje rôzne, a to s ohľadom na súvisiace okolnosti.

Neposkytnutie súčinnosti zo strany zahraničného investora alebo cieľovej osoby počas posudzovania rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky je dôvodom pre začatie preverovania (§ 16 ods. 1 písm. b) zákona). Ak dôjde k neposkytnutiu súčinnosti zo strany zahraničného investora počas preverovania plánovanej zahraničnej investície a na základe dostupných informácií nie je možné jednoznačne potvrdiť ani vylúčiť, či zahraničná investícia má negatívny vplyv, ministerstvo hospodárstva konanie ukončí záznamom v spise, a to bez rozhodnutia vo veci samej (§ 23 ods. 1 písm. b) zákona).

Neposkytnutie súčinnosti môže za určitých okolností naplniť niektorú zo skutkových podstát správnych deliktov, resp. iných správnych deliktov fyzických osôb, ktorým sa zákon venuje v jeho piatej a šiestej časti.

K § 14

Nakoľko na konanie o zahraničnej investícii sa nevzťahuje Správny poriadok, je nevyhnutné, aby obsahoval samostatnú úpravu inštitútu vylúčenia zamestnanca.

Z dikcie § 10 zákona sa táto úprava vzťahuje rovnako na zamestnancov ministerstva hospodárstva, ako aj na zamestnancov konzultujúcich orgánov (§ 6 písm. h) zákona).

Z konania je vylúčený ten zamestnanec ministerstva hospodárstva a zamestnanec konzultujúcich orgánov, o ktorého nepredpojatosti možno mať pochybnosť. Ako dôvody tejto pochybnosti zákon explicitne vymenováva pomer zamestnanca k veci, k zahraničnému investorovi, k cieľovej osobe alebo k zástupcovi, resp. zástupcom zahraničného investora alebo cieľovej osoby. Rozhodujúcou teda nie je skutočnosť, či zamestnanec ministerstva alebo konzultujúceho orgánu je alebo nie je predpojatý ale to, či vzhľadom na jeho vzťah k veci, k zahraničnému investorovi, k cieľovej osobe alebo k ich zástupcom možno takúto pochybnosť nadobudnúť.

Zamestnanec, ktorý sa dozvedel o skutočnosti nasvedčujúcej jeho vylúčeniu, je povinný o tom informovať svojho najbližšie nadriadeného vedúceho, a to bezodkladne. Ďalšie pôsobenie tohto zamestnanca v konaní je obmedzené len na úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Nad rámec tohto

obmedzenia zamestnanec nie je oprávnený konať, a to až do rozhodnutia najbližšieho nadriadeného vedúceho podľa odseku 4. Ak rozhodnutím dôjde k vylúčeniu zamestnanca, príslušný orgán (ministerstvo hospodárstva alebo niektorý z konzultujúcich orgánov) je povinný urobiť opatrenie na zabezpečenie riadneho uskutočnenia ďalšieho konania.

Podanie odvolania voči rozhodnutiu o vylúčení zamestnanca ministerstva hospodárstva alebo konzultujúceho orgánu z konania nie je možné. Týmto sa uprednostňuje záujem na časovej primeranosti prebiehajúceho konania pred ustálením toho, či zamestnanec v skutočnosti je alebo nie je predpojatý.

K § 15

Ak zahraničný investor požiadava o preverenie zahraničnej investície, ktorá nie je kritickou zahraničnou investíciou (§ 3 zákona), uplatní sa postup podľa § 15 zákona, zameraný na identifikáciu prípadných rizík negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky.

V zmysle uvedeného sa postup podľa § 15 uplatní výlučne ak ide o „nekritickú“ zahraničnú investíciu a zahraničný investor požiadava o jej preverenie. V ostatných prípadoch, t. j. ak ide o kritickú zahraničnú investíciu a/alebo konanie z úradnej moci, sa postup podľa § 15 zákona neuplatní a rovno sa začne preverovanie podľa § 16 a nasl. zákona.

V rámci prvých krokov po doručení žiadosti o preverenie „nekritickej“ zahraničnej investície ministerstvo hospodárstva bezodkladne informuje o doručení žiadosti všetky relevantné subjekty, t. j. konzultujúce orgány (§ 6 písm. h) zákona), Policajný zbor a spravodajské služby.

Cieľom postupu podľa § 15 zákona je predbežne analyzovať predpoklad bezpečnostného rizika spojeného s konkrétnou zahraničnou investíciou. Ministerstvo hospodárstva a konzultujúce orgány poskytujú písomné stanoviská k riziku negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, pričom táto výmena stanovísk nesie pomenovanie konzultácie (viď komentár k § 6 písm. i).

Pri konzultáciách sa prihliada na relevantné informácie poskytnuté Policajným zborom a spravodajskými službami, ako aj informácie získané z iných zdrojov, či už v rámci súčinnosti podľa § 7 ods. 5 zákona, prístupom k údajom zinformačných systémov verejnej správy podľa § 8 alebo na základe spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Ak konzultáciami nebolo identifikované riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky, ministerstvo hospodárstva o tom bezodkladne zašle písomné potvrdenie zahraničnému investorovi. Cieľová osoba o tejto skutočnosti nie je osobitne informovaná. V konaní o zahraničnej investícii však má postavenie zúčastnenej osoby s právom nahliadnuť do spisu (viď komentár k § 13).

V prípade, že konzultáciami bolo identifikované riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky, ministerstvo hospodárstva má povinnosť preveriť danú zahraničnú investíciu postupom podľa § 16 a nasl. zákona. V porovnaní s predchádzajúcou situáciou, v tomto prípade je cieľová osoba informovaná o začatí preverovania súčasne so zahraničným investorom.

Za účelom ochrany právnej istoty zahraničného investora zákon ustanovuje oprávnenie ministerstva hospodárstva začať preverovanie do 45 dní od doručenia žiadosti o preverenie na ministerstvo hospodárstva. V prípade márneho uplynutia tejto lehoty, t. j. ak v lehote 45 dní od doručenia žiadosti zahraničného investora o preverenie ministerstvo hospodárstva neodošle zahraničnému investorovi oznámenie o začatí preverovania, má sa za to, že riziko negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky nebolo identifikované. Márnym uplynutím tejto lehoty dôjde k ukončeniu konania o zahraničnej investícii. O uplatnení fikcie ministerstvo hospodárstva bezodkladne informuje zahraničného

investora prostredníctvom zaslania potvrdenia. Rovnako je ministerstvo hospodárstva povinné zaslať dané potvrdenie bezodkladne na vedomie konzultujúcim orgánom, Policajnému zboru a spravodajským službám. Potvrdenie má výlučne deklaratórny charakter.

K § 16 a 17

Ustanovenia podrobne upravujú proces preverovania zahraničnej investície, a to od momentu začatia preverovania, cez konzultácie ministerstva a konzultujúcich orgánov, ktoré sa podieľajú na kompletnej hĺbkovej analýze vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok, až po výstup daných konzultácií.

Bez ohľadu na to, či ide o konanie na základe žiadosti o preverenie alebo konanie z úradnej moci, preverovanie sa zahraničnej investície sa začína momentom odoslania oznámenia o začatí preverovania zahraničnej investície zahraničnému investorovi a cieľovému subjektu. Uvedené platí rovnako pre prípady, kedy preverovanie nadväzuje na posudzovanie rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 zákona), ako aj na prípady, kedy daný postup preverovaniu nepredchádza (viď dôvodová správa k § 11, 12 a 15).

Oznámenie o začatí preverovania sa zasiela výlučne zahraničnému investorovi a cieľovej osobe. Zákon taktiež ustanovuje, že oznámenie o začatí preverovania obsahuje o. i. poučenie o povinnosti zahraničného investora a cieľovej osoby podľa § 13 ods. 4 zákona (povinnosť poskytovať ministerstvu hospodárstva pravdivé a úplné informácie, podklady a vysvetlenia), ako aj o neposkytnutí súčinnosti v konaní a o správnych deliktach a iných správnych deliktach súvisiacich s neposkytnutím súčinnosti. Ak ide o konanie z úradnej moci, v oznámení o začatí preverovania ministerstvo hospodárstva vyzve zahraničného investora na predloženie formulára na preverenie ustanoveného vyhláškou ministerstva (§ 70 ods. 2 písm. b) zákona).

Pokiaľ ide o subjekty zapojené do preverovania, týmto ministerstvo hospodárstva nezasiela oznámenie o začatí preverovania ale informácie, eventuálne dokumentáciu týkajúcu sa preverovanej zahraničnej investície, a to v nasledovnom rozsahu:

- a) konzultujúcim orgánom, Policajnému zboru a spravodajským službám sa zasiela informácia o začatí preverovania a všetky relevantné informácie, podklady a vysvetlenia, ktoré má ministerstvo hospodárstva k dispozícii a ktoré im je oprávnené poskytnúť,
- b) ministerstvu financií, v prípade, že nie je v postavení konzultujúceho orgánu, sa zasielajú základné informácie o preverovanej zahraničnej investícii, ktoré je ministerstvo hospodárstva oprávnené poskytnúť. Za základné informácie zákon považuje najmä informáciu o pôvode zahraničného investora, type zahraničnej investície, predmete zahraničnej investície, a informáciu o tom, či ide o plánovanú alebo uskutočnenú zahraničnú investíciu.

Po začatí preverovania sú konzultujúce orgány povinné ministerstvu hospodárstva poskytnúť stanovisko k vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, a to do 40 dní od doručenia informácie o začatí preverovania. Zákon rešpektuje, že v niektorých prípadoch analýza vykonávaná konzultujúcimi orgánmi môže trvať dlhšie. Vtedy má konzultujúci orgán právo požiadať ministerstvo hospodárstva o primerané predĺženie lehoty na zaslanie stanoviska, najviac o 20 dní. V prípade márneho uplynutia zákonom ustanovenej alebo ministerstvom hospodárstva predĺženej lehoty, sa vo vzťahu k stanovisku konkrétneho konzultujúceho orgánu uplatní fikcia. V zmysle odseku 4 sa v prípade uplatnenia fikcie predpokladá, že dotknutý konzultujúci orgán ministerstvu hospodárstva poskytol stanovisko, podľa ktorého neidentifikoval, že zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky.

Do úvodnej fázy preverovania je zapojené aj ministerstvo financií, ktoré sa vyjadruje k záväzkom Slovenskej republiky vyplývajúcim z medzinárodných zmlúv o podpore investícií,

ktoré by mohli byť dotknuté prípadným podmieneným povolením alebo zákazom zahraničnej investície podľa tohto zákona. Medzinárodnými zmluvami o podpore investícií sa rozumie napríklad Dohoda medzi Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou a Spojenými štátmi americkými o vzájomnej podpore a ochrane investícií (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 193/1995 Z. z.) v znení Dodatočného protokolu (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 552/2004 Z. z.), a Dohovor energetickej charty (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 175/2000 Z. z.), Komplexná hospodárska a obchodná dohoda (CETA) medzi Kanadou na jednej strane a Európskou úniou a jej členskými štátmi na strane druhej (Ú. v. EÚ L 11, 14.1.2017). Táto úloha prislúcha ministerstvu financií vždy, t. j. aj vtedy, ak súčasne vystupuje ako konzultujúci orgán. Obdobne ako konzultujúce orgány, aj ministerstvo financií má 40 dní na doručenie svojho stanoviska ministerstvo hospodárstva a v prípade zmeškania tejto lehoty sa uplatní fikcia. V zmysle odseku 6 sa v prípade uplatnenia fikcie predpokladá, že prípadné podmienené povolenie zahraničnej investície alebo zákaz zahraničnej investície nemá vplyv na záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o podpore investícií.

V rámci preverovania zahraničnej investície je oprávnený ministerstvu poskytnúť informácie aj Policajný zbor a taktiež spravodajské služby. Informácie doručujú v rovnakej lehote ako konzultujúce orgány, s možnosťou jej predĺženia. V prípade márneho uplynutia lehoty na poskytnutie informácií sa zo zákona predpokladá, že Policajný zbor, eventuálne spravodajská služba, nedisponuje relevantnými informáciami, podľa ktorých má zahraničná investícia negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky.

Okrem stanoviska ministerstva hospodárstva, stanovísk konzultujúcich orgánov, stanoviska ministerstva financií, a informácií poskytnutých Policajným zborom a spravodajskou službou, sa v rámci konzultácií zohľadňujú informácie zabezpečené v rámci súčinnosti podľa § 7 ods. 5 zákona, informácie dostupné z informačných systémov verejnej správy podľa § 8 zákona, a ak je preverovaná zahraničná investícia zároveň priamou zahraničnou investíciou podľa čl. 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, zohľadňujú sa aj informácie a dôvodné pripomienky členských štátov Európskej únie a stanovisko Európskej komisie. Pokiaľ ide o § 7 ods. 5 a § 8 zákona, ministerstvo hospodárstva nie je povinné vždy využiť všetky zákonom ponúkané nástroje na získanie informácií, ale tieto využíva v závislosti od potreby odôvodnenej konkrétnymi okolnosťami daného prípadu.

Výstupom postupu podľa § 16 je buď

- a) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia nemá negatívny vplyv,
- b) návrh stanoviska, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv, ktorý je možné odstrániť prostredníctvom mitigačných opatrení; obligatórnou súčasťou tohto návrhu stanoviska je návrh mitigačných opatrení a povinností zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie týchto opatrení, alebo
- c) návrh stanoviska, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv; obligatórnou súčasťou tohto návrhu stanoviska je aj návrh povinností zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie zákazu zahraničnej investície.

Návrh stanoviska podľa písmena b) alebo písmena c) sa zasiela na vyjadrenie zahraničnému investorovi. Zákon priznáva zahraničnému investorovi právo vyjadriť sa k návrhu stanoviska podľa písmena b) alebo písmena c) pred uzavretím konzultácií. Vo svojom vyjadrení zahraničný investor môže okrem iného navrhnúť iné primerané mitigačné opatrenia, ako aj iné povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie týchto opatrení. Následkom márneho uplynutia 15 dňovej lehoty na vyjadrenie zahraničného investora je uplatnenie fikcie, podľa ktorej, sa predpokladá, že zahraničný investor s návrhom stanoviska podľa písmena b), resp. písmena c), plne súhlasí.

Dôvodnosť informácií, návrhov a výhrad zahraničného investora obsiahnutých vo vyjadrení zahraničného investora ministerstvo hospodárstva vyhodnocuje v rámci konzultácií s konzultujúcimi orgánmi. Pokiaľ je to potrebné, ministerstvo hospodárstva je oprávnené prizvať na časť konzultácií zahraničného investora za účelom prerokovania ním podaného vyjadrenia alebo jeho časti. Vyhodnotenie potreby prizvania zahraničného investora na konzultácie je na ministerstve hospodárstva, ktoré vychádza z vlastných úvah, pri zohľadnení úvah konzultujúcich orgánov, Policajného zboru a spravodajských služieb. Informácie, návrhy a výhrady vyhodnotené ako dôvodné ministerstvo hospodárstva v konaní zohľadní.

Vyjadrenie zahraničného investora nepredstavuje opravný prostriedok voči návrhu stanoviska ministerstva hospodárstva. Predstavuje spôsob, akým zákon zabezpečuje právo zahraničného investora na vyjadrenie sa k výsledku preverovania pred vydaním rozhodnutia vo veci samej. Cieľom je zároveň zabezpečiť, aby plnenie jednotlivých mitigačných opatrení a povinností zo strany zahraničného investora bolo reálne možné.

Výsledkom vyššie uvedeného postupu je

- a) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia nemá negatívny vplyv a rozhodnutie o povolení zahraničnej investície,
- b) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv, ktorý je možné odstrániť prostredníctvom mitigačných opatrení; súčasťou tohto stanoviska sú mitigačné opatrenia a povinnosti zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie týchto opatrení, alebo
- c) stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv s návrhom povinností zahraničného investora; ak ide o uskutočnenú zahraničnú investíciu súčasťou stanoviska sú aj povinnosti zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie zákazu zahraničnej investície.

K § 18 až 20

Ustanovenia § 18 až 20 zákona sa venujú rozhodnutiu o povolení zahraničnej investície, rozhodnutiu o podmienечnom povolení zahraničnej investície a rozhodnutiu o zákaze zahraničnej investície.

Podľa zákona sa predmetné rozhodnutia vyhotovujú vždy v elektronickej podobe podľa zákona o e-Governmente, pričom sa doručujú zahraničnému investorovi a na vedomie konzultujúcim orgánom, ministerstvu financií, Policajnému zboru a spravodajským službám.

Rozhodnutie o povolení zahraničnej investície vydá ministerstvo hospodárstva do desiatich dní od ukončenia konzultácií, a to za predpokladu, že zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, ani na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii.

Minimálnymi obligatónnymi obsahovými náležitosťami rozhodnutia o povolení zahraničnej investície sú

- a) výrok, v ktorom sa uvedie rozhodnutie vo veci, identifikačné údaje zahraničného investora, identifikačné údaje cieľovej osoby, popis preverovanej zahraničnej investície,
- b) odôvodnenie
- c) poučenie o opravnom prostriedku,
- d) označenie orgánu, ktorý rozhodnutie vydal,
- e) dátum vydania rozhodnutia,
- f) meno, priezvisko a funkcia oprávnenej osoby a
- g) autorizácia.

Nakoľko zákona vymedzuje obsahové náležitosti rozhodnutia o povolení zahraničnej investície prostredníctvom použitia slova „najmä“, ministerstvo hospodárstva môže v rozhodnutí uviesť

aj iné relevantné informácie. Využitie tejto možnosti bude závisieť od okolností konkrétneho prípadu.

Rozhodnutie o podmieňanom povolení zahraničnej investície ministerstvo hospodárstva vydá do desiatich dní od ukončenia konzultácií, ak je ich výsledkom zistenie, že zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii a identifikované bezpečnostné riziko možno účinne mitigovať.

Rozhodnutie o podmieňanom povolení zahraničnej investície sa vyznačuje rovnakými obligatórными obsahovými náležitosťami ako rozhodnutie o povolení zahraničnej investície. Výrok rozhodnutia o podmieňanom povolení zahraničnej investície je však rozšírený o popis mitigačných opatrení, povinnosť, resp. povinnosti zahraničného investora, ktorými sa zabezpečí plnenie mitigačných opatrení a lehotu na prijatie mitigačných opatrení. Vzhľadom na obmedzenie investície zákon taktiež ustanovuje odôvodnenie ako jednu z obligatórnych náležitostí rozhodnutia o podmieňanom povolení.

Podľa § 19 ods. 3 zákona je ministerstvo hospodárstva oprávnené v rozhodnutí o podmieňanom povolení zahraničnej investície uložiť zahraničnému investorovi povinnosť určiť nezávislú tretiu stranu, tzv. správcu, ktorý napomáha ministerstvu hospodárstva vykonávať dohľad nad plnením rozhodnutia o podmieňanom povolení zahraničnej investície. V tomto prípade ministerstvo hospodárstva v rozhodnutí o podmieňanom povolení taktiež určí rozsah, v akom správca napomáha vykonávať dohľad nad plnením rozhodnutia, spôsob výkonu dohľadu a osobitné podmienky týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu. Podrobná úprava inštitútu správcu vrátane jeho práv a povinností sa nachádza v § 67 zákona (viď dôvodová správa k § 67).

V zákone sa úmyselne nenachádza zoznam mitigačných opatrení a s tým súvisiacich povinností zahraničného investora, ktoré prichádzajú do úvahy v prípade podmieňaného povolenia zahraničnej investície. Tieto opatrenia a povinnosti sa stanovujú v rozhodnutí o podmieňanom povolení zahraničnej investície, a to výlučne na báze ad hoc, t. j. v závislosti od konkrétneho prípadu. Nakoľko jednotlivé zahraničné investície a prípadné bezpečnostné riziká sú rozdielne, vymedzenie určitého uzavretého okruhu mitigačných opatrení zákonom by sa priecilo ich účelu. Je nevyhnutné, aby mitigačné opatrenia a súvisiace povinnosti zodpovedali charakteru konkrétnej zahraničnej investície a identifikovaného rizika, ako aj špecifikám týkajúcim sa zahraničného investora a cieľovej osoby. Za účelom zabezpečenia základnej miery právnej istoty zákon v § 6 písm. g) rámcovo vymedzuje tento pojem „mitigačné opatrenia“, pričom od zadaných rámcov sa nie je možné odchýliť (viď dôvodová správa k § 6 zákona).

Ako príklad mitigačného opatrenia možno uviesť napríklad povinnosť zabezpečiť (napr. úpravou zmluvného vzťahu zahraničného investora a cieľovej osoby), aby zahraničný investor nadobudol menšiu ako účinnú účasť v cieľovej osobe, alebo, aby spolu s podielom na základnom imaní alebo hlasovacích právach v cieľovej osobe nenadobudol aj prístup k určitým citlivým informáciám alebo technológiám. Ďalším príkladom mitigačných opatrení môže byť povinnosť zachovať alebo zabezpečiť isté aktivity, ktoré cieľová osoba vykonáva na Slovensku, napr. výskum, zabezpečenie ochrany verejného zdravia, zaistenie plnenia zmlúv, ktorými je cieľová osoba už viazaná, udržanie dodávok významnej komodity/produktu, povinnosť pokračovať v poskytovaní určitých dôležitých vstupov, pokiaľ tieto budú považované za nevyhnutné, a pod.

Nakoľko rozhodnutie o povolení zahraničnej investície samo o sebe nepredstavuje žiadne obmedzenie pre zahraničného investora, predpokladom pre vydanie tohto rozhodnutia nie je predchádzajúci súhlas vlády. Uvedené platí aj pre rozhodnutia o podmieňanom povolení zahraničnej investície, v prípade ktorých zahraničný investor nerozporuje navrhované opatrenia

a s tým súvisiace povinnosti, ktoré vedú k mitigovaniu rizika. V opačnom prípade by došlo k vydaniu rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície.

Zapojenie vlády do finálnej fázy procesu preverovania výlučne v prípade rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície je v súlade so záujmom na vydaní povolujúcich rozhodnutí v čo možno najkratšom čase. Uvedené prispieva k zachovaniu atraktivity investičného prostredia Slovenskej republiky. Zároveň tento prístup chráni vládu ako vrcholný orgán štátnej moci pred nadmerným zaťažением.

Rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície ministerstvo hospodárstva vydá, ak zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii, a identifikované bezpečnostné riziko sa nedá účinne mitigovať.

Záver o tom, že sa bezpečnostné riziko nedá účinne mitigovať, vyplýva predovšetkým z charakteru zisteného rizika, avšak zásadným faktorom môže byť práve aj osoba zahraničného investora. Zjednodušene preto možno rozlišovať medzi dvoma situáciami, a to:

- situáciou, kedy objektívne nie je možné vykonať žiadne opatrenia, ktoré by umožnili uskutočniť zahraničnú investíciu aspoň v mitigovanom rozsahu, a
- situáciou, kedy by bolo možné uskutočniť investíciu v mitigovanom rozsahu alebo dokonca v celom rozsahu za prijatia mitigačných opatrení, ale zahraničný investor vopred demonštruje nedostatok vôle prijať dané opatrenia.

Vydanie rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície je podmienené súhlasom vlády, čím je zodpovednosť čiastočne prenesená na najvyššiu politickú úroveň. Nakoľko takéto rozhodnutie v otázkach bezpečnosti štátu môže mať značný ekonomický a zahranično-politický dopad a presahuje do viacerých sfér, je dôležité, aby nebolo prijímané iba správnym orgánom v rámci štandardného správneho konania založeného na záväzných stanoviskách dotknutých rezortov. Takýto prístup rešpektuje odporúčania OECD pre preverovanie zahraničných investícií. Predkladateľ sa týmto prístupom inšpiroval v legislatíve Fínska, pričom vyjadrenie vlády je potrebné aj pre vydanie rozhodnutí v Česku, či Nemecku. Navrhovaný prístup rešpektuje fakt, že rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície v sebe obsahuje riešenie zásadných bezpečnostných otázok a zároveň možný významný zásah do súkromného vlastníctva. Ako vhodné sa preto javí zapojenie kolektívneho orgánu na najvyššej politickej úrovni.

V prípade rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície, ktorá sa už uskutočnila, zákon ustanovuje ako povinnú obsahovú náležitosť rozhodnutia, aj

- a) povinnosť zahraničného investora zvrátiť uskutočnenú zahraničnú investíciu,
- b) uloženie obmedzenia alebo zákazu výkonu práv nadobudnutých v dôsledku uskutočnenia zahraničnej investície, ak je to nevyhnutné na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii,
- c) povinnosť zahraničného investora určiť správcu (§ 66 zákona), ak je to nevyhnutné na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii; v tom prípade ministerstvo hospodárstva v rozhodnutí o zákaze zahraničnej investície tiež určí rozsah, v akom správca napomáha vykonať dohľad, spôsob výkonu dohľadu a osobitné podmienky týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu,
- d) primeranú lehotu na splnenie povinností podľa písmen a) až c).

Povinnosť zvrátiť uskutočnenú zahraničnú investíciu zákon vymedzuje ako obnovenie stavu, ktorý existoval pred uskutočnením zahraničnej investície alebo navodenie stavu, kedy investícia ďalej nenapĺňa definíciu zahraničnej investície podľa § 2 zákona alebo kritickej zahraničnej investície podľa § 3 zákona. Porušenie povinnosti zvrátiť zahraničnú investíciu sa považuje za správny delikt, resp. iný správny delikt fyzickej osoby, v závislosti od toho, či je

zahraničný investor právnickou alebo fyzickou osobou (§ 36 ods. 1 písm. e) a § 47 ods. 1 písm. e) zákona).

K § 21

Vláda je oprávnená odoprieť súhlas so stanoviskom ministerstva hospodárstva, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii. Robí tak formou uznesenia, pričom podľa § 21 ods. 1 zákona sa v tomto prípade uplatní fikcia, v zmysle ktorej sa predpokladá, že daná zahraničná investícia nemá žiadny negatívny vplyv a ministerstvo hospodárstva vydalo rozhodnutie o povolení zahraničnej investície. Za deň doručenia fiktívneho rozhodnutia o povolení zahraničnej investície sa v zmysle odseku 1 považuje tretí deň od prijatia uznesenia vlády.

Možnosť vydania rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície zákon v tomto prípade nepripúšťa, nakoľko sa predpokladá, že ministerstvo hospodárstva a konzultujúce orgány na expertnej úrovni v rámci preverovania prejavili maximálne úsilie definovať možné podmienky, za ktorých by uskutočnenie zahraničnej investície bolo možné aspoň v mitigovanom rozsahu. Tzn., že v danom prípade, buď ministerstvo a konzultujúce orgány nedokázali nájsť vhodné podmienky, ktoré by bezpečnostné riziko eliminovali, alebo zahraničný investor nepreukázal vôľu dodržiavať navrhované podmienky. Odopretie súhlasu vlády so stanoviskom ministerstva na uvedenom stave nič nemení.

V odseku 2 zákon vymedzuje maximálnu dobu trvania preverovania. Ak ministerstvo hospodárstva do 130 dní od začatia preverovania, t. j. od odoslania oznámenia o začatí preverovania konkrétnej zahraničnej investície, nevydá rozhodnutie o povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutie o podmienечnom povolení zahraničnej investície, alebo nepredloží vláde stanovisko, podľa ktorého zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok a preverovanie neukončí bez vydania rozhodnutia vo veci samej, napr. podľa § 23 zákona, predpokladá sa, že zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky, ani na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii a ministerstvo hospodárstva vydalo rozhodnutie o povolení zahraničnej investície.

V oboch prípadoch uplatnenia fikcie, t. j. pri uplatnení odseku 1 alebo odseku 2 zákona, ministerstvo hospodárstva o tejto skutočnosti bezodkladne zašle potvrdenie zahraničnému investorovi a na vedomie konzultujúcim orgánom, ministerstvu financií, polícii a spravodajským službám.

Uplatnenie fikcie podľa odseku 1 a 2 má rovnaký účinok ako vydanie rozhodnutia o povolení zahraničnej investície.

K § 22

Ustanovenie upravuje prerušenie konania o zahraničnej investícii.

Jedným z dôvodov prerušenia konania je začne konanie o predbežnej otázke. Tou sa podľa definície v odseku 1 rozumie otázka, ktorá sa vyskytne v konaní zahraničnej investícii ale na konanie o nej je príslušný iný orgán. Ak sa v konaní o zahraničnej investícii vyskytne predbežná otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, ministerstvo hospodárstva je takým rozhodnutím viazané. V opačnom prípade je ministerstvo hospodárstva oprávnené urobiť o predbežnej otázke úsudok samo alebo dať príslušnému orgánu podnet na začatie konania. Konaním o predbežnej otázke sa teda rozumie konanie iného príslušného orgánu o takej skutočnosti, ktorej vyriešenie je nevyhnutným predpokladom pre ďalší postup v konaní o zahraničnej investícii. V prípade začatia konania o predbežnej otázke je ministerstvo hospodárstva povinné prerušiť konanie o zahraničnej investícii, a to bez výnimky a na celý čas pokiaľ nie je konanie o predbežnej otázke nie je ukončené.

Ministerstvo hospodárstva je oprávnené konanie prerušiť aj vtedy, ak to z dôležitých dôvodov navrhne zahraničný investor. Dôležitými dôvodmi možno rozumieť napríklad situáciu, kedy objektívne dôvody, ktoré nie sú dôsledkom konania zahraničného investora, bránia včas predložiť vyjadrenie podľa § 17 ods. 4 zákona. Ďalším príkladom môže byť prípad, kedy sa vzhľadom na nepredvídateľnú situáciu akou môže byť napríklad živelná pohroma, pandémie alebo vojenská agresia v regióne, stane uskutočnenie zahraničnej investície ohrozené a ďalší postup v konaní by preto mohol byť zbytočný. Kým odsek 1 neustanovuje maximálnu dobu, počas ktorej môže byť konanie prerušené, odsek 2 ustanovuje, že prerušenie konania z dôležitých dôvodov na návrh zahraničného investora môže trvať najviac 30 dní.

Ministerstvo hospodárstva v konaní pokračuje z vlastnej iniciatívy alebo na podnet zahraničného investora, len čo pominula prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo (t. j. len čo bolo konanie o predbežnej otázke ukončené), prípadne len čo uplynula lehota uvedená v odseku 2.

Pokiaľ je konanie prerušené, lehoty podľa tohto zákona neplynú.

K § 23

Upravuje sa zastavenie konania o zahraničnej investícii.

Zákon taxatívnym spôsobom menuje prípady, kedy je ministerstvo hospodárstva povinné zastaviť konanie bez toho, aby vo veci rozhodlo.

Zastavenie konania ministerstvo hospodárstva vyznačuje záznamom v spise vedenom v súvislosti s konkrétnou zahraničnou investíciou, pričom voči uvedenému nie je možné podať rozklad.

O zastavení konania informuje zahraničného investora, a taktiež subjekty participujúce na konaní o zahraničnej investícii, t. j. konzultujúce orgány, ministerstvo financií, Policajný zbor a spravodajské služby.

S výnimkou zastavenia konania vo fáze posudzovania rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 zákona) sa táto skutočnosť oznamuje aj cieľovej osobe. Týmto sa uplatňuje právo cieľovej osoby na oboznámenie o výsledku preverovania v rozsahu informácie akým spôsobom bolo preverovanie ukončené a či bola zahraničná investícia povolená, podmienene povolená alebo zakázaná.

Zastavenie konania bez vydania rozhodnutia vo veci samej nie je prekážkou konania o rovnakej zahraničnej investícii v budúcnosti.

K § 24

Na tomto mieste sa zákon venuje právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutí ministerstva hospodárstva podľa § 18 až 20 zákona. Predmetné rozhodnutia sú právoplatnými, ak proti nim nemožno podať rozklad, t. j. márne uplynula lehota na podanie rozkladu (viď dôvodová správa k § 25).

Vykonateľnými sa dané rozhodnutia stávajú, ak proti nemu nemožno podať rozklad alebo ak podanie rozkladu nemá odkladný účinok (§ 25 ods. 1 zákona).

K § 25

Proti rozhodnutiam ministerstva hospodárstva podľa § 18 až 20 zákona je prípustný rozklad.

Právo podať rozklad má výlučne zahraničný investor, a to v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia. Zmeškanie uvedenej lehoty nie je možné odpustiť s výnimkou prípadov ustanovených zákonom.

Prvým prípadom je situácia, kedy k zmeškaniu lehoty na podanie rozkladu došlo v dôsledku nesprávneho poučenia alebo chýbajúceho poučenia o rozklade. Nesprávnym poučením o rozklade sa rozumie napríklad chybné poučenie o tom, že podanie rozkladu nie je možné alebo že podanie rozkladu je možné, avšak v dlhšej lehote ako ustanovuje zákon. Predpokladom pre odpustenie zmeškania lehoty na podanie rozkladu v dôsledku nesprávneho alebo chýbajúceho poučenia je podanie rozkladu najneskôr do dvoch mesiacov odo dňa doručenia rozhodnutia, voči ktorému rozklad smeruje.

Druhým prípadom, kedy zákon pripúšťa odpustenie zmeškania lehoty na podanie rozkladu je zmeškanie predmetnej lehoty zo závažných dôvodov. Takýmto závažným dôvodom môže byť napríklad živelná pohroma, pričom je nutné zdôrazniť, že závažný dôvod, pre ktorý došlo k zmeškaniu lehoty na podanie rozkladu nemusí jestvovať počas celej lehoty na podanie rozkladu ale môže vzniknúť až na jej konci, napríklad deň pred jej uplynutím. Podmienkou odpustenia zmeškania lehoty v tomto prípade je, že zahraničný investor postupoval podľa § 64 ods. 3 zákona, t. j. požiadal o odpustenie zmeškania lehoty do 10 dní odo dňa, kedy pominula príčina jej zmeškania a v rovnakej lehote urobil zmeškaný úkon, teda podal rozklad. S ohľadom na § 64 ods. 3 zákona však nemožno zmeškanie lehoty na podanie rozkladu odpustiť, ak od uplynutia tejto lehoty obehol jeden mesiac.

Zákon umožňuje zahraničnému investorovi vziať podaný rozklad späť. Zahraničný investor môže k späťvzatiu rozkladu pristúpiť dovtedy, kým sa o ňom nerozhodlo. V prípade ak tak zahraničný investor urobí, nemôže rozklad podať znova.

O rozklade rozhoduje minister hospodárstva Slovenskej republiky na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie. Proti rozhodnutiu o rozklade nemožno podať rozklad.

Zákon ustanovuje pravidlo, podľa ktorého sa rozhodnutie napadnuté rozkladom preskúma v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie sa doplní, prípadne zistené vady sa odstránia. Ak sú pre to dôvody, minister hospodárstva Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie zmení alebo zruší, inak rozklad zamietne a rozhodnutie potvrdí.

Ak je to vhodnejšie najmä z dôvodu rýchlosti alebo hospodárnosti, minister hospodárstva Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie zruší a vec vráti na nové prejednanie a rozhodnutie. V rámci nového prejednávania a rozhodovania je ministerstvo hospodárstva viazané právnym názorom ministra hospodárstva Slovenskej republiky uvedeným v rozhodnutí o rozklade. Právny názor ministra hospodárstva Slovenskej republiky uvedený v rozhodnutí o rozklade je v rámci nového prejednávania a rozhodovania záväzný.

Popri riadnom opravnom prostriedku zákon umožňuje zahraničnému investorovi brániť sa voči rozhodnutiam ministerstva hospodárstva podľa § 18 až 20 zákona aj prostredníctvom tzv. kasačnej žaloby. V tejto súvislosti zákon ustanovuje, že rozhodnutia ministerstva hospodárstva podľa § 18 až 20 zákona sú preskúmateľné Najvyšším správny súdom Slovenskej republiky, a to do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

K § 26

Obnovu konania možno nariadiť, ak zahraničný investor alebo cieľová osoba poskytne ministerstvu hospodárstva nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia, a tým ovplyvní výsledok konania o zahraničnej investícii, pričom ministerstvo hospodárstva túto skutočnosť zistí až po ukončení konania o zahraničnej investícii. Konkrétne ide o konanie zahraničného investora, resp. cieľovej osoby, ktoré napĺňa skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 35 ods. 1 písm. a) zákona, skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 37 ods. 1 písm. b) zákona a iného správneho deliktu podľa § 46 ods. 1 písm. a) zákona. Spáchanie menovaných správnych deliktov, resp. iného správneho deliktu fyzickej osoby zákon trestá uložením pokuty. Uvedené by z pohľadu účelu zákona nebola vždy postačujúce. Preto poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií, podkladov alebo vysvetlení, ktoré

ovplyvnilo výsledok konania o zahraničnej investícii a ministerstvo hospodárstva sa túto skutočnosť zistilo až po ukončení konania o zahraničnej investícii zákon rozoznáva ako legitímny dôvod obnovy konania.

Pre zaručenie právnej istoty zahraničného investora a cieľovej osoby zákon upravuje časový limit pre obnovu konania. V tejto súvislosti sa využíva kombinácia subjektívnej a objektívnej lehoty, konkrétne je ministerstvo hospodárstva oprávnené nariadiť obnovu konania

- do troch mesiacov odo dňa, kedy sa dozvedelo o skutočnostiach odôvodňujúcich obnovu konania, t. j. o protiprávnom konaní podľa § 35 ods. 1 písm. a), § 37 ods. 1 písm. b) alebo § 46 ods. 1 písm. a) zákona, a zároveň
- najneskôr do troch rokov od ukončenia konania o zahraničnej investícii, t. j. od odoslania potvrdenia podľa § 15 ods. 6 alebo ods. 7 zákona alebo nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ministerstva hospodárstva podľa § 18 až § 20 zákona.

Rozhodnutie o obnove konania ministerstvo hospodárstva doručuje zahraničnému investorovi, cieľovej osobe, ako aj subjektom participujúcim na konaní o zahraničnej investícii, t. j. konzultujúcim orgánom, ministerstvu financií, Policajnému zboru a spravodajským službám. Proti rozhodnutiu o obnove konania zákon nepripúšťa podanie rozkladu.

Rozhodnutie o nariadení obnovy konania má odkladný účinok, pokiaľ sa potvrdenie podľa § 15 ods. 6 alebo ods. 8 zákona alebo pôvodné rozhodnutie ešte nevykonalo.

V obnovenom konaní sa postupuje podľa § 16 a nasledujúcich ustanovení zákona, ktoré upravujú preverovanie zahraničnej investície. Vydaním rozhodnutia v rámci obnoveného konania sa potvrdenie podľa § 15 ods. 6 alebo ods. 8 zákona alebo pôvodné rozhodnutie zrušuje.

Proti rozhodnutiu vydanému v obnovenom konaní je prípustný rozklad. Úprava preskúmania rozhodnutí ministerstva hospodárstva podľa § 18 až 20 zákona sa nachádza v § 25 zákona.

K § 27

Úprava obsiahnutá v § 27 zákona zohľadňuje možný vývoj situácie po vydaní rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície. Predpokladá sa možný vývoj situácie, v dôsledku ktorého sa uložené opatrenia na mitigovanie bezpečnostného rizika alebo povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie mitigačných opatrení, môžu stať nepostačujúcimi alebo naopak, neprimerane prísny.

V nadväznosti na uvedené zákon rozlišuje medzi situáciami, kedy ministerstvo z úradnej moci

- začne konanie o zmene rozhodnutia, ak sa dozvie o skutočnostiach nasvedčujúcich, že mitigačné opatrenia alebo povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie týchto opatrení, sa stali nepostačujúcimi.
- môže začať konanie o zmene rozhodnutia, ak sa dozvie o skutočnostiach nasvedčujúcich, že mitigačné opatrenia alebo povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie týchto opatrení, sa stali neprimerane prísny.

V prípade konania z úradnej moci zákon ustanovuje právo zahraničného investora vyjadriť sa k dôvodom na začatie konania a predložiť príslušné dôkazy. Na uvedené ministerstvo poskytne zahraničnému investorovi primeranú lehotu, nie kratšiu ako 15 dní. Dĺžka primeranej lehoty sa bude líšiť v závislosti od okolností konkrétneho prípadu. Zákonom ustanovená minimálna lehota na predloženie vyjadrenia a dôkazov zo strany zahraničného investora však musí byť rešpektovaná v každom prípade.

Zároveň, ministerstvo začne konanie o zmene rozhodnutia na základe odôvodnenej žiadosti zahraničného investora. Súčasťou žiadosti zahraničného investora musí byť popis skutočností nasvedčujúcich skutočnosti potrebu zmeny rozhodnutia z dôvodu podľa odseku 1 alebo 2, t. j. z dôvodu, že sa mitigačné opatrenia alebo povinnosti, ktorými sa má zabezpečiť plnenie

mitigačných opatrení stali nepostačujúce alebo neprimerane prísne. Žiadosť zahraničného investora o zmenu rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície má formu ustanovenú vyhláškou ministerstva hospodárstva (§ 70 ods. 1 písm. c) zákona).

Ministerstvo hospodárstva zamietne žiadosť o zmenu rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície, ak táto neobsahuje informácie a dôkazy nevyhnutné na posúdenie okolností uvedených v odseku 1 alebo odseku 2 a zahraničný investor nepristúpi k náprave uvedeného ani v dodatočnej lehote určenej vo výzve ministerstvom hospodárstva. Zákon ustanovuje, že lehota na nápravu nesmie byť kratšia ako 15 dní. O zamietnutí žiadosti o zmenu rozhodnutia ministerstvo hospodárstva informuje zahraničného investora.

Ministerstvo hospodárstva ukončí konanie o zmene rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície, ak sa v konaní nepotvrdia skutočnosti odôvodňujúce zmenu rozhodnutia podľa odseku 1 alebo odseku 2. Ukončenie konania ministerstvo hospodárstva vyznačí záznamom v spise, pričom o tejto skutočnosti bezodkladne informuje zahraničného investora, konzultujúce orgány, ministerstvo financií, Policajný zbor a spravodajské služby. Proti ukončeniu konania nemožno podať rozklad.

Naopak, ministerstvo hospodárstva vydá rozhodnutie, ktorým sa mení rozhodnutie o podmienечnom povolení zahraničnej investície, ak sa v konaní o zahraničnej investícii potvrdia skutočnosti odôvodňujúce zmenu rozhodnutia podľa odseku 1 alebo odseku 2. Zmena rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície sa týka výlučne časti mitigačných opatrení alebo časti povinností, ktorými sa má zabezpečiť plnenie mitigačných opatrení.

Výsledkom konania o zmene rozhodnutia nemôže byť vydanie rozhodnutia o povolení zahraničnej investície, či vydanie rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície.

S ohľadom na princíp právnej istoty zákon ustanovuje, že rozhodnutie o podmienечnom povolení zahraničnej investície možno zmeniť len počas doby, kedy je zahraničný investor povinný plniť mitigačné opatrenia určené v rozhodnutí o podmienечnom povolení zahraničnej investície.

Na konanie o zmene rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície sa primerane použijú ustanovenia týkajúce sa konania o zahraničnej investícii. Zákon explicitne uvádza, že ide o § 10, 13, 14, 16, 17, 19, 22, 24 až 26 zákona.

K § 27

Na tomto mieste zákon vylučuje začatie konania o rovnakej zahraničnej investícii z úradnej moci v prípadoch, ak ide o:

- postup podľa § 15 ods. 6 alebo ods. 7 zákona, t. j. ak v rámci posudzovania rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície nebolo identifikované žiadne bezpečnostné riziko,
- rozhodnutie podľa § 18 až 20 zákona, t. j. konanie o zahraničnej investícii bolo ukončené vydaním rozhodnutia o povolení zahraničnej investície, rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície,
- postup podľa § 21 ods. 1 a 2 zákona, t. j. v prípade uplatnenia fikcie, kedy sa predpokladá, že zahraničná investícia nemá negatívny vplyv na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky ani na bezpečnosť a verejný poriadok v Európskej únii a že ministerstvo hospodárstva vydalo rozhodnutie o povolení zahraničnej investície.

Výnimku z uvedeného pravidla predstavuje prípad obnovy konania podľa § 26 zákona, alebo začatia konania z úradnej moci v prípade zahraničnej investície, ktorá nebola uskutočnená do dvoch rokov od doručenia potvrdenia podľa § 15 ods. 6 alebo ods. 8 zákona alebo doručenia rozhodnutia podľa § 18 až 20 zákona.

V rámci konania obnoveného podľa § 26 zákona sa bude zohľadňovať situácia, ktorá pretrvávala v čase pôvodného konania o danej zahraničnej investícii. Na druhej strane, v prípade zahraničnej investície, ktorá nebola uskutočnená do dvoch rokov od doručenia písomného potvrdenia podľa § 15 ods. 6 alebo ods. 8 alebo doručenia rozhodnutia podľa § 18 až 20 zákona, sa bude zohľadňovať aktuálna situácia vrátane aktuálnych faktorov a v súčasnosti platnej právnej úpravy (v prípade ak sa medzičasom zmenila), čo znamená, že ministerstvo hospodárstva začne úplne nové konanie o zahraničnej investícii so všetkým čo k nemu patrí a čo platná legislatíva vyžaduje, pričom sa neprihliada na výsledok prvého konania.

V nadväznosti na uvedené je dôležité špecifikovať, že za rovnakú zahraničnú investíciu možno považovať najmä investíciu, ktorá je rovnaká, pokiaľ ide o zahraničného investora, cieľovú osobu, ich vlastníkov, eventuálne konečných užívateľov výhod, účasť, ktorú má zahraničný investor touto zahraničnou investíciou nadobudnúť v cieľovej osobe atď. V prípade zmeny niektorého z menovaných parametrov je ministerstvo hospodárstva oprávnené zahraničnú investíciu s novými parametrami v budúcnosti preveriť.

K § 29 a 30

Ustanovenia vymedzujú osobitné povinnosti zahraničného investora, ktorých plnenie nastupuje po ukončení konania o zahraničnej investícii. Ide o povinnosť zahraničného investora predložiť správu o uskutočnení zahraničnej investície, povinnosť zahraničného investora predkladať monitorovaciu správu a povinnosť zápisu zahraničného investora do registra partnerov verejného sektora vrátane identifikácie konečných užívateľov výhod.

Uvedené povinnosti umožňujú ministerstvu hospodárstva istú mieru monitoringu, predovšetkým pokiaľ ide o povinnosti vyplývajúce zo zákona a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície. Menované povinnosti boli vyhodnotené ako adekvátne, a to s ohľadom na cieľ zákona na jednej strane a úmysel predkladateľa, čo možno najmenej zaťažovať zahraničných investorov povinnosťami na druhej strane.

Správy umožnia kontrolovať, či sa plánovaná zahraničná investícia uskutočnila v intenciách informácií predložených zahraničným investorom, príp. cieľovou osobou pri posudzovaní rizika negatívneho vplyvu podľa § 15 zákona, eventuálne v rámci samotného preverovania podľa § 16 a nasl. zákona. Obe správy zároveň umožnia kontrolovať plnenie povinností uložených rozhodnutím o podmienечnom povolení zahraničnej investície.

Predložené správy teda majú svoje využitie pri výkone nožnej kontroly podľa § 32 a 33 zákona, či v rámci správneho trestania podľa § 34 až 55 zákona. Pre zabezpečenie riadnej implementácie zákona ministerstvo správy zasiela svojim partnerom, t. j. konzultujúcim orgánom, Policajnému zboru a spravodajským službám, a to do 15 dní od ich doručenia.

Povinnosť zápisu v registri partnerov verejného sektora je ďalším prostriedkom na monitorovanie, či zahraničný investor poskytol pri podaní žiadosti o preverenie alebo vo formulári na preverenie správne údaje o svojom pozadí.

Zákonom ustanovená povinnosť na predloženie správ a zápis v registri partnerov verejného sektora nelimitujú ministerstvo hospodárstva v oprávnení uložiť zahraničnému investorovi ako jedno z opatrení na mitigáciu bezpečnostného rizika povinnosť predkladať správy alebo byť zapísaný v registri partnerov verejného sektora po dobu dlhšiu ako ustanovuje zákon v § 29 a 30.

K § 31 až 33

Zákon o preverovaní zahraničných investícií venuje osobitnú pozornosť úprave kontroly plnenia povinností ustanovených týmto zákonom a povinností uložených v rozhodnutiach

vydaných podľa tohto zákona. V tejto súvislosti sa rozlišuje medzi administratívnou kontrolou a kontrolou na mieste.

Úprava v § 32 zákona sa venuje špecifikám administratívnej kontroly, počnúc momentom začatia administratívnej kontroly, cez jej priebeh vrátane úpravy práv a povinností zahraničného investora, povinností cieľovej osoby, a oprávnení a povinností ministerstva hospodárstva, až po samotný výsledok administratívnej kontroly.

Administratívna kontrola sa začína doručením

- a) správy o uskutočnení zahraničnej investície (§ 29 ods. 1 zákona),
- b) monitorovacej správy (§ 29 ods. 2 zákona), alebo
- c) oznámenia o začatí administratívnej kontroly zahraničnému investorovi, a to v prípade odôvodneného podozrenia z porušenia niektorej z povinností ustanovených týmto zákonom alebo povinností uložených v rozhodnutiach vydaných podľa tohto zákona.

Kým v prvých dvoch menovaných prípadoch sa administratívna kontrola začína zo zákona, na základe podania zahraničného investora, v poslednom prípade sa administratívna kontrola začína z úradnej moci, na základe úkonu ministerstva hospodárstva.

V rámci administratívnej kontroly je ministerstvo hospodárstva oprávnené požadovať od zahraničného investora a cieľovej osoby doplňujúce informácie a písomné a ústne vysvetlenia alebo predloženie potrebných dokladov, písomností alebo iných dôkazov. Tomu zodpovedá povinnosť oboch dotknutých subjektov vyžiadané informácie, vysvetlenia alebo podklady, písomnosti, či iné vyžiadané dôkazy predložiť, a to v lehote určenej ministerstvom hospodárstva.

S prihliadnutím na znenie § 32 ods. 2 zákona sa lehota na poskytnutie súčinnosti líši v závislosti od konkrétneho prípadu. Ministerstvo hospodárstva v rámci svojich úvah zohľadňuje predovšetkým rozsah a komplikovanosť vyžiadaných informácií, vysvetlení a podkladov, písomností, či iných dôkazov. Určená lehota však nesmie byť v žiadnom prípade kratšia ako 15 dní.

Výsledkom administratívnej kontroly je

- ukončenie kontroly vyznačením záznamu v spise, ak neboli zistené žiadne nedostatky,
- správa alebo čiastková správa, ak boli zistené nedostatky, alebo
- začatie kontroly na mieste, ak počas administratívnej kontroly nie je možné jednoznačne potvrdiť alebo vyvrátiť porušenie tohto zákona alebo rozhodnutia vydaného podľa tohto zákona.

V prípade ukončenia administratívnej kontroly záznamom v spise, ministerstvo hospodárstva o tejto skutočnosti informuje zahraničného investora, konzultujúce orgány (§ 6 písm. h) zákona), ministerstvo financií, Policajný zbor a spravodajské služby.

Ak počas administratívnej kontroly boli zistené nedostatky, ministerstvo hospodárstva vypracuje návrh správy alebo návrh čiastkovej správy. Návrh čiastkovej správy možno vypracovať, ak existujú skutočnosti odôvodňujúce potrebu skončiť administratívnu kontrolu výlučne v jej časti. Ide najmä o prípady, kedy to odôvodňuje závažnosť zistených nedostatkov a ich následkov. V časti, v ktorej administratívna kontrola nebola ukončená, sa pokračuje ďalej postupom podľa § 32 zákona.

Obsahové náležitosti návrhu správy a čiastkovej správy, ako aj náležitosti správy a čiastkovej správy ustanovuje zákon taxatívnym spôsobom v § 32 ods. 6. Medzi najpodstatnejšie obsahové náležitosti patrí opis zistených nedostatkov, odporúčania na nápravu, zoznam podkladov preukazujúcich zistené nedostatky a lehota na odstránenie zistených nedostatkov. Obligatórnou náležitosťou správy a čiastkovej správy je aj informácia o vyhodnotení dôvodnosti námietok zahraničného investora uplatnených voči zisteným nedostatkom, k lehote na odstránenie

zistených nedostatkov a k lehote na predloženie záznamu o odstránení zistených nedostatkov, uvedeným v návrhu správy a čiastkovej správy. Zákon ustanovuje lehotu 15 dní na podanie námietok, pričom táto plynie od doručenia návrhu správy alebo návrhu čiastkovej správy zahraničnému investorovi. Nepodanie námietok alebo ich nepodanie včas zákon „trestá“ uplatnením fikcie, podľa ktorej sa predpokladá, že zahraničný investor zistené nedostatky, lehotu na odstránenie zistených nedostatkov a lehotu na predloženie záznamu o odstránení zistených nedostatkov, akceptoval. Po uplynutí tejto lehoty ministerstvo hospodárstva vypracuje „konečnú“ správu alebo čiastkovú správu.

Správu a čiastkovú správu ministerstvo hospodárstva zašle zahraničnému investorovi a na vedomie konzultujúcim orgánom, ministerstvu financií, Policajnému zboru a spravodajským službám. Odoslaním správy z administratívnej kontroly zahraničnému investorovi je administratívna kontrola ukončená. Odoslaním čiastkovej správy z administratívnej kontroly zahraničnému investorovi je skončená tá časť administratívnej kontroly, ktorej sa čiastková správa týka.

Zákon počíta s tým, že v správe, resp. v čiastkovej správe, sa môžu vyskytnúť chyby v písaní, počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti. Ak je niektorý z menovaných nedostatkov identifikovaný dodatočne, po skončení administratívnej kontroly, dotknutá správa alebo čiastková správa sa opraví a časť správy alebo čiastkovej správy, ktorej sa oprava týka, sa zašle všetkým subjektom, ktorým bola zaslaná pôvodná správa alebo čiastková správa.

Úprava týkajúca sa kontroly na mieste je koncentrovaná v § 33 zákona.

Kontrola na mieste sa začína prvým úkonom ministerstva hospodárstva voči zahraničnému investorovi. K začatiu kontroly ministerstvo hospodárstva pristúpi, ak existuje podozrenie z porušenia tohto zákona alebo rozhodnutia vydaného podľa tohto zákona, a to na základe

- a) vlastnej iniciatívy,
- b) podnetu konzultujúceho orgánu, alebo
- c) informácií poskytnutých Policajným zborom alebo spravodajskou službou.

Základom zákonnej kontroly na mieste je riadne poverenie na jej výkon. V § 33 ods. 6 zákon ustanovuje obligatórnu písomnú podobu poverenia na výkon kontroly na mieste, ako aj jeho obligatórne náležitosti. Tými sú meno, priezvisko a funkciu osoby, ktorá vydáva poverenie, označenie zahraničného investora, ktorého sa kontrola na mieste týka, miesto, v ktorom sa kontrola vykoná, časový rozsah vykonávania kontroly, predmet kontroly, mená a priezviská všetkých členov kontrolnej skupiny (§ 33 ods. 3 zákona), číslo poverenia, dátum vydania poverenia, a autorizácia. Ak pred ukončením kontroly na mieste nastanú skutočnosti, v dôsledku ktorých je potrebné poverenie na výkon kontroly zmeniť alebo doplniť, vypracuje sa dodatok k písomnému povereniu, ktorý podpisuje minister hospodárstva. Dodatok k písomnému povereniu tvorí neoddeliteľnú súčasť písomného poverenia na vykonanie kontroly na mieste.

Kontrolu na mieste vykonávajú vždy najmenej dvaja zamestnanci ministerstva hospodárstva poverení ministrom hospodárstva a v odôvodnených prípadoch taktiež prizvaní zamestnanci konzultujúcich orgánov (§ 6 písm. h) zákona). Zákon označuje zamestnancov ministerstva hospodárstva poverených na vykonanie kontroly na mieste, prípadne spolu s prizvanými zamestnancami konzultujúcich orgánov, ako „kontrolnú skupinu“. Možnosť prizvania zamestnancov konzultujúcich orgánov je dôležitá najmä v záujme odborného posúdenia overovaných skutočností a odborného výkonu určitých úkonov súvisiacich s výkonom kontroly na mieste. Policajný zbor je povinný kontrolórom poskytnúť na žiadosť ministerstva hospodárstva ochranu a súčinnosť pri výkone kontroly na mieste.

Úprava ďalej obsahuje všeobecné oprávnenia kontrolnej skupiny vo vzťahu k zahraničnému investorovi a cieľovej osobe a tomu zodpovedajúce povinnosti zahraničného investora a cieľovej osoby.

Výpočet oprávnení kontrolnej skupiny pri vykonávaní kontroly na mieste je taxatívny, pričom rozsah ich uplatnenia závisí od konkrétneho prípadu. Kontrolná skupina je oprávnená od zahraničného investora a cieľovej osoby požadovať potrebné doklady, písomnosti, informácie a písomné a ústne vysvetlenia, a taktiež môžu požadovať predloženie potrebných dôkazov. Zároveň si kontrolná skupina môže vyhotoviť kópie dokladov, písomností a informácií alebo dôkazov požadovaných od zahraničného investora a cieľovej osoby v listinnej podobe alebo uložených v elektronickej podobe. Kontrolná skupina je tiež oprávnená na nevyhnutný čas zadržať originály dokladov a písomností alebo nosiče, na ktorých sú zaznamenané doklady, písomnosti, informácie alebo dôkazy vyžiadané v rámci kontroly na mieste, s cieľom vyhotoviť kópie alebo získať prístup k informáciám, ak nie je možné počas výkonu kontroly na mieste, najmä z technických dôvodov, získať prístup k informáciám alebo vyhotoviť kópie podkladov alebo dokumentov. Posledným z oprávnení, ktoré zákon explicitne priznáva kontrolnej skupine v rámci kontroly na mieste je oprávnenie vstupovať na pozemky, do dopravných prostriedkov, priestorov prevádzkarní a do iných objektov, ak sa používajú aj na podnikanie alebo na vykonávanie hospodárskej činnosti zahraničného investora a cieľovej osoby. Je dôležité zdôrazniť, že ide o oprávnenia, ktoré kontrolná skupina môže uplatniť pri výkone kontroly na mieste. Nejde o oprávnenia, ktoré kontrolná skupina musí uplatniť pri každej kontrole. Je v záujme všetkých zúčastnených subjektov, aby sa kontrola realizovala úspešne pri čo najmenšom zásahu do práv kontrolovaných subjektov. Tzn. – napríklad originály dokladov a písomností sa nebudú zadržiavať vždy, ale len v prípade, keď to bude opodstatnené a nevyhnutné pre riadne vykonanie kontroly.

Na druhej strane, § 33 ods. 5 zákona vymedzuje povinnosti kontrolnej skupiny, ktoré musia byť dodržané pri výkone každej kontroly na mieste. Týmto sú – povinnosť kontrolnej skupiny vopred oznámiť začatie a cieľ výkonu kontroly zahraničnému investorovi vrátane povinnosti zaslať predmetné oznámenie na vedomie cieľovej osobe, povinnosť kontrolnej skupiny preukázať sa písomným poverením na výkon kontroly na mieste, povinnosť členov kontrolnej skupiny umožniť na základe požiadavky zahraničného investora alebo cieľovej osoby nahliadnuť do preukazu totožnosti alebo služobného preukazu, povinnosť vydať zahraničnému investorovi potvrdenie o prevzatí originálov dokladov a písomností alebo nosičov zadržaných pri výkone kontroly na mieste a na to nadväzujúcu povinnosť zabezpečiť ochranu zadržaných originálov dokladov a písomností alebo nosičov pred stratou, zničením, poškodením a zneužitím a vrátiť ich zahraničnému investorovi bezodkladne po tom, ako ich ďalšie zadržanie v rámci kontroly na mieste prestane byť účelné.

Ustanovenie § 33 ods. 8 zákona upravuje práva zahraničného investora počas kontroly na mieste. Zahraničnému investorovi však počas kontroly na mieste prislúchajú taktiež práva, ktoré mu zákona priznáva v rámci administratívnej kontroly (§ 33 ods. 12 zákona). Týmto právom je napríklad právo podať námietky voči zisteným nedostatkom, k lehote na odstránenie zistených nedostatkov a k lehote na predloženie záznamu o odstránení zistených nedostatkov, uvedeným v návrhu správy a čiastkovej správy.

Za účelom zabezpečenia riadneho priebehu kontroly na mieste § 33 ods. 9 zákona upravuje aj povinnosti zahraničného investora, ktoré sú pravidla zodpovedajú oprávneniam kontrolnej skupiny. Výnimkou sú dve špecifické povinnosti zahraničného investora ustanovené v § 33 ods. 9 písm. f) a g) zákona, a to

- povinnosť zahraničného investora oboznámiť kontrolnú skupinu s osobitnými bezpečnostnými predpismi, ktoré sa vzťahujú na pozemky, dopravné prostriedky,

- priestory, prevádzkarne a iné objekty, do ktorých je kontrolná skupina oprávnená pri výkone kontroly vstúpiť, a to najneskôr v deň kontroly na mieste,
- povinnosť zahraničného investora vytvoriť vhodné materiálne a technické podmienky na vykonanie kontroly na mieste a zdržať sa konania, ktoré by mohlo ohroziť jej začatie a riadny priebeh.

Výsledkom kontroly na mieste je ukončenie kontroly vyznačením záznamu v spise, ak neboli zistené žiadne nedostatky, alebo správa alebo čiastková správa, ak počas kontroly boli zistené nedostatky. V tom prípade sa primerane uplatní úprava obsiahnutá v § 32 ods. 4 až 11 zákona.

K § 34 až 39

Úprava správnych deliktov a sankcií svojim nastavením zohľadňuje dôležitosť predmetu úpravy zákona. Tak skutkové podstaty jednotlivých správnych deliktov, ktoré zákon rozoznáva, ako aj následky, ktoré zákon spája s ich spáchaním, odzrkadľujú dôležitosť záujmu, ktorý sa zákonom sleduje, a tým je ochrana bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky a bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii. Nedôvodne mierna úprava správnych deliktov a sankcií by bola slabinou zákona, nakoľko by nepredstavovala dostatočne veľkú výstrahu pre prípadného páchatel'a protiprávneho konania.

V tejto súvislosti je potrebné vyzdvihnúť, že členské štáty Európskej únie, ktoré disponujú národnými mechanizmami preverovania v poslednom období sprísňujú svoje mechanizmy, a to aj prostredníctvom posilňovania monitorovacích kompetencií a sprísňovania sankcií. Slovenská právna úprava vníma tieto skutočnosti a reflektuje na ne.

Správneho deliktu podľa tohto zákona sa môže dopustiť výlučne

- zahraničný investor
- cieľová osoba,
- správca (§ 67 zákona),
- osoba, ktorá síce nie je zahraničným investorom alebo cieľovou osobou podľa tohto zákona ale je nositeľom povinnosti súčinnosti podľa čl. 9 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Správne delikty zahraničného investora sú v zákone upravené v § 34 až 36, pričom sú rozdelené do troch skupín podľa závažnosti. V § 37 zákona sú upravené správne delikty cieľovej osoby, § 38 upravuje správne delikty osoby správcu a § 39 upravuje správne delikty osoby, ktorá nie je zahraničným investorom alebo cieľovou osobou podľa tohto zákona ale je nositeľom povinnosti súčinnosti podľa čl. 9 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

V prípade, ak sa v konaní o spáchaní správneho deliktu (§ 40 zákona) preukáže, že niektorá z menovaných osôb sa dopustila správneho deliktu podľa piatej časti zákona, ministerstvo hospodárstva je povinné uložiť páchatel'ovi správneho deliktu pokutu. V tejto súvislosti je dôležité zdôrazniť, že zákon upravuje len maximálne hodnoty pokút za jednotlivé správne delikty, pričom ukladanie pokút v maximálnej prípustnej výške nie je pravidlom. Podľa zákona (viď dôvodová správa k § 41) sa výška pokuty odvíja od okolností konkrétneho prípadu, najmä závisí od závažnosti, spôsobu, času trvania a následkov protiprávneho konania. Pri stanovovaní výšky pokuty ministerstvo hospodárstva zohľadní aj iné relevantné skutočnosti, najmä opakovanie protiprávneho konania a odmietnutie spolupracovať s ministerstvom hospodárstva v rámci konania o spáchaní správneho deliktu.

Ak ide o správne delikty zahraničného investora, zákon ustanovuje hornú hranicu pokuty prostredníctvom viacerých kritérií. Takéto vymedzenie potvrdzuje aj prax členských štátov Európskej únie, ktoré majú mechanizmy preverovania zavedené dlhšiu dobu. S ohľadom na uvedené sa pri určovaní maximálnej hranice pokuty použije hodnota dotknutej zahraničnej investície alebo hodnota zodpovedajúca zákonom ustanovenému podielu na celkovom čistom

obrate zahraničného investora, osôb, ktoré zahraničný investor ovláda a osôb, ktoré ovládajú zahraničného investora, za posledné skončené účtovné obdobie. Týmto spôsobom sa zákon vysporiada so situáciou, kedy je osoba zahraničného investora tzv. holdingovou spoločnosťou vykazujúcou nulový obrat, so situáciou, kedy je osoba zahraničného investora zriadená výlučne na účely zahraničnej investície, taktiež s nulovým obratom, ako aj so situáciou, kedy vzhľadom na veľkosť skupiny zahraničného investora by určenie hornej hranice pokuty len s ohľadom na obrat osoby zahraničného investora bolo neprimerane nízke. V prípade, ak nie je možné určiť žiadnu z menovaných hodnôt alebo ich určenie spôsobuje preťaženie v konaní, maximálna výška pokuty je stanovená v závislosti od závažnosti správneho deliktu, a to v rozpätí 100 000 eur až 1 000 000 eur.

V prípade správnych deliktov cieľovej osoby podľa § 37 zákona, je maximálna výška pokuty stanovená pevnou sumou v hodnote 50 000 eur. Rovnako v prípade správcu je maximálna výška pokuty za správne delikty podľa § 38 zákona stanovená pevnou sumou, a to 10 000 eur, a v prípade osoby, ktorá nie je zahraničným investorom, ani cieľovou osobou, ale má povinnosť súčinnosti podľa čl. 9 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, je to 25 000 eur.

V § 34 ods. 1 zákona sú obsiahnuté nasledovné skutkové podstaty predstavujúce skupinu najmenej závažných správnych deliktov zahraničného investora:

- a) zahraničný investor počas preverovania zahraničnej investície neposkytne súčinnosť podľa § 13 ods. 4 zákona (t. j. zahraničný investor v dodatočnej lehote podľa § 13 ods. 5 zákona nepredloží pravdivé a úplné informácie, podklady a vysvetlenia), a tým sa sťažuje ďalší priebeh konania o zahraničnej investícii,
- b) zahraničný investor poruší niektorú z povinností podľa § 29 ods. 1 alebo ods. 2 zákona alebo § 30 ods. 1 alebo ods. 2 zákona (t. j. zahraničný investor poruší povinnosť predloženia správy o uskutočnení zahraničnej investície, povinnosť predloženia monitorovacej správy alebo povinnosť zápisu v registri partnerov verejného sektora),
- c) zahraničný investor poruší niektorú z povinností podľa § 32 ods. 2 zákona a § 33 ods. 9 zákona (t. j. zahraničný investor povinnosti súvisiace s výkonom administratívnej kontroly alebo kontroly na mieste), a tým sa sťažuje výkon kontroly,
- d) zahraničný investor poruší povinnosť podľa § 56 ods. 5 zákona (t. j. povinnosť doručiť informácie, podklady a vysvetlenia vyžiadané zo strany ministerstva hospodárstva v rámci plnenia povinností v rámci mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení) a tým sa sťažuje spolupráca podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Za správne delikty uvedené v § 34 ods. 1 zákona ministerstvo hospodárstva uloží zahraničnému investorovi pokutu, ktorá nepresiahne hodnotu zahraničnej investície alebo hodnotu rovnajúcu sa 1 % celkového čistého obratu dosiahnutého zahraničným investorom, osobami, ktoré zahraničný investor ovláda a osobami, ktoré ovládajú zahraničného investora, za posledné ukončené účtovné obdobie, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Ak nie je možné určiť žiadnu z uvedených hodnôt alebo jej určenie spôsobuje preťaženie v konaní, ministerstvo hospodárstva uloží zahraničnému investorovi pokutu najviac vo výške 100 000 eur.

Spolu s uložením pokuty za správny delikt podľa § 34 ods. 1 ministerstvo hospodárstva v rozhodnutí o spáchaní správneho deliktu vyzve zahraničného investora na nápravu, na čo určí primeranú lehotu. Ak zahraničný investor nevykoná nápravu v určenej lehote a protiprávny stav ďalej trvá, ministerstvo hospodárstva môže uložiť pokutu opakovane. Osobitne je upravený následok nerešpektovania výzvy na nápravu, ak ide o správny delikt podľa § 34 ods. 1 písm. a) zákona. Ak došlo k spáchaniu daného správneho deliktu v konaní o uskutočnenej zahraničnej investícii a predpokladá sa, že zahraničná investícia má negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok Slovenskej republiky alebo bezpečnosť alebo verejný poriadok v Európskej únii, ministerstvo hospodárstva je povinné vydať rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície (§ 20

zákona). Zákon ustanovuje aj lehotu na vydanie rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície, a to je 10 dní od uplynutia lehoty určenej na nápravu.

Ak ide o správny delikt podľa § 34 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) zákona, ustanovenie § 55 zákona umožňuje ministerstvu hospodárstva upustiť od vymáhania uloženej pokuty (vrátane podania návrhu na vykonanie exekúcie), ak zahraničný investor v lehote splatnosti pokuty splní povinnosť, ktorej porušením došlo k spáchaniu daného správneho deliktu. Cieľom tejto úpravy je motivácia zahraničného investora v dodatočnom splnení porušenej povinnosti.

V § 35 zákona je obsiahnutá druhá skupina správnych deliktov zahraničného investora. Ide o správne delikty, ktorých podstata spočíva v poskytnutí nepravdivých alebo neúplných informácií, podkladov alebo vysvetlení v konaní o zahraničnej investícii, v správe o uskutočnení zahraničnej investícii, v monitorovacej správe alebo v rámci kontroly, alebo v súvislosti so spoluprácou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Súčasťou skutkovej podstaty tejto skupiny správnych deliktov je podmienka, že nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia predložené ministerstvu hospodárstva ovplyvnili výsledok konania o zahraničnej investícii, ovplyvnili výsledok kontroly alebo sťažili spoluprácu podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Za správne delikty podľa § 35 zákona ministerstvo hospodárstva uloží zahraničnému investorovi pokutu, ktorá nepresiahne hodnotu zahraničnej investície alebo hodnotu rovnajúcu sa 1,5 % celkového čistého obratu dosiahnutého zahraničným investorom, osobami, ktoré zahraničného investora ovládajú a osobami, ktoré sú zahraničným investorom ovládané, za posledné ukončené účtovné obdobie, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Ak nie je možné určiť žiadnu z uvedených hodnôt alebo jej určenie spôsobuje prieťahy v konaní, ministerstvo hospodárstva uloží zahraničnému investorovi pokutu najviac vo výške 200 000 eur.

Osobitne zákon upravuje situáciu, keď sa ministerstvo hospodárstva dozvie o správnom delikte podľa § 35 ods. 1 písm. a) zákona až po ukončení konania o zahraničnej investícii. V danom prípade ministerstvo hospodárstva spolu s uložením pokuty zahraničnému investorovi nariadi obnovu konania podľa § 25 zákona.

Napriek tomu, že zákon explicitne neupravuje „obnovu kontroly“ v prípade správneho deliktu podľa § 35 ods. 1 písm. b) zákona, oprávnenie ministerstva hospodárstva otvoriť administratívnu kontrolu alebo kontrolu na mieste vyplýva priamo z dikcie § 32 ods. 1 a § 33 ods. 1 zákona. Účelom administratívnej kontroly a kontroly na mieste je preverenie plnenie povinností zahraničného investora ustanovených zákonom alebo povinností uložených v rozhodnutiach vydaných podľa tohto zákona.

V § 36 zákona sú zoskupené najzávažnejšie správne delikty zahraničného investora. Preto je ministerstvo hospodárstva oprávnené za dané správne delikty uložiť podstatne vyššiu pokutu v porovnaní so správnymi deliktmi upravenými v § 34 a 35 zákona. Horná hranica pokuty ustanovená zákonom nemôže presiahnuť hodnotu zahraničnej investície alebo hodnotu rovnajúcu sa 2 % celkového čistého obratu dosiahnutého zahraničným investorom, osobami, ktoré zahraničný investor ovláda a osobami, ktoré sú zahraničným investorom ovládané, za posledné ukončené účtovné obdobie, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Ak nie je možné určiť žiadnu z uvedených hodnôt alebo jej určenie spôsobuje prieťahy v konaní, ministerstvo hospodárstva uloží zahraničnému investorovi pokutu najviac vo výške 1 000 000 eur.

Ak zahraničný investor uskutoční kritickú zahraničnú investíciu v rozpore s § 11 ods. 1 zákona, t. j. zahraničný investor uskutoční kritickú zahraničnú investíciu bez jej predchádzajúceho preverenia (§ 16 a nasl. zákona), ministerstvo hospodárstva spolu s uložením pokuty za predmetný správny delikt začne konanie o danej zahraničnej investícii z úradnej moci (§ 12 zákona). V tomto prípade sa neprihliada na dvojročnú lehotu špecifikovanú pre začatie konania z úradnej moci v § 12 ods. 2 zákona.

Ak zahraničný investor poruší niektoré z mitigačných opatrení alebo niektorú z povinností uvedených v rozhodnutí o podmieňacom povolení zahraničnej investície, ktorými sa má zabezpečiť plnenie mitigačných opatrení, ministerstvo hospodárstva spolu s uložením pokuty vyzve zahraničného investora na nápravu, t. j. na plnenie porušených opatrení alebo povinností v súlade s rozhodnutím o podmieňacom povolení zahraničnej investície. Ak zahraničný investor v určenej lehote nevykoná nápravu, ministerstvo hospodárstva vydá rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície podľa § 20 zákona. Pre zaručenie ochrany legitímnych očakávaní zákon ustanovuje lehotu, v ktorej je ministerstvo hospodárstva povinné vydať rozhodnutie o zákaze zahraničnej investície. Ministerstvo hospodárstva je tak povinné urobiť do desiatich dní od uplynutia primeranej lehoty určenej na nápravu.

Ak zahraničný investor poruší povinnosť ustanoviť správcu (§ 19 ods. 3, § 20 ods. 4 písm. c), § 67 zákona) v rozhodnutí o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície, alebo ak zahraničný investor poruší povinnosť obmedzenia práv alebo zákazu výkonu práv podľa § 68 ods. 1 alebo ods. 2 zákona, ministerstvo hospodárstva vyzve zahraničného investora na nápravu. Ak zahraničný investor nevykoná nápravu v určenej lehote a protiprávny stav ďalej trvá, ministerstvo hospodárstva uloží pokutu opakovane.

Ak zahraničný investor poruší zákaz zahraničnej investície alebo povinnosť zvrátiť uskutočnenú zahraničnú investíciu, ministerstvo hospodárstva v rozhodnutí o spáchaní správneho deliktu spolu s uložením pokuty zahraničnému investorovi uloží povinnosť zvrátiť zahraničnú investíciu, na čo určí primeranú lehotu. V zmysle § 20 ods. 4 písm. a) zákona, sa zvrátením zahraničnej investície rozumie obnovenie stavu, ktorý existoval pred uskutočnením zahraničnej investície alebo navodenie stavu, kedy investícia ďalej nenapĺňa definíciu zahraničnej investície alebo kritickej zahraničnej investície. Ak zahraničný investor nezvráti zahraničnú nápravu v určenej lehote, ministerstvo hospodárstva podá návrh na vykonanie exekúcie predajom obchodného podielu, predajom hnutelných vecí alebo predajom podniku (§ 55 zákona). V tomto prípade je nevyhnutné zdôrazniť, že k podaniu návrhu na vykonanie exekúcie sa pristúpi až po tom, čo zahraničný investor poruší rozhodnutie ministerstva hospodárstva o zákaze zahraničnej investície a k náprave nepristúpi ani v „dodatočnej“ lehote určenej rozhodnutím o spáchaní správneho deliktu, pričom následok vlastného protiprávneho konania je zahraničnému investorovi vopred známy, nakoľko je jednoznačne a určito ustanovený zákonom. Zároveň je nutné uviesť, že prax ostatných členských štátov Európskej únie v oblasti preverovania zahraničných investícií potvrdzuje, že k zákazom zahraničných investícií v skutočnosti dochádza len v minimálnom počte. Ešte v menšom počte dochádza k porušeniu zákazu. K tomu vie v značnej miere prispieť primerane prísne nastavená úprava správnych deliktov.

Exekúcia sa realizuje v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa § 37 zákona sa správneho deliktu sa cieľová osoba dopustí správneho deliktu, ak

- a) počas preverovania zahraničnej investície neposkytne súčinnosť podľa § 13 ods. 4 (t. j. v dodatočnej lehote podľa § 13 ods. 5 zákona nepredloží pravdivé a úplné informácie, podklady a vysvetlenia), a tým sa sťaží ďalší priebeh konania o zahraničnej investícii,
- b) počas preverovania zahraničnej investície poskytne nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia, a tým ovplyvní výsledok konania o zahraničnej investícii,
- c) poruší niektorú z povinností podľa § 32 ods. 2 zákona (t. j. povinnosť poskytnúť informácie a písomné a ústne vysvetlenia alebo predložiť potrebné doklady, písomnosti alebo iné dôkazy v rámci administratívnej kontroly) alebo porušenie niektorej

z povinností podľa § 33 ods. 9 zákona v rámci kontroly na mieste, a tým sťaží výkon kontroly,

- d) poskytne ministerstvu hospodárstva nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia pri výkone kontroly, a tým ovplyvní výsledok kontroly,
- e) neposkytne ministerstvu hospodárstva včas informácie, podklady alebo vysvetlenia podľa § 56 ods. 5 zákona (t. j. informácie, podklady a vysvetlenia vyžiadané zo strany ministerstva hospodárstva v rámci plnenia povinností v rámci mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení) alebo ministerstvu hospodárstva poskytne informácie, podklady alebo vysvetlenia, ktoré sú nepravdivé alebo neúplné, a tým sťaží spoluprácu nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Napriek skutočnosti, že cieľová osoba nie je účastníkom konania o zahraničnej investícii, zákon jej priznáva osobitný status tzv. zúčastnenej osoby (§ 13 zákona). Poskytnutie súčinnosti zo strany cieľovej osoby v jednotlivých konaniach podľa tohto zákona môže byť kľúčové. S ohľadom na uvedené, ministerstvo hospodárstva v prípade správneho deliktu podľa § 37 ods. 1 zákona uloží cieľovej osobe pokutu. Horná hranica pokuty je nižšia ako v prípade zahraničného investora, keď dosahuje výšku 50 000 eur. S cieľom motivovať cieľovú osobu k dodatočnému splneniu porušenej povinnosti zákon umožňuje ministerstvu hospodárstva uložiť pokutu aj opakovane, ak predchádzajúce uloženie pokuty nevedlo k náprave a protiprávny stav trvá.

Obdobne ako v prípade zahraničného investora, aj v prípade ak cieľová osoba poskytne nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia v konaní o zahraničnej investícii, čím ovplyvnila výsledok konania, ak ministerstvo hospodárstva uvedený správny delikt zistí až po ukončení konania o zahraničnej investícii, spolu s uložením pokuty cieľovej osobe nariadi obnovu konania podľa § 26 zákona.

Obdobné platí aj pri spáchaní správneho deliktu podľa § 37 ods. 1 písm. d) zákona, ak ministerstvo hospodárstva uvedenú skutočnosť zistí až po ukončení kontroly. Napriek tomu, že zákon explicitne neupravuje „obnovu kontroly“, oprávnenie ministerstva hospodárstva otvoriť v prípade správneho deliktu podľa § 37 ods. 1 písm. d) zákona administratívnu kontrolu alebo kontrolu na mieste vyplýva z dikcie § 32 ods. 1 a § 33 ods. 1 zákona. Účelom administratívnej kontroly a kontroly na mieste je preverenie plnenie povinností zahraničného investora ustanovených zákonom alebo povinností uložených v rozhodnutiach vydaných podľa tohto zákona.

V § 38 sa zákon venuje úprave správnych deliktov správcu (§ 67 zákona). Predmetná úprava je dôležitá z hľadiska potreby primeranej motivácie správcu riadne napomáhať výkonu dohľadu nad plnením rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície a dodržiavať povinnosť mlčanlivosti.

Maximálna výška pokuty, ktorú je oprávnené ministerstvo hospodárstva oprávnené uložiť a správny delikt za správny delikt správcu je ustanovená pevnou sumou 10 000 eur.

Úprava obsiahnutá v § 39 zákona je predpokladom riadnej spolupráce s inými členskými štátmi Európskej únie a Európskou komisiou v rámci mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Vztahuje sa na osoby, ktoré nie sú zahraničným investorom alebo cieľovou osobou podľa tohto zákona avšak sú nositeľom povinnosti súčinnosti podľa čl. 9 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Dôvodom je skutočnosť, že správne delikty spočívajúce v porušení povinností zahraničného investora a cieľovej osoby podľa tohto zákona, ktorých plnenie je predpokladom riadnej spolupráce Slovenskej republiky s inými členskými štátmi Európskej únie a Európskou komisiou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, zákon rieši osobitne v § 34 ods. 1 písm. d), § 35 ods. 1 písm. c), § 37 ods. 1 písm. e).

Za správny delikt podľa § 39 ods. 1 zákona ministerstvo hospodárstva uloží pokutu najviac vo výške 25 000 eur, a to aj opakovane, ak predchádzajúce uloženie pokuty nevedlo k náprave a protiprávny stav trvá.

K § 40

V záujme zabezpečenia právnej istoty a ochrany legitímnych očakávaní zákon ustanovuje maximálnu lehotu, v ktorej je ministerstvo hospodárstva oprávnené začať konanie o správnom delikte. Ministerstvo hospodárstva začne konanie o správnom delikte v lehote jedného roka odo dňa, keď sa dozvedelo o porušení povinnosti nasvedčujúcej spáchanie správneho deliktu. Ide o tzv. subjektívnu lehotu, pričom túto zároveň zákon dopĺňa ustanovením trojročnej objektívnej lehoty plynúcej odo dňa, keď k porušeniu danej povinnosti došlo.

O začatí konania o správnom delikte ministerstvo hospodárstva informuje toho, kto sa mal správneho deliktu dopustiť. Ministerstvo hospodárstva zároveň poskytne tejto osobe primeranú lehotu na vyjadrenie a predloženie dôkazov. Zákon upravuje minimálnu dĺžku uvedenej lehoty na 15 dní od doručenia informácie o začatí konania.

Ministerstvo hospodárstva má povinnosť presne a úplne zistiť skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Zákon explicitne ustanovuje, že rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje ministerstvo hospodárstva, ktoré v tomto smere nie je viazané len návrhmi zahraničného investora, cieľovej osoby, správcu (§ 67 zákona) alebo inej osoby, ktorá sa mala dopustiť správneho deliktu. T. j. ministerstvo hospodárstva na základe vlastných úvah vedených v závislosti od okolností prípadu určí rozsah, v akom vykoná zisťovanie, a rozsah v akom obstará podklady, ako aj spôsob ich obstarania.

Zákon demonštratívnym spôsobom menuje, čo sa považuje za podklad pre rozhodnutie v konaní o správnom delikte. Ide najmä o podania, návrhy a vyjadrenia toho, kto sa mal správneho deliktu dopustiť, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe ministerstvu hospodárstva z jeho úradnej činnosti. S ohľadom na oprávnenie ministerstva hospodárstva na prístup k údajom z informačných systémov verejnej správy (§ 8 zákona), zákon ustanovuje, že údaje z informačných systémov verejnej správy a výpisy z nich, okrem údajov a výpisov z registra trestov, sa považujú za všeobecne známe skutočnosti a sú použiteľné na právne účely. Tieto údaje sa nemusia preukazovať dokladmi. Pokiaľ ide o doklady vydané ministerstvom hospodárstva a obsah vlastných evidencií ministerstva hospodárstva, tie sa považujú za skutočnosti známe z úradnej činnosti, ktoré sa v konaní nemusia dokladovať.

Výsledkom konania o správnom delikte môže byť

- ukončenie konania o správnom delikte vykonaním záznamu v spise, ak v konaní nebolo preukázané spáchanie správneho deliktu, alebo
- vydanie rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu, ak v konaní bolo preukázané spáchanie správneho deliktu.

K § 41

Zákon v § 34 až 39 upravuje maximálne výšky pokút za jednotlivé správne delikty. S ohľadom na úpravu obsiahnutú v § 41 zákona však ukladanie pokút v týchto maximálnych výškach nie je pravidlom. Výška uloženej pokuty sa odvíja od okolností konkrétneho prípadu, najmä závisí od závažnosti, spôsobu, času trvania a následkov protiprávneho konania. Pri stanovovaní výšky pokuty ministerstvo hospodárstva zohľadní aj iné relevantné skutočnosti, najmä opakovanie protiprávneho konania a odmietnutie spolupracovať s ministerstvom hospodárstva v konaní o správnom delikte.

Výnos z pokút je príjmom štátneho rozpočtu. Zahraničný investor, cieľová osoba, správca (§ 67 zákona), či osoba podľa § 39 ods. 1 zákona, podľa toho, kto spáchal správny delikt, je povinný uhradiť pokutu do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu, ak ministerstvo hospodárstva v predmetom rozhodnutí neurčí dlhšiu lehotu.

Za uhradenie pokuty zahraničného investora zodpovedá solidárne, t. j. spoločne a nerozdielne, zahraničný investor spolu so všetkými osobami, ktoré sú ovládané zahraničným investorom a osobami, ktoré zahraničného investora ovládajú. Uplatnením tohto prístupu sa sleduje záujem na zaplatení uloženej pokuty v plnej výške.

K § 42 až 44

Rozhodnutie o spáchaní správneho deliktu musí obsahovať zákonom ustanovené obligatórne náležitosti, pričom rovnako ako ostatné rozhodnutia ministerstva hospodárstva podľa tohto zákona, aj rozhodnutie o spáchaní správneho deliktu sa vyhotovuje v elektronickej podobe podľa zákona o e-Governmente. Špecifikom oproti rozhodnutiam ministerstva hospodárstva vydaným v konaní o zahraničnej investícii je skutočnosť, že rozhodnutie o spáchaní správneho deliktu je exekučným titulom.

Voči rozhodnutiu o spáchaní správneho deliktu sa môže brániť ten, kto sa mal správneho deliktu dopustiť, a to podaním riadneho opravného prostriedku – rozkladu. Na podanie rozkladu zákon ustanovuje lehotu 15 dní od doručenia rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu. Zmeškanie lehoty na podanie rozkladu nemožno odpustiť s výnimkou dvoch situácií, ktoré zákon upravuje rovnako pri zmeškaní rozkladu voči rozhodnutiam vydaným v konaní o zahraničnej investícii (§ 25 ods. 2 zákona). Tými sú

- prípad, kedy k zmeškaniu lehoty došlo v dôsledku nesprávneho alebo chýbajúceho poučenia, a to za predpokladu, že k podaniu rozkladu došlo najneskôr do dvoch mesiacov odo dňa doručenia dotknutého rozhodnutia.
- prípad, kedy k zmeškaniu lehoty došlo zo závažných dôvodov a ten, kto sa mal dopustiť správneho deliktu požiadal o odpustenie zmeškania lehoty podľa § 64 ods. 3 zákona. Ten, kto sa mal dopustiť správneho deliktu je povinný preukázať existenciu závažných dôvodov brániacich včasnemu podaniu rozkladu, pričom podanie rozkladu je v tomto prípade možné najneskôr do 10 dní odo dňa, kedy táto prekážka pominula a zároveň do jedného mesiaca od uplynutia lehoty na podanie rozkladu.

Podaný rozklad možno vziať späť pokiaľ sa o ňom nerozhodlo. V prípade späťvzatia rozkladu však zákon vylučuje jeho opätovné podanie.

Ďalším špecifikom úpravy rozkladu je, že zákon mu priznáva odkladný účinok.

Napadnuté rozhodnutie sa preskúmava vždy v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie sa doplní, prípadne zistené vady sa odstránia. Ak sú pre to dôvody, napadnuté rozhodnutie sa zmení alebo zruší. V ostatných prípadoch sa rozklad zamietne a rozhodnutie potvrdí. Ak je to vhodnejšie, napríklad z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti, napadnuté rozhodnutie sa zruší a vec sa vráti na nové prejednanie a rozhodnutie. V rámci nového prejednávania a rozhodovania na prvom stupni je právny názor ministra hospodárstva Slovenskej republiky uvedený v rozhodnutí o rozklade záväzný.

Rozhodnutie o rozklade robí minister hospodárstva Slovenskej republiky na základe návrhu osobitnej (tzv. rozkladovej) komisie. Proti rozhodnutiu o rozklade nemožno podať rozklad.

Rozhodnutie ministerstva hospodárstva o spáchaní správneho deliktu je preskúmateľné súdom. Správnu žalobu na preskúmanie rozhodnutia môže podať ten, kto sa mal dopustiť správneho deliktu. Správna žaloba sa podáva na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, a to v lehote do 30 dní odo dňa doručenia dotknutého rozhodnutia.

K § 45 až 47

Predpokladá sa, že zahraničný investor, ako aj môže byť fyzickou osobou. Vzhľadom na uvedené sa úprava v § 45 až 47 zákona venuje iným správny deliktom zahraničného investora, ktorý je fyzickou osobou.

Pri porovnaní skutkových podstát správnych deliktov, ktorých sa môže dopustiť zahraničný investor, ktorý je právnickou osobou a skutkových podstát iných správnych deliktov, ktorých sa môže dopustiť zahraničný investor, ktorý je fyzickou osobou, možno konštatovať, že zákon v tomto smere nerobí rozdiely. Podľa zákona sa môže zahraničný investor, ktorý je fyzickou osobou sa dopustiť rovnakých protiprávných konaní ako zahraničný investor, ktorý je právnickou osobou a naopak. Rozdiel je výlučne v označení tohto protiprávného konania – správny delikt/iný správny delikt fyzickej osoby.

Zahraničný investor, ktorý je fyzickou osobou spácha iný správny delikt, ak sa dopustí niektorého z protiprávných konaní podľa § 45 ods. 1, § 46 ods. 1 a § 47 ods. 1 zákona. Systematika zákona opätovne reflektuje na rozdelenie iných správnych deliktov zahraničného investora podľa stupňa závažnosti, ktoré bolo viditeľné už pri správnych deliktoch zahraničného investora v § 34 až 36 zákona.

V závislosti od závažnosti iného správneho deliktu ministerstvo hospodárstva uloží zahraničnému investorovi fyzickej osobe pokutu, ktorá nepresiahne hodnotu zahraničnej investície. Ak nie je možné určiť hodnotu zahraničnej investície alebo jej určenie spôsobuje prieťahy v konaní, podľa toho o aký iný správny delikt ide ministerstvo hospodárstva uloží pokutu najviac v rozpätí 100 000 eur až 1 000 000 eur. Rovnako ako pri pokutách za správne delikty je nutné zdôrazniť, že uloženie pokuty v maximálnej prípustnej výške nie je pravidlom ale možnosťou. Pri ukladaní pokuty je ministerstvo hospodárstva, v súlade s § 51 zákona, povinné prihliadať na jednotlivé okolnosti individuálneho prípadu protiprávného konania. Je nevyhnutné, aby výška pokuty bola primeraná inému správne deliktu fyzickej osoby, za ktorý sa ukladá, najmä musí zodpovedať závažnosti, spôsobu, času trvania a následkom daného iného správneho deliktu. Okrem uvedených kritérií ministerstvo hospodárstva prihliada aj na iné relevantné skutočnosti, najmä na opakovanie protiprávného konania, či odmietnutie spolupracovať s ministerstvom hospodárstva v priebehu konania o inom správnom delikte.

Následky iných správnych deliktov zahraničného investora podľa § 45 až 47 zákona, ako je napríklad začatie konania o zahraničnej investícii z úradnej moci v prípade iného správneho deliktu podľa § 47 ods. 1 písm. a) zákona, sú totožné s úpravou správnych deliktov zahraničného investora (viď dôvodová správa k § 34 až 36).

K § 48

Úprava sa venuje iným správny deliktom správcu (§ 67 zákona), ktorý je fyzickou osobou. Podľa odseku 1 sa správca, ktorý je fyzickou osobou, dopustí iného správneho deliktu, ak

- a) ministerstvu hospodárstva úmyselne poskytol nepravdivé alebo neúplné informácie, podklady alebo vysvetlenia, a tým ovplyvní výkon dohľadu nad plnením rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície, alebo
- b) poruší povinnosť zachovávať mlčanlivosť ustanovenú týmto zákonom.

Skutkové podstaty iných správnych deliktov správcu, ktorý je fyzickou osobou sú totožné so skutkovými podstatami správnych deliktov správcu – právnickej osoby upravené v § 38 zákona.

Za iný správny delikt správcu – fyzickej osoby ministerstvo hospodárstva uloží pokutu, ktorá nepresiahne 5 000 eur.

K § 49

Fyzická osoby, ktorá má povinnosť poskytnúť súčinnosť podľa čl. 9 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení a nie je zahraničným investorom podľa tohto zákona, sa dopustí iného správneho deliktu, ak

- a) neposkytne ministerstvu hospodárstva požadované informácie včas, a tým sťaží spoluprácu podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, alebo
- b) poskytne ministerstvu hospodárstva informácie, ktoré sú nepravdivé alebo neúplné, a tým sťaží spoluprácu podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Spáchanie uvedených iných správnych deliktov zákon trestá pokutou v maximálnej výške 15 000 eur, pričom ministerstvo hospodárstva je oprávnené uložiť pokutu opakovane, ak predchádzajúca pokuta nevedla k náprave a protiprávny stav ďalej trvá.

Rovnako ako v prípade § 39 zákona, aj úprava obsiahnutá v § 49 zákona je predpokladom zabezpečenia riadnej spolupráce Slovenskej republiky s inými členskými štátmi Európskej únie a Európskou komisiou v rámci mechanizmu spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

K § 50 až 54

Ustanovenia upravujú konanie o inom správnom delikte, špecifiká týkajúce sa pokuty, formu a obligatórne náležitosti rozhodnutia o spáchaní iného správneho deliktu, ako aj právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia o spáchaní iného správneho deliktu a jeho preskúmateľnosť.

Konanie o inom správnom delikte vedie ministerstvo hospodárstva. Ministerstvo hospodárstva je oprávnené začať konanie o inom správnom delikte najneskôr do jedného roka odo dňa, keď sa dozvedelo o porušení povinnosti nasvedčujúcej spáchanie iného správneho deliktu (subjektívna lehota) alebo do troch rokov odo dňa, keď k porušeniu danej povinnosti došlo (objektívna lehota), podľa toho, ktorá lehota uplynula skôr.

Ministerstvo hospodárstva informuje o začatí konania o inom správnom delikte toho, kto sa mal iného správneho deliktu dopustiť a zároveň tejto osobe poskytne primeranú lehotu na vyjadrenie a predloženie dôkazov. Zákon upravuje minimálnu dĺžku uvedenej lehoty na 15 dní od doručenia informácie o začatí konania.

Ministerstvo hospodárstva má povinnosť presne a úplne zistiť skutočný stav veci a za tým účelom v konaní o inom správnom delikte obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Zákon ustanovuje, že rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje ministerstvo hospodárstva, ktoré na základe vlastných úvah vedených v závislosti od okolností prípadu určí rozsah, v akom vykoná zisťovanie, a rozsah v akom obstará podklady, ako aj spôsob ich obstarania. T. j. ministerstvo hospodárstva nie je v konaní o inom správnom delikte viazané len návrhmi zahraničného investora, správcu (§ 67 zákona) alebo inej osoby, ktorá sa mala dopustiť iného správneho deliktu.

Zákon považuje za podklad pre rozhodnutie v konaní o inom správnom delikte napríklad podania, návrhy a vyjadrenia toho, kto sa mal iného správneho deliktu dopustiť, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe ministerstvu hospodárstva z jeho úradnej činnosti. S ohľadom na oprávnenie ministerstva hospodárstva na prístup k údajom z informačných systémov verejnej správy (§ 8 zákona), zákon ustanovuje, že údaje z informačných systémov verejnej správy a výpisy z nich, okrem údajov a výpisov z registra trestov, sa považujú za všeobecne známe skutočnosti a sú použiteľné na právne účely. Tieto údaje sa nemusia preukazovať dokladmi. Pokiaľ ide o doklady vydané ministerstvom hospodárstva a obsah vlastných evidencií ministerstva hospodárstva, tie sa považujú za skutočnosti známe z úradnej činnosti, ktoré sa v konaní nemusia dokladovať.

Výsledkom konania o inom správnom delikte môže byť

- ukončenie konania o inom správnom delikte vykonaním záznamu v spise, ak spáchanie iného správneho deliktu nebolo v konaní preukázané, alebo
- vydanie rozhodnutia o spáchaní iného správneho deliktu, ak spáchanie iného správneho deliktu bolo v konaní preukázané.

Súčasťou konania o inom správnom delikte je aj konanie a rozhodovanie o výške pokuty za iný správny delikt. Zákon v § 45 až 49 upravuje maximálne výšky pokút za jednotlivé iné správne delikty. S ohľadom na úpravu obsiahnutú v § 50 zákona však ukladanie pokút v maximálnych výškach nie je pravidlom. Výška pokuty sa odvíja od okolností konkrétneho prípadu, najmä sa mení v závislosti od závažnosti, spôsobu, času trvania a následkov protiprávneho konania. Pri stanovovaní výšky pokuty za iný správny delikt ministerstvo hospodárstva zohľadní aj iné relevantné skutočnosti. Tými sú napríklad opakovanie protiprávneho konania, či prípadné odmietnutie spolupracovať s ministerstvom hospodárstva v konaní o inom správnom delikte.

Výnos z pokút je príjmom štátneho rozpočtu. Ten, kto iný správny delikt spáchal, je povinný uhradiť pokutu do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o spáchaní iného správneho deliktu, ak v predmetnom rozhodnutí nie je určená dlhšia lehota.

Ustanovenie § 52 ods. 1 upravuje formu a obligatórne náležitosti rozhodnutia o spáchaní iného správneho deliktu. Rovnako ako rozhodnutie ministerstva hospodárstva o spáchaní správneho deliktu, aj rozhodnutie o spáchaní iného správneho deliktu sa vyhotovuje v elektronickej podobe podľa zákona o e-Governmente a rovnako je exekučným titulom.

Voči rozhodnutiu o spáchaní iného správneho deliktu môže podať rozklad ten, kto sa mal iného správneho deliktu dopustiť. Na podanie rozkladu zákon ustanovuje lehotu 15 dní od doručenia rozhodnutia o spáchaní iného správneho deliktu. Zmeškanie uvedenej lehoty nemožno odpustiť s výnimkou dvoch situácií, ktoré sú upravené totožne ako pri zmeškaní lehoty na podanie rozkladu voči rozhodnutiu o spáchaní správneho deliktu (§ 44 ods. 2 zákona), a to ak k zmeškaniu lehoty došlo

- v dôsledku nesprávneho alebo chýbajúceho poučenia, a to za predpokladu, že k podaniu rozkladu došlo najneskôr do dvoch mesiacov odo dňa doručenia dotknutého rozhodnutia.
- zo závažných dôvodov a ten, kto sa mal dopustiť iného správneho deliktu požiadal o odpustenie zmeškania lehoty podľa § 64 ods. 3 zákona. Povinnosť preukázať existenciu závažných dôvodov brániacich včasnému podaniu rozkladu je na osobe, ktorá sa mala dopustiť iného správneho deliktu. Podanie rozkladu je v tomto prípade možné najneskôr do 10 dní odo dňa, kedy pominula prekážka brániaca včasnému podaniu rozkladu a zároveň do jedného mesiaca odo dňa uplynutia zákonnej lehoty na podanie rozkladu.

Podaný rozklad možno vziať späť pokiaľ sa o ňom nerozhodlo. V prípade späťvzatia rozkladu však zákon vylučuje jeho opätovné podanie.

Zákon priznáva podanému rozkladu odkladný účinok.

Napadnuté rozhodnutie sa preskúmava vždy v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie sa doplní, prípadne zistené vady sa odstraňujú. Ak sú pre to dôvody, napadnuté rozhodnutie sa zmení alebo zruší. V ostatných prípadoch sa rozklad zamietne a rozhodnutie potvrdí. Ak je to vhodnejšie, napríklad z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti, napadnuté rozhodnutie sa zruší a vec sa vráti na nové prejednanie a rozhodnutie. V rámci nového prejednávania a rozhodovania na prvom stupni je právny názor ministra hospodárstva Slovenskej republiky uvedený v rozhodnutí o rozklade záväzný.

Rozhodnutie o rozklade robí minister hospodárstva Slovenskej republiky na základe návrhu osobitnej (tzv. rozkladovej) komisie. Proti rozhodnutiu o rozklade nemožno podať rozklad.

Rozhodnutie ministerstva hospodárstva o spáchaní iného správneho deliktu je preskúmateľné súdom. Správnu žalobu na preskúmanie rozhodnutia o spáchaní iného správneho deliktu môže podať ten, kto sa mal dopustiť iného správneho deliktu. Správna žaloba sa podáva na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

K § 55

Ustanovenia sa venujú úprave výkonu rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu a rozhodnutia o spáchaní iného správneho deliktu fyzickej osoby.

Ak ten, kto sa dopustil správneho deliktu alebo iného správneho deliktu v určenej lehote dobrovoľne nesplní povinnosť mu uloženú rozhodnutím o spáchaní správneho deliktu alebo rozhodnutím o spáchaní iného správneho deliktu fyzickej osoby, ministerstvo hospodárstva podá návrh na vykonanie exekúcie. Podmienkou výkonu rozhodnutia je, že ide o rozhodnutie, ktoré je vykonateľné.

Zákon upravuje dve situácie, kedy môže ministerstvo hospodárstva upustiť od podania návrhu na vykonanie exekúcie. Ak ide o správny delikt podľa § 34 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) zákona alebo o iný správny delikt podľa § 45 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) zákona, ministerstvo hospodárstva môže upustiť od podania návrhu na vykonanie exekúcie, ak zahraničný investor v lehote splatnosti pokuty splní povinnosť, ktorej porušením spáchal správny delikt, resp. iný správny delikt. Cieľom tejto úpravy je motivácia zahraničného investora v dodatočnom splnení porušenej povinnosti.

Výkon rozhodnutia uskutočňuje súdny exekútor podľa Exekučného poriadku.

K § 56 a 57

Súčasťou zákona o preverovaní zahraničných investícií je úprava niektorých otázok týkajúcich sa spolupráce Slovenskej republiky s ostatnými členskými štátmi Európskej únie a s Európskou komisiou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Ustanovenia § 56 a 57 sa zameriavajú na úpravu procesov, resp. spolupráce na vnútroštátnej úrovni, ktorá je predpokladom úplného (vyčerpávajúceho) využitia všetkých oprávnení a zároveň plnenia povinností, ktoré Slovenskej republike plynú z nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Je dôležité poukázať na skutočnosť, že spolupráca podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení sa vzťahuje výlučne na priame zahraničné investície definované v čl. 2 nariadenia (EÚ) v platnom znení, t. j. netýka sa automaticky všetkých zahraničných investícií, na ktoré sa vzťahuje zákon (viď dôvodová správa k § 2 zákona).

Aj v rámci tejto úpravy vystupuje ako ústredný štátny orgán ministerstvo hospodárstva v spolupráci s konzultujúcimi orgánmi (§ 6 písm. h) zákona), Policajným zborom a spravodajskými službami.

Kým ustanovenia § 56 sa týkajú priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike, ustanovenia § 57 sa týkajú priamych zahraničných investícií v iných členských štátoch Európskej únie.

Odsek 1 v § 56 reflektuje na čl. 6 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Ministerstvo hospodárstva je povinné oznámiť iným členským štátom Európskej únie a Európskej komisii preverovanú zahraničnú investíciu (§ 2 zákona) bezodkladne po začatí jej preverovania podľa § 16 zákona. Vzhľadom na to, že európska spolupráca sa vzťahuje len na priame zahraničné investície, zákon v tomto smere upresňuje, že ministerstvo je povinné oboznamovať iné členské štáty Európskej únie a Európskej komisiu o preverovanej zahraničnej investícii výlučne vtedy, ak táto zároveň napĺňa definíciu priamej zahraničnej investície podľa čl. 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Úprava obsiahnutá v odsekoch 2 až 5 sa týka priamych zahraničných investícií podľa čl. 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení bez ohľadu na to, či zároveň v konkrétnom prípade ide o zahraničnú investíciu podľa § 2 zákona, a tiež bez ohľadu na to, či sa vedie konanie o zahraničnej investícii podľa tohto zákona.

Ustanovenie § 56 ods. 5 reflektuje na čl. 9 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, pričom porušenie povinnosti súčinnosti zo strany zahraničného investora, či cieľovej osoby je správnym deliktom (§ 34 ods. 1 písm. d), § 35 ods. 1 písm. c), § 37 ods. 1 písm. e) zákona), eventuálne iným správnym deliktom, ak je páchatelom protiprávneho konania fyzická osoba (§ 45 ods. 1 písm. d), § 46 ods. 1 písm. c) zákona). Porušeniu povinnosti súčinnosti podľa čl. 9 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení zo strany osoby, ktorá nie je zahraničným investorom ani cieľovou osobou podľa tohto zákona upravuje § 39 a § 49 zákona.

Nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení vo svojom čl. 6 ods. 2 a čl. 7 ods. 1, ustanovuje oprávnenie členských štátov Európskej únie uplatniť pripomienky k priamym zahraničným investíciám v iných členských štátoch. Členský štát Európskej únie môže uplatniť pripomienky, ak sa domnieva, že priama zahraničná investícia plánovaná alebo uskutočnená v inom členskom štáte môže mať negatívny vplyv na jeho bezpečnosť alebo verejný poriadok republiky alebo ak má informácie týkajúce sa tejto priamej zahraničnej investície. Právom uplatniť pripomienky disponuje aj Slovenská republika, pričom postup, ktorý predchádza uplatneniu pripomienky na národnej úrovni, upravuje § 57 ods. 2 až 4 zákona.

K § 58

S ohľadom na § 23 ods. 2 zákona sa spisom rozumie spis založený a vedený pri vykonávaní pôsobnosti podľa tohto zákona v súvislosti s konkrétnou zahraničnou investíciou.

Ustanovenia § 58 zákona upravujú špecifiká vedenia spisu pri zohľadnení charakteru spracovávaných informácií a bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky, členských štátov Európskej únie, či Európskej únie ako takej, ktorých sa vedený spis dotýka.

Informácie, ktoré sú súčasťou spisu možno použiť iba na plnenie úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Okrem uvedeného, s výnimkou informácií poskytnutých Policajným zborom alebo niektorou zo spravodajských služieb a informácií poskytnutých Európskou komisiou alebo niektorým z členských štátov Európskej únie v rámci spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, možno informácie obsiahnuté v spise použiť aj na účel vykonania bezpečnostnej previerky realizovanej Národným bezpečnostným úradom v súlade s § 20 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Informácie a podnety od Policajného zboru a spravodajských služieb môže ministerstvo hospodárstva ďalej zdieľať konzultujúcim orgánom (§ 6 písm. h) zákona) a členským štátom Európskej únie a Európskej komisii v rámci spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, iba na základe predchádzajúceho písomného súhlasu Policajného zboru alebo spravodajskej služby.

V záujme ochrany spracovávaných informácií a ich zdrojov, podľa pripravovaného štatútu expertnej skupiny by mali byť všetky stanoviská ministerstva hospodárstva a konzultujúcich orgánov, ako aj informácie od Policajného zboru a spravodajských služieb klasifikované minimálne so stupňom utajenia vyhradené, pričom stupeň utajenia určí pôvodca vydaného stanoviska alebo poskytnutej informácie samostatne. Podania zahraničného investora a cieľovej osoby nie sú utajovanými dokumentmi. Rovnako nie je utajovaným dokumentom rozhodnutie vydané podľa tohto zákona, a to s ohľadom na skutočnosť, že adresátom rozhodnutia je zahraničný investor, eventuálne v prípade rozhodnutia o spáchaní správneho deliktu, či iného správneho deliktu ním môžu byť aj iné osoby – páchatelia správneho deliktu alebo iného správneho deliktu. Podľa § 61 ods. 2 zákona sa informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku

dohľadu nesprístupňujú podľa zákona o slobode informácií, t. j. nesprístupňujú sa informácie o rozhodnutiach ministerstva hospodárstva podľa tohto zákona, či už ide o rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia vo forme záznamu v spise, ako ani informácie o uplatnení § 15 ods. 6 alebo ods. 7 zákona, či § 21 ods. 1 alebo ods. 2 zákona.

Obmedzenie prístupu k informáciám prispeje k ochrane spolupráce medzi všetkými zúčastnenými subjektmi, najmä však spolupráce zo strany Policajného zboru a spravodajských služieb, t. j. zvýši sa ochrana zdrojov informácií získaných v rámci danej spolupráce a prostriedkov použitých na ich získanie, a predíde sa tak odhaleniu totožnosti príslušníkov a osôb konajúcich v prospech polície alebo spravodajských služieb, ohrozeniu plnenia úloh Policajného zboru alebo spravodajských služieb, ako aj ohrozeniu medzinárodnej spravodajskej spolupráce.

Napriek uvedenému, zákon rešpektuje špecifické postavenie zahraničného investora a cieľovej osoby, ktorým priznáva právo nahliadnuť do spisu, robiť si z neho výpisy a odpisy a dostať z neho kópie alebo informácie. Uvedené sa však nevzťahuje na

- a) zápisnicu o hlasovaní,
- b) informácie a podklady poskytnuté Policajným zborom alebo spravodajskými službami,
- c) informácie a podklady získané v rámci spolupráce v oblasti preverovania priamych zahraničných investícií v Európskej únii podľa § 56 a 57 zákona.

V prípade uplatnenia menovaných práv zahraničného investora alebo cieľovej osoby má ministerstvo hospodárstva povinnosť vykonať všetky potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu ochrany utajovaných skutočností alebo iných informácií chránených osobitnými predpismi, bankového tajomstva, daňového tajomstva, obchodného tajomstva, alebo k porušeniu ochrany inej informácie, ktorú zahraničný investor alebo cieľová osoba označí za dôvernú informáciu, ktorá je dostupná len obmedzenému okruhu osôb a jej sprístupnením by mohlo dôjsť k ujme na právom chránených záujmoch osoby, ktorá ju poskytla alebo inej osoby alebo aby sa neporušila zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti.

Právo nahliadnuť do spisu má taktiež verejný ochranca práv pri výkone svojej pôsobnosti. Predchádzajúci odsek sa rovnako uplatní aj v tomto prípade.

K § 59

Osobám, ktoré sa podieľajú na plnení úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení sa ustanovuje povinnosť mlčanlivosti.

Povinnosť mlčanlivosti sa vzťahuje na všetky skutočnosti, o ktorých sa osoby podieľajúce sa na plnení úloh podľa tohto zákona alebo podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení v tejto súvislosti dozvedeli. Môže ísť o informácie, ktoré sa dané osoby dozvedeli v konaní o zahraničnej investícii, ale aj o informácie, s ktorými sa oboznámili mimo tohto konania, napr. v konaní o správnom delikte, pri kontrole, či pri posudzovaní notifikácie členského štátu Európskej únie podľa čl. 6 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení a pod.

Nositelom povinnosti mlčanlivosti sú v prvom rade zamestnanci ministerstva hospodárstva, konzultujúcich orgánov (§ 6 písm. h) zákona), ministerstva financií, a príslušníci Policajného zboru či spravodajských služieb. Osoby, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti však nemusia byť výlučne osobami v služobnom pomere v orgánoch štátnej správy podieľajúcimi sa na implementácii tohto zákona alebo nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ale ide aj o osoby, ktoré sa na plnení úloh podľa tohto zákona podieľajú nepriamo – napríklad môže ísť aj o osobu pôsobiacu v subjekte územnej samosprávy, ktorá poskytla ministerstvu hospodárstva súčinnosť podľa § 7 ods. 5 a 6 zákona.

Zákon explicitne uvádza, že povinnosť mlčanlivosti nezaniká spolu so skončením služobného alebo obdobného vzťahu ale trvá aj po jeho skončení.

Porušením povinnosti mlčanlivosti nie je poskytnutie informácie taxatívne vymedzeným subjektom, a to

- a) súdu,
- b) orgánu činnému v trestnom konaní na účely trestného konania,
- c) službe kriminálnej polície Policajného zboru a službe finančnej polície Policajného zboru na plnenie ich úloh,
- d) prokuratúre na plnenie jej úloh,
- e) ústrednému orgánu štátnej správy, ak je to nevyhnutné na plnenie úloh ustanovených zákonom, a to výlučne v rozsahu informácie o začatí konania o zahraničnej investícii a informácie o výsledku konania o zahraničnej investícii.

Pod písmenom e) sa rozumie nie len postúpenie informácie inému ústrednému orgánu štátnej správy ale aj v rámci ministerstva hospodárstva samotného, ak je to nevyhnutné na plnenie zákonom ustanovených úloh. V oboch prípadoch je nutné rešpektovať zákonom ustanovený rozsah postupovanej informácie, t. j. zdieľa sa iba informácia o začatí, prípadne informácia o výsledku konania o zahraničnej investícii, avšak bez bližších detailov a pri rešpektovaní limitov podľa § 58 zákona.

Minister hospodárstva Slovenskej republiky môže zbaviť povinnosti zachovávať mlčanlivosť na žiadosť príslušného súdu, orgánu alebo služby podľa odseku 3, t. j. aby nedošlo k porušeniu povinnosti mlčanlivosti, poskytnutiu informácie podľa odseku 3, musí predchádzať zbavenie povinnosti mlčanlivosti ministrom hospodárstva Slovenskej republiky. Zákon v tejto súvislosti rešpektuje osobitnú úpravu obsiahnutú v čl. 10 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení a v zákone č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K § 60

Úprava sa venuje osobným údajom a ich ochrane.

Súčasťou informácií, ktoré ministerstvo hospodárstva spracúva pri plnení úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení môžu byť aj osobné údaje.

Ministerstvo hospodárstva spracúva osobné údaje naprieč všetkými konaniami a postupmi upravenými týmto zákonom, ako aj v rámci mechanizmu spolupráce s inými členskými štátmi Európskej únie a s Európskou komisiou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Zákon explicitne uvádza, že účelom spracúvania osobných údajov zo strany ministerstva hospodárstva je

- a) posudzovanie rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky podľa § 15 zákona,
- b) preverovanie podľa § 16 až 26 zákona,
- c) konanie o zmene rozhodnutia o podmienenom povolení zahraničnej investície podľa § 27 zákona,
- d) kontrola podľa § 31 až 33 zákona,
- e) konanie o správnom delikte podľa § 40 zákona,
- f) konanie o inom správnom delikte fyzickej osoby podľa § 50 zákona,
- g) spolupráca podľa § 57 a 58 zákona,
- h) posúdenie kvalifikovaného podnetu podľa § 65 zákona,
- i) spolupráca s inými členskými štátmi Európskej únie a Európskou komisiou podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Odsek 4 sa venuje kategóriám osobných údajov, ktoré ministerstvo hospodárstva spracúva. Tento zoznam však nie je uzavretý vzhľadom na skutočnosť, že ministerstvo hospodárstva pri plnení úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení spracúva vždy rôzny osobných údajov. V určitých prípadoch dokonca ministerstvo hospodárstva nevie

ovplyvniť rozsah osobných údajov, ktoré sú mu poskytnuté, napríklad pri podaní žiadosti o preverenie zo strany zahraničného investora, či pri oznámení o preverovanej priamej zahraničnej investícii zo strany iného členského štátu Európskej únie podľa čl. 6 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

V závislosti od toho, či ministerstvo hospodárstva spracúva osobné údaje samo alebo ide o osobné údaje zdieľané s inými členskými štátmi Európskej únie a/alebo s Európskou komisiou v rámci spolupráce nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, má ministerstvo vo vzťahu k dotknutým osobným údajom postavenie samostatného prevádzkovateľa alebo spoločného prevádzkovateľa. V druhom prípade je ministerstvo hospodárstva spoločným prevádzkovateľom spoločne so všetkými členskými štátmi Európskej únie a/alebo s Európskou komisiou, medzi ktorými došlo k zdieľaniu dotknutých osobných údajov. Vzhľadom na uvedené, členské štáty Európskej únie vrátane Slovenskej republiky a Európska komisia uzavreli „Dohodu o spoločnom prevádzkovaní s ohľadom na spracúvanie osobných údajov v kontexte mechanizmu spolupráce podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie“ (ďalej len „Dohoda o spoločnom prevádzkovaní“). V zmysle predmetnej Dohody o spoločnom prevádzkovaní môžu strany dohody spracúvať osobné údaje v kontexte výmeny informácií, ktorá je potrebná na preverovanie priamych zahraničných investícií a zabezpečenie účinnosti spolupráce stanovenej v nariadení (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Právnym základom uvedeného spracúvania osobných údajov spoločnými prevádzkovateľmi je čl. 14 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. V prípade, kedy ministerstvo hospodárstva vystupuje ako samostatný prevádzkovateľ je právnym základom spracúvania osobných údajov § 60 ods. 1 zákona.

V zmysle Dohody o spoločnom prevádzkovaní, strany dohody uchovávajú osobné údaje len na čas, ktorý je nevyhnutne potrebný na dosiahnutie účelu preverovania priamych zahraničných investícií členskými štátmi Európskej únie a zabezpečenie účinnosti spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Strany dohody neuchovávajú ani nespracúvajú osobné údaje dlhšie, než je to potrebné na plnenie dohodnutých účelov a povinností stanovených v predmetnej dohode. Uvedenému zodpovedá dikcia § 60 ods. 12 zákona, podľa ktorej ministerstvo hospodárstva spracúva osobné údaje po dobu nevyhnutnú pre plnenie úloh podľa tohto zákona a podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Pokiaľ ide o dobu nevyhnutnú pre plnenie úloh podľa tohto zákona, tou sa rozumie najmä riadne ukončenie konaní, postupov, kontroly, či spolupráce vymenovaných v § 60 ods. 2 zákona písm. a) až h).

Ministerstvo hospodárstva je oprávnené sprístupniť spracúvané osobné údaje okruhu subjektov menovaných v § 60 ods. 5 zákona. Patria sem konzultujúce orgány (§ 6 písm. h) zákona), Policajný zbor, spravodajské služby, orgány štátnej správy, subjekty územnej samosprávy a verejnoprávne inštitúcie v rámci súčinnosti podľa § 7 ods. 5 a 6 zákona, ak je to nevyhnutné pre zabezpečenie ich súčinnosti, členské štáty Európskej únie a Európska komisia. Zákon pri tejto príležitosti zdôrazňuje, že k sprístupneniu osobných údajov môže dôjsť výlučne v nevyhnutnom rozsahu a vždy len na účel podľa § 60 ods. 2 zákona, t. j. na účel tam menovaných konaní, postupov, kontroly, či spolupráce podľa tohto zákona alebo spolupráce podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že k sprístupneniu osobných údajov za iným účelom, resp. na základe iného predpisu, nie je možné.

Úprava v odsekoch 6 až 11 sa venuje obmedzeniu práv dotknutej osoby v súlade s čl. 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4. 5. 2016) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2016/679 v platnom znení“). Obmedzenie sa výlučne vzťahuje na právo dotknutej osoby na informácie podľa čl. 13 a 14 a právo dotknutej

osoby na prístup k údajom podľa čl. 15 nariadenia (EÚ) 2016/679 v platnom znení. Ak ide o plnenie úloh podľa zákona, ministerstvo hospodárstva je oprávnené odložiť, eventuálne obmedziť menované práva dotknutej osoby v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas, ak je to potrebné na riadne a správne posúdenie dôvodov na začatie konania o zahraničnej investícii z úradnej moci, dôvodnosti kvalifikovaného podnetu, riadnej a správnej kontroly a vyodenie zodpovednosti za správny delikt alebo iný správny delikt podľa tohto zákona. Ak ide o plnenie úloh podľa nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ministerstvo hospodárstva je oprávnené odložiť, eventuálne obmedziť menované práva dotknutej osoby v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas, ak je to potrebné na riadne a správne posúdenie dôvodnosti pripomienok členského štátu Európskej únie alebo stanoviska Európskej komisie nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení.

Úprava obsiahnutá v § 60 zákona obsahuje minimálne záruky, ktoré sú vyžadované v čl. 23 nariadenia (EÚ) 2016/679 v platnom znení s ohľadom na obmedzenie práv dotknutej osoby.

K § 61

Na postupy podľa tohto zákona sa neaplikuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Tieto postupy a ich hlavné inštitúty sú preto upravené priamo v zákone o preverovaní zahraničných investícií.

V odseku 2 zákon explicitne uvádza, že informácie získané alebo vytvorené pri plnení úloh podľa tohto zákona sa považujú za výkon dohľadu nad zahraničnými investíciami. Dohľadom sa nerozumie len samotné konanie o zahraničnej investícii, ale aj úkony a postupy, ktoré konaniu o zahraničnej investícii nevyhnutne predchádzajú, ktoré sú, resp. môžu byť v súbehu s ním, a zároveň tie, ktoré po konaní o zahraničnej investícii podľa zákona nasledujú, nakoľko sú neoddeliteľnou súčasťou mechanizmu dohľadu nad zahraničnými investíciami v Slovenskej republike. Pod výkon dohľadu preto patria aj informácie získané alebo vytvorené pri plnení úloh podľa tohto zákona v súvislosti s konaním o zmene rozhodnutia o podmienenečnom povolení zahraničnej investície, kontrolou, konaním o správnych deliktoch, či iných správnych deliktoch, výkonom rozhodnutia, ako aj spoluprácou na národnej a medzinárodnej úrovni (§ 56 a 57 zákona).

Všetky informácie spadajúce do vyššie špecifikovaného okruhu sú vylúčené zo sprístupňovania verejnosti podľa § 11 ods. 1 písm. h) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Obmedzenie práva na informácie nadväzuje na čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, pričom ide o opatrenie nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, ako aj na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku – požiadavka na obmedzenie práva na informácie v tomto rozsahu vyplynula predovšetkým zo zamerania pôsobnosti vykonávanej podľa tohto zákona, z cieľa, ktorý sa zákonom sleduje a z povahy spracovávaných informácií, ktoré súvisia s bezpečnostnými záujmami Slovenskej republiky a Európskej únie.

Ustanovenie § 61 ods. 2 zákona zároveň nevylučuje povinnosť ministerstva hospodárstva obmedziť sprístupnenie informácie, ktorá nebola získaná alebo vytvorená v rámci dohľadu, z iných dôvodov, ktoré rozoznáva § 8 až 11 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Môže ísť najmä o utajované skutočnosti, obchodné tajomstvo, alebo informácie, ktorých sprístupnenie by bolo v rozpore s právne záväznými aktmi Európskej únie. Posledný príklad reflektuje na informácie, ktoré sú získané alebo vytvorené v rámci spolupráce v oblasti preverovania priamych zahraničných investícií v Európskej únii (§ 56 a 57 zákona). Podľa článku 10 nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení, sa informácie získané ako výsledok uplatňovania tohto nariadenia používajú len na účely, pre ktoré boli vyžiadané.

Obmedzenie prístupu k informáciám okrem iného prispeje k ochrane spolupráce medzi všetkými zúčastnenými subjektmi, najmä však spolupráce zo strany Policajného zboru a spravodajských služieb, t. j. zvýši sa ochrana zdrojov informácií získaných v rámci danej spolupráce a prostriedkov použitých na ich získanie, a predíde sa tak odhaleniu totožnosti príslušníkov a osôb konajúcich v prospech Policajného zboru alebo spravodajských služieb, ohrozeniu plnenia úloh Policajného zboru alebo spravodajských služieb, ako aj ohrozeniu medzinárodnej spravodajskej spolupráce.

Zároveň, obmedzením prístupu k informáciám sa nepriamo zabezpečí ochrana pred prípadnými negatívnymi vplyvmi zverejnenia informácie o posudzovaní rizika negatívneho vplyvu alebo informácie o preverovaní (a súvisiacich informácií) na obchodnú činnosť zahraničného investora a cieľovej osoby. Obmedzením prístupu k informáciám týkajúcim sa kvalifikovaného podnetu podľa § 65 zákona sa okrem iného zabezpečí ochrana podávateľa podnetu pred dopadom zverejnenia informácie o využití tohto inštitútu na jeho osobu, či naopak, v prípade nedôvodnosti kvalifikovaného podnetu, sa zabezpečí ochrana zahraničného investora a cieľovej osoby pred negatívnym vplyvom nedôvodného podania na ich obchodnú činnosť, dobré meno, povest', atď.

Chyby v písaní, počítaní a iné zrejme nesprávnosti vo vyhotovení rozhodnutia podľa tohto zákona ministerstvo hospodárstva kedykoľvek, aj bez návrhu opraví a upovedomí o tom všetkých, ktorým sa rozhodnutie zasiela podľa tohto zákona.

K § 62

Zákon vyžaduje, aby boli všetky podania robené v štátnom jazyku Slovenskej republiky. Na podania v inom ako štátnom jazyku sa neprihliada. Nevyhnutnou výnimkou z tohto pravidla sú podania v rámci spolupráce v oblasti preverovania priamych zahraničných investícií v Európskej únii podľa § 56 a 57 zákona.

Zákon ďalej upravuje spôsob, akým sa podanie realizuje. Kým podanie, ktoré neobsahuje utajované skutočnosti, sa spravidla podáva na ministerstvo hospodárstva formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente, podanie, ktoré obsahuje utajované skutočnosti, sa realizuje v súlade so zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pre podania obsahujúce utajované skutočnosti sa neustanovuje osobitná úprava, nakoľko by išlo o duplicitu bez pridanej hodnoty.

V zákone je zohľadnené, že nie všetky osoby sú povinné mať zriadenú elektronickú schránku. Ak podanie podľa tohto zákona robí osoba, ktorá nemá zriadenú elektronickú schránku a nemá povinnosť ju mať zriadenú, podanie môže urobiť v listinnej podobe. Osoba, ktorá má povinnosť mať zriadenú elektronickú schránku je oprávnená a zároveň povinná urobiť podanie podľa tohto zákona výlučne formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente (s výnimkou odseku 2).

V súvislosti s podaním realizovaným formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente avšak bez autorizácie, zákon ponecháva priestor pre nápravu. Takéto podanie je nutné doplniť v elektronickej podobe s autorizáciou podľa zákona o e-Governmente, a to v dodatočnej lehote piatich dní od jeho odoslania ministerstvu hospodárstva. Zákon výslovne uvádza, že na dodatočné doplnenie podania sa nevyzýva. V prípade, ak neautorizované elektronické podanie nie je včas doplnené v elektronickej podobe s chýbajúcou autorizáciou, neprihliada sa naň. Na takéto podanie sa hľadá, akoby nebolo urobené.

Zákon explicitne neupravuje, kedy sa podanie formou elektronického podania podľa zákona o e-Governmente považuje za urobené. Podľa § 25 zákona o e-Governmente a ustálenej rozhodovacej praxe súdov je týmto momentom okamih odoslania podania do elektronickej schránky ministerstva hospodárstva.

Ak má konkrétne podanie podľa tohto zákona ustanovenú formu, predmetné podanie možno urobiť výlučne v tejto forme. Na podanie, ktoré nie je urobené vo forme ustanovenej zákonom alebo vykonávacím právnym predpisom, ministerstvo hospodárstva nemusí prihliadať. Ministerstvo hospodárstva je povinné upovedomiť osobu, ktorá podanie urobila o tom, že sa na jej podanie neprihliada.

Podávateľ podania je oprávnený v podaní označiť informácie, ktoré sú utajovanými skutočnosťami, inými informáciami chránenými osobitnými predpismi, t. j. napríklad bankové či daňové tajomstvo, a dôvernými informáciami, ktoré sú dostupné len obmedzenému okruhu osôb a ich sprístupnením by mohlo dôjsť k ujme na právom chránených záujmoch osoby, ktorá ju poskytla alebo inej osoby alebo aby sa neporušila zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti. Pri uplatnení tohto práca podávateľ podania predloží písomné odôvodnenie takéhoto označenia a podanie urobí aj v znení, ktoré označené informácie neobsahuje. Z dikcie odseku 6 vyplýva, že k uvedeným úkonom by spravidla malo dôjsť zo strany podávateľa podnetu pri prvotnom podaní, nie dodatočne.

K § 63

Ustanovenie upravuje doručovanie písomností pri výkone pôsobnosti podľa tohto zákona.

V rámci úpravy doručovania zákon počíta s tým, že konzultujúcim orgánom (§ 6 písm. h) zákona), ministerstvu financií, Policajnému zboru, spravodajským službám, členským štátom Európskej únie a Európskej komisii, bude ministerstvo hospodárstva doručovať aj písomnosti, ktoré obsahujú utajované skutočnosti. Doručovanie písomností obsahujúcich utajované skutočnosti sa riadi úpravou obsiahnutou v osobitnom predpise, ktorým je zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zohľadnením trendov nastavených zákonom o e-Governmente, ministerstvo hospodárstva doručuje ostatné písomnosti (t. j. tie, ktoré neobsahujú utajované skutočnosti) do elektronickej schránky adresáta.

Ak adresát písomnosti nemá zriadenú elektronickú schránku a zároveň nemá zákonnú povinnosť mať elektronickú schránku zriadenú, ministerstvo hospodárstva doručuje písomnosti podľa tohto zákona do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

Pre úplnosť zákon upravuje situáciu, kedy adresát písomnosti bezdôvodne odmietne prijať písomnosť. Daná písomnosť sa považuje za doručенú dňom, kedy adresát odoprel jej prijatie.

Za účelom zabezpečenia plynulosti posúdenia rizika negatívneho vplyvu na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 zákona), preverovania (§ 16 a nasl. zákona), ako aj iných postupov upravených zákonom (napr. kontrola, konanie o zmene rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície, posúdenie kvalifikovaného podnetu podľa § 65 zákona atď.), zákon venuje pozornosť aj situácii, kedy je doručovanie spojené s ťažkosťami alebo s priet'ahmi alebo ak ide o adresáta so sídlom v zahraničí, ktorý nie je zastúpený advokátom alebo iným zvoleným zástupcom. V daných prípadoch je ministerstvo hospodárstva oprávnené uložiť adresátovi, aby si na prijímanie písomností zvolil zástupcu, ktorému možno písomnosti doručovať bez ťažkostí a priet'ahov, na čo ministerstvo hospodárstva určí primeranú lehotu, nie kratšiu ako 15 dní. Ak si adresát zástupcu nezvolí v určenej lehote, ministerstvo hospodárstva mu doručuje písomnosti uložením v spise.

K § 64

Zákon v § 60 ods. 1 ustanovuje, že na konania podľa tohto zákona sa nevzťahuje správny poriadok. Z tohto dôvodu bolo nevyhnutnosťou do zákona zakomponovať úpravu lehôt.

Do lehoty ustanovenej týmto zákonom alebo určenej ministerstvom hospodárstva sa nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty. Lehoty určené podľa

mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak taký deň v mesiaci nie je, končí sa lehota posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší budúci pracovný deň.

Ustanovenie neobsahuje úpravu lehôt určených podľa týždňov, nakoľko zákon s takýmito lehotami nepočíta.

V pochybnostiach o zachovaní lehoty sa táto považuje za zachovanú, kým sa nepreukáže opak. Ide teda o vyvrátiteľnú domnienku.

Ministerstvo hospodárstva zo závažných dôvodov odpustí zmeškanie lehoty, ak o to požiada osoba, ktorá lehotu zmeškala, do desiatich dní odo dňa, kedy pominula príčina zmeškania. Podmienkou je, že dotknutá osoba v tej istej lehote urobí zmeškaný úkon. Zákon ustanovuje objektívnu lehotu, po uplynutí ktorej nemožno zmeškanie lehoty odpustiť, a to je jeden mesiac odo dňa, keď sa mal úkon urobiť.

Zákon nepripúšťa podanie riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o žiadosti o odpustenie zmeškanej lehoty.

Odsek 4 sa venuje situácii, kedy zahraničný investor alebo cieľová osoba dopĺňa alebo opravuje informácie, podklady alebo vysvetlenia vyžiadané ministerstvom hospodárstva. Počas doby dopĺňania, resp. opravy realizovanej zo strany zahraničného investora alebo cieľovej osoby lehoty podľa tohto zákona neplynú. Uvedené má osobitný význam v konaní o zahraničnej investícii, kde zákon využíva inštitút fikcie, a to tak vo fáze posudzovania rizík negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 ods. 7 zákona), ako aj v rámci preverovania (§ 21 ods. 2 zákona).

K § 65

Zákon vníma výhody plynúce z primeranej obozretnosti tretích strán a v tejto súvislosti zakotvuje oprávnenie každého podať kvalifikovaný podnet.

Podľa zákona sa na dôvodné kvalifikované podnety prihliada pri posudzovaní rizika negatívneho vplyvu zahraničnej investície na bezpečnosť a verejný poriadok Slovenskej republiky (§ 15 zákona), pri posudzovaní začatia konania z úradnej moci (§ 12 zákona), pri preverovaní zahraničnej investície (§ 16 a nasl. zákona), pri kontrole (§ 31 až 33 zákona), pri obnove konania (§ 26 zákona) a pri zmene rozhodnutia o podmienечnom povolení zahraničnej investície (§ 27 zákona).

Predpokladom prihliadnutia na takýto podnet sú dve podmienky, ktoré musia byť splnené kumulatívne, a to

- musí ísť o kvalifikovaný podnet podľa § 65 zákona, t. j. podnet musí byť podaný na ministerstvo hospodárstva elektronicky a musí obsahovať zákonom ustanovené obsahové náležitosti podania,
- podnet musí byť vyhodnotený ako dôvodný.

Kvalifikované podnety ministerstvo hospodárstva zasiela aj Policajnému zboru a spravodajským službám, ktoré sú oprávnené poskytnúť ministerstvu hospodárstva informácie potrebné pre vyhodnotenie ich dôvodnosti.

Ministerstvo hospodárstva je oprávnené konzultovať dôvodnosť kvalifikovaného podnetu s konzultujúcimi orgánmi (§ 6 písm. h) zákona).

Na nedôvodný kvalifikovaný podnet a na podanie, ktoré nie je kvalifikovaným podnetom, sa neprihliada. O tejto skutočnosti ministerstvo hospodárstva podávateľa kvalifikovaného podnetu informuje.

K § 66

Ustanovenia definujú povinné náležitosti zápisnice, ktorú vyhotoví ministerstvo hospodárstva o konzultácii (§ 6 písm. i) zákona) alebo jej časti, ak sa uskutoční ústnou formou.

Zo zápisnice musí byť najmä zrejmé kto, kde a kedy sa konzultácie zúčastnil, predmet konzultácie, priebeh konzultácie a výsledok. Zápisnica obsahuje taktiež výrok a výsledok hlasovania, ak je súčasťou konzultácie hlasovanie. Odsek 2 neobsahuje uzavretý výpočet náležitostí zápisnice, preto ministerstvo hospodárstva v prípade potreby uvedie v zápisnici aj iné skutočnosti, resp. údaje, ktoré zákon explicitne neuvádza.

Zápisnicu podpisujú po prečítaní všetky osoby, ktoré sa konzultácii alebo jej časti zúčastnili, a zápisnicu o hlasovaní podpisujú všetky osoby, ktoré sa zúčastnili hlasovania. V prípade, ak niektorá zo zúčastnených osôb odmietne podpísať zápisnicu, v zápisnici sa zaznamenajú aj dôvody tohto konania a námietky proti obsahu zápisnice.

K § 67

Ustanovenia sa venujú podrobnej úprave inštitútu správcu. Upravená je najmä samotná činnosť správcu, kritériá pre výkon činnosti správcu a postavenie správcu pri výkone dohľadu.

Za správcu sa podľa zákona považuje nezávislá tretia strana, ktorá napomáha ministerstvu hospodárstva vykonávať dohľad nad plnením rozhodnutia o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, či rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície. V prípade prvej skupiny rozhodnutí môže ministerstvo hospodárstva uložiť zahraničnému investorovi povinnosť určiť správcu, ak je to prospešné pre výkon dohľadu nad plnením uložených mitigačných opatrení (§ 19 ods. 3 zákona). Pokiaľ ide o druhú skupinu rozhodnutí, ministerstvo hospodárstva uloží zahraničnému investorovi povinnosť určiť správcu, ak je to nevyhnutné na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii (§ 20 ods. 4 písm. c) zákona). V oboch prípadoch, ministerstvo hospodárstva spolu s uložením povinnosti určiť správcu v rozhodnutí o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, prípadne v rozhodnutí o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície, zároveň určí rozsah v akom správca napomáha vykonávať dohľad, spôsob výkonu dohľadu a osobitné podmienky týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu.

Voľba správcu je ponechaná na zahraničného investora. Zahraničný investor však pri svojom výbere nemá voľnú ruku ale je povinný rešpektovať základné kritériá vzťahujúce sa na osobu správcu ustanovené zákonom (odsek 5, resp. odsek 9), ako aj osobitné podmienky týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu určené v rozhodnutí o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, resp. v rozhodnutí o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície. Správca, ktorého si zahraničný investor vyberie, nevyhnutne podlieha schváleniu zo strany ministerstva hospodárstva. Ministerstvo hospodárstva vybraného správcu neschváli, ak nespĺňa kritériá ustanovené zákonom (odsek 5, resp. odsek 9) alebo osobitné podmienky týkajúce sa odbornej spôsobilosti správcu určené v rozhodnutí o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, prípadne v rozhodnutí o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície. O schválení vybraného správcu alebo dôvodoch jeho neschválenia ministerstvo hospodárstva informuje zahraničného investora do desiatich dní od doručenia písomného oznámenia osoby vybraného správcu zahraničným investorom.

Základné požiadavky, ktoré zákon kladie na osobu správcu, sú uvedené v odseku 5. Ide o taxatívny výpočet kritérií, ktoré zabezpečujú určitý stupeň „kvality“ vybraného správcu a ním vykonávaného dohľadu. Podľa predmetného ustanovenia môže byť správcom fyzická osoba, ktorá kumulatívne spĺňa všetky ustanovené požiadavky, a to konkrétne fyzická osoba, ktorá je

- a) občanom Slovenskej republiky alebo iného členského štátu Európskej únie,
- b) spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu,

- c) bezúhonná,
- d) dôveryhodná a
- e) odborne spôsobilá.

Požiadavku na bezúhonnosť, dôveryhodnosť a odbornú spôsobilosť zákon vymedzuje v odsekoch 6 až 8.

Zákon umožňuje, aby správcom bola aj právnická osoba. V tom prípade je nevyhnutné, aby základné požiadavky kladené na správcu – fyzickú osobu spĺňal zamestnanec predmetnej právnickej osoby, pričom dohľad nad plnením rozhodnutia o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, či rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície, sa realizuje výlučne prostredníctvom tohto zamestnanca.

Obdobne ako osoby podieľajúce sa na plnení úloh podľa tohto zákona aj správca je viazaný povinnosťou zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone svojej činnosti. Povinnosť zachovávať mlčanlivosť sa vzťahuje aj na osoby, ktoré správca poverí vykonaním jednotlivých úkonov činnosti správcu. Pokiaľ ide o trvanie povinnosti zachovávať mlčanlivosť, táto nie je ohrozená vykonávaním dohľadu nad plnením konkrétneho rozhodnutia o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, resp. rozhodnutia o zákaze uskutočnenej investície, ale trvá aj po skončení výkonu tejto činnosti.

Za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť sa nepovažuje poskytnutie informácie taxatívne vymedzenému okruhu subjektov, a to ministerstvu hospodárstva, súdu, orgánu činnému v trestnom konaní na účely trestného konania, a službe kriminálnej polície Policajného zboru, službe finančnej polície Policajného zboru a prokuratúre na plnenie ich úloh ustanovených osobitnými predpismi.

Porušenie povinnosti správcu zachovávať mlčanlivosť zákon upravuje ako správny delikt (§ 38 ods. 1 písm. a) zákona) alebo iný správny delikt, ak ide o správu – fyzickú osobu (§ 48 ods. 1 písm. b) zákona). Ďalším a posledným protiprávnym konaním, ktoré zákon rozoznáva v súvislosti s vykonávaním činnosti správcu je úmyselné poskytnutie nepravdivých alebo neúplných informácií alebo podkladov ministerstvu hospodárstva, ak uvedené konanie správcu ovplyvní výkon dohľadu nad plnením rozhodnutia o podmiennečnom povolení zahraničnej investície, resp. rozhodnutia o zákaze uskutočnenej zahraničnej investície. V závislosti od toho, či sa tento protiprávneho konania dopustila správca – právnická osoba alebo správca – fyzická osoba ide o správny delikt § 38 ods. 1 písm. b) zákona) alebo iný správny delikt podľa § 48 ods. 1 písm. a) zákona.

Ak sa správca dopustí protiprávneho konania podľa tohto zákona a za toto protiprávne konanie mu bola právoplatne uložená pokuta, má sa za to, že prestal spĺňať podmienku dôveryhodnosti v zmysle jej vymedzenia v odseku 7 a zahraničnému investorovi vzniká povinnosť vybrať si nového správcu. Zahraničný investor má povinnosť vybrať si nového správcu aj v prípade, ak správca zomrie alebo v prípade právnickej osoby, ak táto zanikne bez nástupcu. Ďalej ide o prípady, kedy správca prestane spĺňať ktorékoľvek iné z kritérií podľa odseku 5, ak ide o fyzickú osobu alebo odseku 9, ak ide o právnickú osobu, a prípady, kedy správca prestane vykonávať činnosť podľa tohto zákona, najmä na základe dohody alebo na základe jednostranného právneho úkonu správcu alebo zahraničného investora. Logicky, zahraničný investor musí vybrať nového správcu aj vtedy, ak ministerstvo hospodárstva neschválilo skôr vybraného a oznámeného správcu.

Dôležitým aspektom inštitútu správcu je, že správca pri výkone svojej činnosti postupuje v úzkej súčinnosti s ministerstvom hospodárstva. Zákon v tejto súvislosti ustanovuje povinnosť správcu priebežne informovať ministerstvo hospodárstva o výsledkoch svojej činnosti a bezodkladne ministerstvu hospodárstva oznámiť prípadné zistenie porušenia rozhodnutia

o podmienanom povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície. Uvedené vyplýva z podstaty činnosti správcu.

Odmenu správcu a náklady, ktoré správcovi vzniknú pri vykonávaní dohľadu, hradí zahraničný investor. Výška odmeny správcu preto podlieha dohode medzi správcom a zahraničným investorom. Ministerstvo hospodárstva do uvedenej dohody žiadnym spôsobom nevstupuje.

K § 68

Zákon rozoznáva dva prípady obmedzenia alebo zákazu výkonu práv, ktoré zahraničný investor nadobudol v dôsledku uskutočnenia zahraničnej investície.

V prvom prípade, ministerstvo hospodárstva môže obmedziť alebo zakázať výkon práv nadobudnutých v dôsledku uskutočnenia zahraničnej investície v rozhodnutí o zákaze zahraničnej investície. Ide o obmedzenie alebo zákaz výkonu práv v nevyhnutnom rozsahu, t. j. v takom rozsahu, ktorý je nevyhnutný na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku Európskej únie. V danom prípade sa obmedzenie alebo zákaz výkonu práv uplatňuje odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zákaze zahraničnej investície do času zvrátenia zahraničnej investície, t. j. do obnovenia stavu, ktorý existoval pred uskutočnením zahraničnej investície alebo navodenia stavu, kedy investícia ďalej nenapĺňa definíciu zahraničnej investície podľa § 2 zákona alebo kritickej zahraničnej investície podľa § 3 zákona. Je nutné zdôrazniť, že k obmedzeniu alebo zákazu výkonu práv, ktoré zahraničný investor nadobudol v dôsledku uskutočnenia zahraničnej investície, ministerstvo hospodárstva nemusí pristúpiť vždy keď vydáva rozhodnutie o zákaze predmetnej zahraničnej investície. Ministerstvo hospodárstva uloží zákaz alebo obmedzenie výkonu predmetných práv výlučne za predpokladu, že je to nevyhnutné na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky alebo bezpečnosti a verejného poriadku v Európskej únii.

Druhú skupinu tvoria prípady, kedy kritická zahraničná investícia bola uskutočnená v rozpore s § 11 ods. 1 zákona. Takéto uskutočnenie zahraničnej investície síce je platné, výkon práv zahraničného investora nadobudnutých v rozpore s § 11 ods. 1 zákona je však zakázaný. V tomto prípade sa zákaz výkonu práv uplatňuje na základe zákona, a to od momentu porušenia § 11 ods. 1 zákona až do vydania rozhodnutia o povolení zahraničnej investície alebo rozhodnutia o podmienanom povolení zahraničnej investície.

V oboch uvedených prípadoch zákon zahraničnému investorovi umožňuje výkon tých práv, ktoré sú nevyhnutné na

- zvrátenie zahraničnej investície a plnenie iných povinností uložených v rozhodnutí o zákaze zahraničnej investície alebo povinností ustanovených týmto zákonom,
- zabezpečenie riadneho chodu cieľovej osoby,
- zabezpečenie dodávok kritických vstupov, ktoré súvisia s energetickou, surovinovou alebo potravinovou bezpečnosťou.

Je dôležité upriamiť pozornosť aj na skutočnosť, že porušenie povinnosti obmedzenia práv alebo zákazu výkonu práv je správnym deliktom podľa § 36 ods. 1 písm. d) zákona, eventuálne iným správnym deliktom podľa § 47 ods. 1 písm. d) zákona (viď dôvodová správa k predmetným ustanoveniam zákona).

Úkony vykonané v rozpore s obmedzením alebo zákazom výkonu práv podľa § 68 zákona nie sú postihnuté neplatnosťou.

K § 69

Odôvodnená požiadavka na obmedzenie prístupu k informáciám je sčasti kompenzovaná povinnosťou ministerstva hospodárstva zverejňovať na svojom webovom sídle súhrnné informácie o uplatňovaní zákona za predchádzajúci kalendárny rok.

Zákon ustanovuje obsahové náležitosti súhrnnej informácie o uplatňovaní zákona, pričom v nej nebudú špecifikované, resp. menované konkrétne preverované zahraničné investície, ako ani zahraniční investori a cieľové osoby. Pôjde výlučne o agregované údaje za daný rok vo forme anonymných štatistických údajov. Pri zostavovaní tejto informácie je nutné dbať na zachovanie ustanovení zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ale aj na ochranu osobitných záujmov zahraničného investora alebo cieľovej osoby, ako je napríklad obchodné tajomstvo.

Zverejnenie súhrnnej informácie nie je v rozpore s povinnosťou zachovávať mlčanlivosť podľa § 59 zákona alebo osobitného predpisu, a taktiež sa nepovažuje za porušenie obmedzenia prístupu k informáciám podľa zákona o slobode informácií.

K § 70

V súlade s odsekom 1 kritické zahraničné investície podľa § 3 zákona vymedzuje nariadenie vlády.

Zároveň, odsek 2 splnomocňuje ministerstvo hospodárstva na prijatie všeobecne záväzného právneho predpisu, v ktorom ustanoví

- formulár žiadosti o preverenie podľa § 11 ods. 1 a 2 zákona,
- formulár na preverenie podľa § 16 ods. 2 tretia veta zákona,
- formulár žiadosti o zmenu rozhodnutia o podmienenečnom povolení zahraničnej investície podľa § 27 ods. 3 zákona,
- formulár správy o uskutočnení zahraničnej investície podľa § 29 ods. 1 zákona,
- formulár monitorovacej správy podľa § 29 ods. 2 zákona.

Všetky podania podľa odseku 2 majú ustálenú formu predpísanú vyhláškou ministerstva hospodárstva. Týmto spôsobom sa zabezpečí, že prostredníctvom rovnakého podania zahraniční investori odovzdávajú ministerstvu hospodárstva vždy rovnaký okruh základných informácií, ktoré ministerstvo hospodárstva potrebuje pre vykonávanie svojej pôsobnosti podľa tohto zákona alebo nariadenia (EÚ) 2019/452 v platnom znení. Zahraničný investor, ako aj ministerstvo hospodárstva, týmto spôsobom pri prvotnom kontakte sústredia svoju pozornosť primárne na základný ustanovený okruh informácií, pričom v prípade uváženia zahraničného investora alebo potreby ministerstva hospodárstva je tento okruh informácií, vysvetlení a podkladov možné, resp. nutné rozšíriť.

V tejto súvislosti je nutné vnímať § 62 ods. 5 zákona, podľa ktorého, ak má podanie ustanovenú formu, možno ho urobiť len v tejto forme. Na podanie, ktoré nie je urobené v ustanovenej forme, ministerstvo hospodárstva nemusí prihliadať.

K § 71

Zákon nestavia požiadavku na ochranu bezpečnosti a verejného poriadku Slovenskej republiky nad úroveň princípov právneho štátu. Z vecnej pôsobnosti zákona sú preto explicitne vylúčené zahraničné investície, ktoré sa uskutočnili pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona.

Obdobne sa k prípadnej reciprocite stavia nariadenie (EÚ) 2019/452 v platnom znení, ktoré z mechanizmu spolupráce vylučuje priame zahraničné investície v Európskej únii, ktoré sa uskutočnili pred nadobudnutím účinnosti nariadenia.

K Čl. II

Týmto ustanovením sa dopĺňa, že ministerstvo hospodárstva je ústredným orgánom štátnej správy pre preverovanie zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku.

K Čl. III

Zo zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa vypúšťa § 107c. Vypustením § 9b až 9e zo zákona o kritickej infraštruktúre predmetné ustanovenie stratilo opodstatnenie a stalo sa obsolentným.

K Čl. IV

Zákon o preverovaní zahraničných investícií predstavuje komplexnú úpravu preverovania zahraničných investícií z dôvodu ochrany bezpečnosti a verejného poriadku. Komplexná úprava sa vzťahuje aj na zahraničné investície v oblasti kritickej infraštruktúry, a to pokiaľ ide o kritickú infraštruktúru v pôsobnosti všetkých rezortov. Z uvedeného dôvodu sa na zahraničné investície v oblasti kritickej infraštruktúry bude počnúc 1. januárom 2023 vzťahovať tento zákon.

Zároveň, v zmysle tretieho bodu novelizačného článku môžu byť prevody a prechody podľa zákona o kritickej infraštruktúre, ktoré nie sú zahraničnou investíciou, preverené postupom podľa zákona o preverovaní zahraničných investícií. Týmto spôsobom má predkladateľ úmysel využívať totožnú infraštruktúru a know-how pri preverovaní prevodov a prechodov podľa zákona o kritickej infraštruktúre a pri preverovaní zahraničných investícií podľa zákona o preverovaní zahraničných investícií. V nadväznosti na uvedené, štvrtý bod novelizačného článku ruší úpravu procesu preskúmania obsiahnutú v § 9b až 9e zákona o kritickej infraštruktúre z dôvodu jej nadbytočnosti.

Preskúmanie podľa § 9b až 9e zákona o kritickej infraštruktúre, ktoré bolo začaté a nebolo právoplatne skončené pred 1. marcom 2023, sa dokončí podľa predpisov účinných do 28. februára 2022.

Po vymedzení jadrových zariadení v § 2 písm. o) zákona o kritickej infraštruktúre, je potrebné vytvoriť podsektor, do ktorého budú jadrové zariadenia zaradené. Uvedené upravuje § 2 písm. a) až c) zákona o kritickej infraštruktúre, podľa ktorého je potrebné prvok zaradiť do sektora a podsektora. Vznikom podsektora pre tepelnú energetiku sa zabezpečí zaradenie dôležitých prvkov v teplárenských spoločnostiach. Podľa § 5 písm. c) a d) zákona o kritickej infraštruktúre ministerstvo ako gestor sektora energetiky navrhne Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky doplnenie kritérií pre novovzniknuté podsektory (jadrová energetika a tepelná energetika), ktoré Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky predloží na schválenie vláde.

Do novovzniknutého podsektora jadrová energetika je možné zaradiť všetky jadrové zariadenia podľa zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť dňa 1. marca 2023.